

Gemeente Delfzijl

Bestemmingsplan
Buitengebied - Zuid

(partiële hervaststelling)

GEMEENTE DELFZIJL
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED - ZUID

TOELICHTING

<u>INHOUDSOPGAVE</u>	<u>blz</u>
1. INLEIDING	1
1. 1. Aanleiding	1
1. 2. Plangebied	2
1. 3. Inhoud van de toelichting	3
2. STATUS EN REIKWIJDTE	4
2. 1. Beleidsgrenzen	4
2. 2. Instrumentele grenzen	4
2. 3. De functie van het bestemmingsplan	5
2. 4. Systematiek	5
3. HUIDIGE SITUATIE	7
3. 1. Bodem, geomorfologie en water	7
3. 2. Landschap en cultuurhistorie	8
3. 3. Natuur	10
3. 4. Landbouw	11
3. 5. Delfstofwinning	17
3. 6. Wonen	17
3. 7. Niet-agrarische bedrijvigheid	18
3. 8. Recreatie en Toerisme	18
3. 9. Verkeer en infrastructuur	19
3. 10. Nutsvoorzieningen, energie, communicatie	19
4. BELEIDSKADER	21
4. 1. Europees beleid	21
4. 2. Rijksbeleid	22
4. 3. Provinciaal beleid	26
4. 4. Regionaal beleid	34
4. 5. Gemeentelijk beleid	36
5. OMGEVINGSASPECTEN	37
5. 1. Water	37
5. 2. Ecologie	40
5. 3. Planmer	41
5. 4. Archeologie	49
5. 5. Externe veiligheid	50
5. 6. Geluidhinder	61
5. 7. Milieuhinder bedrijvigheid	62
5. 8. Luchtkwaliteit	62
5. 9. Bodem	63

6. PLANUITGANGSPUNTEN	65
6. 1. Inleiding	65
6. 2. Algemene uitgangspunten ruimtelijke zonering	65
6. 3. Landschappelijke en cultuurhistorische hoofdstructuur	66
6. 4. Uitgangspunten basisfuncties: landbouw	67
6. 5. Natuur en bos	77
6. 6. Water	77
6. 7. Locaties delfstofwinning en energiewinning	78
6. 8. Uitgangspunten toegevoegde functies	78
7. JURIDISCHE TOELICHTING	84
7. 1. Toelichting op het juridische systeem	84
7. 2. Opbouw bestemmingsregels	84
7. 3. Gebiedsbestemmingen	86
7. 4. Overige bestemmingen	87
7. 5. Dubbelbestemmingen	91
7. 6. Algemene aanduidingen	92
8. UITVOERBAARHEID	95
8. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid	95
8. 2. Economische uitvoerbaarheid	95
8. 3. Grondexploitatie	95
8. 4. Handhaafbaarheid, controle, toezicht	96
9. OVERLEG EN INSPRAAK	101

BIJLAGEN BIJ TOELICHTING

Bijlage 1	PlanMER
Bijlage 2	Aanvulling planMER
Bijlage 3	Definitief toetsingsadvies Commissie mer
Bijlage 4	Reactienota Zienswijzen

1. INLEIDING

1. 1. Aanleiding

De gemeente Delfzijl is voornemens om tot een nieuw en actueel bestemmingsplan Buitengebied te komen. Voor de gemeente worden twee bestemmingsplannen opgesteld. Het voorliggende plan dient voor een juridisch-planologische regeling voor het landelijk gebied ten zuiden van de stad Delfzijl. Het noordelijke gedeelte van de gemeente Delfzijl wordt geregeld in het bestemmingsplan Buitengebied-Noord.

Een aantal inhoudelijke en beleidsmotieven is aanleiding om een nieuw bestemmingsplan Buitengebied te maken. Op de eerste plaats gaat het om de doorwerking van het actueel beleid. Zo is er het *Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013*, dat op 17 juni 2009 is vastgesteld en waarin de hoofdlijnen het provinciaal beleid voor Groningen zijn weergegeven. Tegelijkertijd is ook de *Omgevingsverordening Groningen - 2009* vastgesteld. Ten tweede zijn er nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied, die van invloed zijn op het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid. Met name in het open gedeelte van het buitengebied is een tendens waar te nemen naar verdere schaalvergroting in de landbouw. Voorts gaat het om de regeling van een aantal aspecten in de landbouw, zoals de regelgeving voor agrarische bedrijven, die in het vigerende plan onvoldoende zijn geregeld. Ten derde betreft het nieuwe wet- en regelgeving voor onder meer de bescherming van landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Niet alleen door het Rijk (*Nota Belvédère, Nota Ruimte*), maar ook in Europees verband (*Wet op de archeologische monumentenzorg, Besluit milieueffectrapportage*) wordt gewezen op het belang van de integratie van deze aspecten in het gemeentelijk planologisch beleid. Daarnaast zijn er wetswijzigingen op milieugebied (zoals de *Wet geluidhinder* en de *Wet geurhinder en veehouderij*), op het gebied van water (waterparagraaf), alsook ten aanzien van overig omgevingsbeleid (zoals het *Besluit externe veiligheid inrichtingen*).

Tot slot spelen bij het opstellen van het nieuwe bestemmingsplan ook formele motieven een rol. Verouderde bestemmingsplannen (meer dan 10 jaar oud) dienen te worden geactualiseerd. In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is deze verplichting vastgelegd. Ook zijn verleende vrijstellingen op grond van artikel 19 WRO nog niet verwerkt/opgenomen in een nieuw bestemmingsplan. Indien gemeenten hieraan niet vóór 01-07-2013 voldoen, dan kunnen bepaalde leges niet meer worden verhaald.

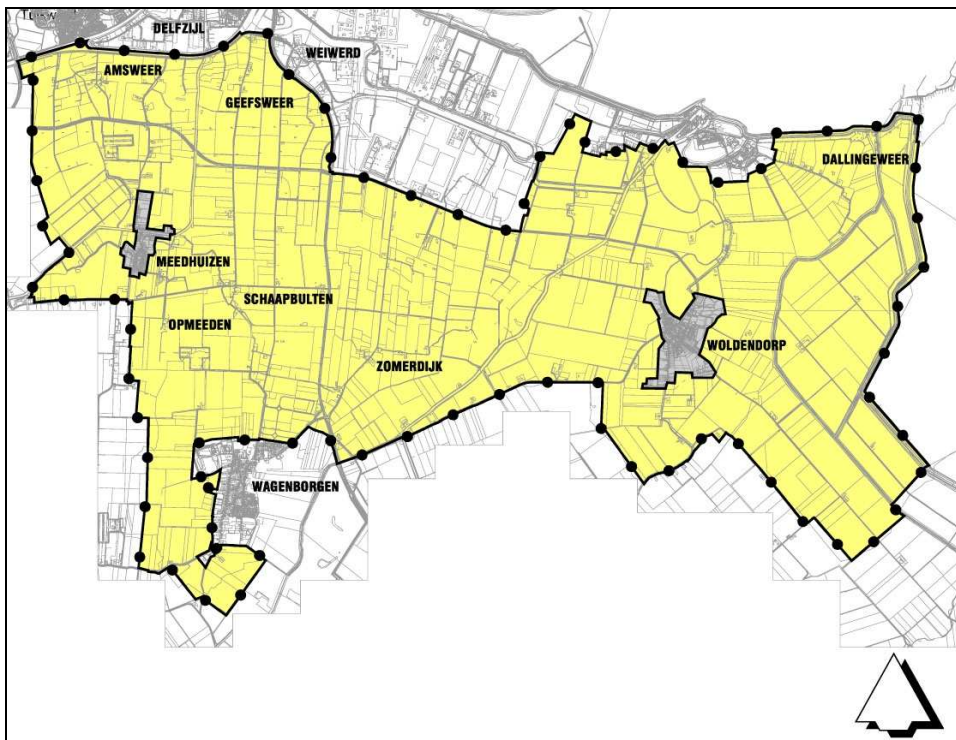
Voor het plangebied gelden momenteel de volgende bestemmingsplannen:

- Partieel bestemmingsplan Buitengebied Termunten (landschappelijk waardevolle gebieden c.a.) vastgesteld 26 februari 1974 en goedgekeurd 13 mei 1974;
- Bestemmingsplan Buitengebied Termunten; vastgesteld 23 januari 1989 en (gedeeltelijk) goedgekeurd 19 september 1989;
- Bestemmingsplan Buitengebied, deelgebied Midden (gemeente Delfzijl); vastgesteld 27 november 1997 en goedgekeurd 9 juni 1998;

- Herziening 1996 bestemmingsplan Buitengebied Termunten; vastgesteld 27 november 1997 en (gedeeltelijk) goedgekeurd 26 mei 1998;
- Partiële herziening van de voorschriften van het bestemmingsplan Buitengebied, deelgebied Midden en het bestemmingsplan Buitengebied Termunten met betrekking tot solitaire windmolens; vastgesteld 29 november 2001 en goedgekeurd 6 februari 2002;
- Wijziging bestemmingsplan Buitengebied Termunten “Breebaartpolder”; vastgesteld 25 februari 1997 en goedgekeurd 4 april 1997;
- Bestemmingsplan Windmolenpark; vastgesteld 28 maart 2002 en goedgekeurd 12 november 2002;
- Bestemmingsplan Buitengebied, deelgebied Midden. Plan van wijziging ex artikel 11 WRO ten behoeve van het oprichten van een werktuigenloods aan de Meedhuizerweg 20 te Meedhuizen; vastgesteld 25 november 2003 en goedgekeurd 18 februari 2004.

1. 2. Plangebied

Het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid heeft betrekking op het zuidelijke deel van het buitengebied van de gemeente Delfzijl. Het plangebied omvat het landelijk gebied buiten de kernen. De kernen Termunten, Termunterzijl, Meedhuizen, Woldendorp en Wagenborgen vallen buiten het plangebied. Ook het havengebied valt buiten het te actualiseren bestemmingsplan. Onderstaande figuur geeft de begrenzing van het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid weer.

Figuur 1. De begrenzing van het plangebied

1. 3. Inhoud van de toelichting

In deze toelichting komen na deze inleiding (hoofdstuk 1) de volgende zaken aan de orde:

- een beschrijving van de inzet van de gemeente Delfzijl, het beleidskader en de systematiek van het bestemmingsplan (hoofdstuk 2);
- een beschrijving van de huidige situatie, recente ontwikkelingen en knelpunten. Tevens worden per onderwerp optredende maatschappelijke trends aangegeven (hoofdstuk 3);
- een weergave van het beleidskader ten aanzien van het gebied (hoofdstuk 4);
- een beschrijving van omgevingsaspecten zoals geluidshinder, ecologie en archeologie (hoofdstuk 5);
- de uitgangspunten voor het nieuwe plan, resulterend in een globale gebiedsvisie (hoofdstuk 6);
- een juridische toelichting (hoofdstuk 7) waarin de bestemmingen op de plankaart worden gemotiveerd;
- de uitvoerbaarheid van het plan (hoofdstuk 8), waarin wordt ingegaan op de maatschappelijke en economische uitvoerbaarheid en de handhaafbaarheid;
- een samenvatting van de wijze waarop inspraak en overleg in het bestemmingsplan zijn verwerkt (hoofdstuk 9).

2. STATUS EN REIKWIJDTE

Het bestemmingsplan speelt als instrument van het gemeentelijke ruimtelijk beleid een belangrijke rol. In het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid wordt het beleid, dat voor verschillende beleidsvelden en door diverse overheden voor dit gebied is opgesteld, tegen elkaar afgewogen en samengevoegd in een integraal plan.

De gemeente werkt tevens aan een nieuw bestemmingsplan voor het noordelijke deel van het buitengebied. Dit wordt zowel inhoudelijk als procedureel zoveel mogelijk afgestemd op het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid.

2. 1. Beleidsgrenzen

De gemeente dient bij de bepaling van haar beleid rekening te houden met het beleid van de andere overheden. Ook het sectorale beleid (natuur, landschap, recreatie, e.d.) heeft duidelijk invloed op ontwikkelingen in het buitengebied. Deze is mede bepalend voor de ontwikkeling van het buitengebied.

2.1.1. Rijks- en provinciaal beleid

Bij het bepalen van haar beleid moet de gemeente rekening houden met het beleid van de hogere overheden. Europees beleid wordt doorvertaald in sectorale regelgeving (zoals regelgeving op het gebied van archeologie en natuur). Op nationaal niveau is de *Nota Ruimte* van belang. Hierin staan de belangrijkste ruimtelijke uitgangspunten van het rijk. De provincie heeft de *Nota Ruimte* verder uitgewerkt in het *Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013* (POP). Daarnaast zijn in de *Provinciale Omgevingsverordening Groningen* een aantal kernpunten van het provinciale beleid juridisch verankerd. Bij het opstellen van bestemmingsplannen dienen gemeenten hiermee rekening te houden. In het voorliggende plan is dit gedaan. Op nationaal niveau is de *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte* van belang.

2.1.2. Afstemming beleid regio

Naast het beleid van hogere overheden wordt in het bestemmingsplan ook rekening gehouden met beleid dat de gemeente Delfzijl samen met andere gemeenten heeft opgesteld. Het betreft het volgende regionale beleid:

- de Regionale Archeologienota Noord-Groningen en de Archeologische Beleidsadvieskaart;
- het Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen;
- de Regionale Welstandsnota.

2. 2. Instrumentele grenzen

De hierna volgende kernpunten zijn voor de gemeente Delfzijl de inzet voor een goed hanteerbaar en handhaafbaar bestemmingsplan:

- niet meer regelen dan strikt noodzakelijk is voor een praktisch hanteer-

baar plan. Bij het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid zal centraal staan, dat ontwikkelingen er ook daadwerkelijk mee gestuurd kunnen worden;

- een hanteerbaar en doelmatig bestemmingsplan dat, gelet op de op te nemen regels, ook gehandhaafd en nageleefd kan worden;
- vooral die zaken regelen waarop met het bestemmingsplan ook daadwerkelijk invloed kan worden uitgeoefend, zoals over de agrarische bouwpercelen, de aanleg van nieuwe fiets- of ruiterspaden, functiewijzigingen (bijvoorbeeld van een bedrijfscomplex), de ruimtelijke hoofdvorm van bebouwing, e.d.;
- een flexibel bestemmingsplan waarmee het gemeentebestuur, óók in de toekomst, in staat is op ontwikkelingen in te spelen of deze te begeleiden;
- geen zaken regelen waarvoor anderszins al doelmatige wetgeving of verordeningen bestaan, bijvoorbeeld ten aanzien van het waterbeleid of het milieubeleid;
- rekening houden met de vereisten in het kader van de Wet ruimtelijke ordening en het *Besluit ruimtelijke ordening*.

2. 3. De functie van het bestemmingsplan

Belangrijk is welke regelingen de gemeente in het bestemmingsplan wenst op te nemen. Drie begrippen staan centraal om aan te geven wat het bestemmingsplan kan en niet kan regelen: *Beheer*, *Ontwikkeling*, *Inrichting*. Voor het buitengebied van Delfzijl ligt het accent op het bieden van ontwikkelingsruimte aan de bestaande functies. Met name in het oostelijke deel gaat het om een gebied met een overwegend agrarische functie. Het westelijke deel van het plangebied kent naast de agrarische functie nog andere functies, zoals een locatie voor aardgaswinning en een schietbaan.

Beheer

Voor de bestaande functies (zoals bijvoorbeeld de agrarische functie) dient het bestemmingsplan het beheerskader te zijn met, waar dat mogelijk en gewenst is, het bieden van ontwikkelingsruimte.

Ontwikkeling

Nieuwe ontwikkelingen worden via afwijkingsregeling en wijzigingsbevoegdheden mogelijk gemaakt. Een afwijking betekent een afwijking van de regels van het bestemmingsplan. Met het toepassen van een wijzigingsbevoegdheid wordt het moederplan aangepast.

Inrichting

Voor de daadwerkelijke uitvoering van inrichtingsmaatregelen in het buitengebied vormt het bestemmingsplan een belangrijk kader. Daarnaast wordt de inrichting bepaald door bijvoorbeeld de welstandsnota.

2. 4. Systematiek

Het buitengebied van Delfzijl biedt ruimte aan diverse functies. Voor de ruimtelijke afweging van de toelaatbaarheid van verschillende functies is

het van belang, dat onderscheid wordt gemaakt tussen basisfuncties en overige functies. Basisfuncties beslaan het gehele (of gedeeltelijke) plangebied. Voor hun voortbestaan zijn ze afhankelijk van de kwaliteit van het buitengebied. De overige functies zijn functies die deze basiskwaliteit benutten. De ruimtelijke betekenis hiervan is dat de basisfuncties met het oog op zuinig en duurzaam ruimtegebruik, in beginsel niet mogen worden aangetaast. Als basisfuncties worden aangemerkt: water, natuur en landbouw. De overige functies zijn bijvoorbeeld: wonen, recreatie, dienstverlening en infrastructuur. In het bestemmingsplan wordt het landschap met de bijbehorende kernkwaliteiten als overkoepelende 'functie' beschouwd.

Dit onderscheid is noodzakelijk om structuur aan te brengen in de belangenafweging van de verschillende ruimteclaims; ontwikkeling van de ene functie zou immers ten koste kunnen gaan van de andere.

De basisfuncties komen, als gevolg van de ontstaansgeschiedenis én door toedoen van de mens, overal in het buitengebied naast elkaar voor. Afhankelijk van de plaats in het buitengebied varieert de betekenis die aan de basisfuncties wordt toegekend. De basisfuncties zijn gebiedsdekkend. De overige functies, die verspreid over het buitengebied voorkomen, zijn niet gebiedsdekkend en veelal niet afhankelijk van een specifieke locatie in het buitengebied.

Omdat de basisfuncties voor hun functioneren afhankelijk zijn van het buitengebied, zal bij de ontwikkeling van (nieuwe) overige functies altijd rekening worden gehouden met de belangen van de basisfuncties. De ontwikkeling van de overige functies zal niet teveel ten koste mogen gaan van de basisfuncties.

3. HUIDIGE SITUATIE

In dit hoofdstuk wordt een kenschets gegeven van de verschillende functies in het buitengebied. Tevens worden ontwikkelingen en knelpunten aangegeven en wordt ingegaan op de maatschappelijke trends die van belang zijn voor de toekomstige situatie.

3. 1. Bodem, geomorfologie en water

3.1.1. Ontstaanswijze: geomorfologie en bodem

Een beschrijving van de geologische en geomorfologische situatie geeft inzicht in de ontstaanswijze van het landschap in relatie tot de huidige verschijningsvorm.

Hoewel de geschiedenis van de aarde vele miljoenen jaren oud is, gaat de ontstaansgeschiedenis van het huidige Groningse landschap niet verder terug dan ongeveer 200.000 jaar geleden. In die tijd moet heel Noord-Nederland bedekt zijn geweest met een dikke ijskap. Aan het einde van de verschillende ijstijden trok het landijs zich terug en liet in Noord-Nederland een pakket keileem achter.

Ongeveer 100.000 jaar geleden werd het klimaat veel milder, het landijs was verdwenen en door enorme hoeveelheden smeltwater ontstond een uitgebreid bekenstelsel. Daarna volgde een nieuwe ijstijd (70.000-15.000 jaar geleden). Het landijs bereikte Nederland niet, maar onder invloed van de wind werden grote delen van het land bedekt met een dik pakket zand (dekzand).

Aan het eind van de nieuwe ijstijd heeft zich in Groningen een landschap gevormd van dekzand met tamelijk grote hoogteverschillen. In het Holoceen (het tijdvak na de ijstijden) bepalen twee processen de vorming van het gebied; de stijging van de zeespiegel en de veenvorming. De zee overspoelde de lage gedeelten, waarbij grote zeeboezems gevormd werden, zoals de Fivelboezem en de boezem bij Termunten. De zeeboezems zijn in de loop der eeuwen langzamerhand dichtgeslibd. De hogere delen van het dekzandgebied lagen buiten bereik van de zee en stonden alleen onder invloed van het veen.

In het begin van het Holoceen trad er een wisselwerking op tussen de uitbreiding van het veen vanaf de hogere gronden en het indringen van de zee. Aan de zeezijde ontwikkelde zich langzamerhand een kweldergordel, bestaand uit klei-afzettingen en meer zandige ruggen die evenwijdig aan de kust liepen. Dit gebied was hoog genoeg om bewoond te worden en breidde zich steeds meer uit. Tussen de kweldergordel en het hoger gelegen zandgebied lag een veengebied. Tijdens hele snelle zeespiegelstijgingen overstroomde dit gebied en werd het bedekt met een laag klei. De dekzandwellingen in dit gebied staken boven het veen uit. Dit gebied was uiteindelijk hoog genoeg voor bewoning.

In de late Middeleeuwen drong de zee nogmaals ver het Dollardgebied binnen, waarbij opnieuw klei werd afgezet. Waarschijnlijk was het verwaarlozen van de dijken (of zelfs het doorsteken ervan) de oorzaak.

Het ontstaan van het proces van bodemvorming wordt bepaald door het reliëf (geomorfologisch proces), het moedermateriaal, de flora en fauna, het klimaat, de mens en de tijd.

De in de gemeente voorkomende bodemsoorten zijn zeekleigronden, zandgronden en veengronden. De zeeboezems (de dichtgeslibde Fivel en de ingedijkte Dollard) bestaan uit jonge, kalkrijke bodems. In het oude zeekleigebied zijn de zeekleigronden diep ontkalkt. Voor het grootste deel zijn deze knippig. Tussen de pleistocene zandgronden (plaatselijk met keileem) en de zeekleigronden kwamen uitgestrekte veenvlaktes voor. Deze zijn nu ontgonnen. In het overgangsgebied ligt op het veen een kleidek met zware kleigronden.

3.1.2. Oppervlaktewater

De hoofdlijnen van de wateraanvoer en -afvoer worden gevormd door het Eemskanaal, het Afwateringskanaal van Duurswold en het Termunterzijl-deep. Daarnaast zijn er kleinere waterlopen in het plangebied aanwezig.

3. 2. Landschap en cultuurhistorie

3.2.1. Ontstaansgeschiedenis

In de omgeving van het grondgebied van de huidige gemeente Delfzijl vestigden zich al vanaf de late Bronstijd-vroege IJzertijd (1100-800 voor Chr.) de eerste mensen op de hoogste delen in het gebied, de kwelder- en oeverwallen. Door de aanhoudende overstromingen was een verdere ophoging van de woonplaatsen noodzakelijk, waardoor de wierden ontstonden. Bij de ontginning van de omliggende terreinen werd gebruik gemaakt van het natuurlijke patroon van waterlopen. De akkers lagen op de flanken van de wierden, de zogenaamde valgen. Pas secundair ontstonden wegen. Als gevolg van de grilligheid van beide patronen ontstond op den duur een onregelmatige blokverkaveling.

Het overgangsgebied met veen tussen de kwelderwallen en de zandgebieden werd vanuit beide zijden ontgonnen. Vanuit de zandruggen werd het gebied volgens een opstreckende methode verkaveld. De weg op de zandrug vormde de ontginningsweg. Loodrecht hierop ontstond een opstreckend water- en wegenpatroon. Het veengebied werd ook vanuit de wierden ontgonnen. Een stelsel van noord-zuidlopende wegen en paden met daarin een regelmatig blokverkaveling is kenmerkend voor de overgang.

Vanaf de dertiende eeuw werden dijken aangelegd om het zeekleigebied te beschermen tegen de zee en om de opgeslibde buitendijkse gronden in te polderen. De ontginning van de polders vond loodrecht op de dijken plaats en in samenhang daarmee ontstonden de landbouwontsluitingswegen. Een van de laatste polders die gecreëerd is, is de Johannes Kerkhovempolder. Kenmerkend is de grote openheid en de architectuur van het aanwezige boerenbedrijf. Deze is in 1948, na de oorlog, gebouwd en is kenmerkend voor de wederopbouw.

Het beschreven landschap heeft in de twintigste eeuw een aantal grote veranderingen ondergaan. Eén van de meest in het oog springende is de grote uitbreiding van Delfzijl en haar industriegebieden.

De landbouw heeft vanzelfsprekend ook een grote invloed op het landschap. Het agrarisch grondgebruik is in de gemeente Delfzijl voornamelijk akkerbouw. In de knipkleigebieden komt alleen grasland voor. In het agrarisch gebied zijn verschillende ruilverkavelingen uitgevoerd. Deze hebben met name de kavelpatronen veranderd in meer blokvormige verkavelingstypen.

3.2.2. Huidige situatie

De landschappelijke karakteristiek van het plangebied wordt in het bijzonder bepaald door drie landschapstypen (figuur 3):

- het wegdorpenlandschap op zeeklei in het westelijke deel;
- het wierdenlandschap in het centrale deel;
- het dijkenlandschap in het oostelijk deel van het plangebied.

Het wegdorpenlandschap op zeeklei betreft het westelijke gedeelte van het plangebied. Dit landschapstype kenmerkt zich door een grootschalige open karakter met reeksen boerderijen. Daarnaast kenmerkt het landschap zich door de meedenverkaveling met grenzen in de vorm van sloten en/of meedenlanen.

Binnen dit landschap is, in tegenstelling tot de andere agrarische gebiedsbestemmingen, sprake van druk van andere functies. Landbouw is wel de belangrijkste functie binnen het gebied. Kenmerkend is de overgang van voornamelijk akkerbouw in het oostelijk deel van het gebied naar voornamelijk grasland in het westelijk gedeelte (nabij Appingedam). Ook zijn er verschillende productiebossen aanwezig. Binnen het gebied komen naast landbouw verschillende andere functies voor, zoals een windmolenpark. Ook zijn er twee locaties van de NAM, een schietterrein, een crossbaan en een stortplaats aanwezig. Ten noorden van het wegdorpenlandschap ligt de stad Delfzijl, het havengebied en industrieterrein Oosterhorn. Binnen het wegdorpenlandschap komen enkele wierden voor.

Het wierdenlandschap omvat globaal de omgeving van Woldendorp. Kenmerkend van het wierdenlandschap zijn de wierdendorpen langs natuurlijke waterlopen en reeksen dorpen samenvallend met oude kustlijnen. Het landschap kenmerkt zich door grootschalige openheid met wierden en wierdendorpen, natuurlijke waterlopen, onregelmatige blokverkaveling en trekvaarten. Daarnaast komen er binnen het landschap monumentale boerderijerven, borgen en kerken voor.

De landbouw vervult in dit landschap een belangrijke functie. Zij is van oudsher een belangrijke drager van de landschappelijke kwaliteit. Landbouwactiviteiten blijven dan ook mogelijk, maar dienen zich binnen de landschappelijke randvoorwaarden te ontwikkelen.

Het dijkenlandschap bestaat uit een grootschalige open ruimte met weinig verdichtingen en een aaneengesloten begrenzing door dijken. Kenmerkend zijn de opstreckende verkaveling, zijlen en cupures.

In het plangebied heeft de Johannes Kerkhovenpolder deze gebiedsbestemming. De verdichtingen die er zijn, bestaan uit verspreide agrarische bebouwing met erfbeplanting. Kenmerkend voor de Johannes Kerkhovenpolder is het monumentale agrarische bedrijf, centraal in de polder. Dit bedrijf bestaat uit meerdere, relatief grote gebouwen. Over het algemeen is het gebied vlak. Het landschapsbeeld wordt bepaald door rechte lijnen, zowel qua infrastructuur als verkaveling. Het verkavelingspatroon bestaat uit een rationele verkaveling, met grote blokvormige percelen. In de polder zelf is alleen akkerbouw aanwezig. De meeste dijken worden extensief gebruikt. Zowel de zeedijk als de nog bestaande slaperdijken worden vaak begraasd door schapen.

3. 3. Natuur

3.3.1. Huidige situatie

In het plangebied, waar de landbouw de belangrijkste grondgebruiker is, is de ecologische functie bescheiden. Er komen geen grotere aaneengesloten natuurgebieden voor.

De ecologische waardevolle terreinen zijn aan te treffen in de vorm van kleinere elementen; deze zijn verweven met de overige hoofdfuncties. Zo komen in het plangebied de natuurlijke begroeiingen met name voor in de vorm van zogenaamde lijnvormige elementen, zoals sloten (waaronder maren) en slootkanten, wegbermen en erfbeplantingen. Deze elementen kunnen van betekenis zijn voor planten- en vogelsoorten, voor kleine zoogdieren en overige fauna.

Daar waar de kleigronden zijn afgegraven, zijn er in deze gebieden gunstige omstandigheden ontstaan voor kritische soorten als de Grutto en de Turleuur. Buiten het broedseizoen zijn deze gronden tevens van belang als rust- en foerageergebied voor trekvogels. In het voor- en najaar wordt het gebied bezocht door duizenden Goudplevieren. Deze gebieden zijn kwetsbaar voor grondwaterstandverlagingen, rustverstoring en ruimtelijke ingrepen. De maren hebben vooral een plantkundige waarde, wat ook geldt voor de vegetatie in de huisgrachten. In de wat dichter begroeide sloten komen diverse zangvogels voor.

Het voorkomen van planten en dieren werd in het verleden sterk bepaald door de abiotische factoren in het gebied zoals (overgangen in) bodemtype, hoogteligging en vochttoestand. Eeuwenlang was er een wisselwerking aanwezig tussen mens en natuur waarbij wederzijds sprake was van aanpassingen.

Door intensivering van het menselijk gebruik, zoals die met name in de 20e eeuw plaatsvond, komen de abiotische factoren vandaag de dag nauwelijks nog tot uiting in de vegetatie. In het landelijk gebied laat een rationele en grootschalige landbouw weinig ruimte voor natuurlijke waarden. De intensivering van de landbouw heeft dan ook geleid tot een nivellering van flora en fauna. In het landelijk gebied van Delfzijl kunnen plaatselijk nog natuurlijke begroeiingen worden aangetroffen. Het gaat met name om (half)natuurlijke vegetaties van natuurlijke waterlopen (waaronder ook maren), slootkanten, dijken, maaipaden, wegbermen, onverharde en halfverharde paden en rand- en erfbeplantingen.

Veel karakteristieke soorten worden echter verdrongen door algemene ruigtesoorten en pioniersoorten. De begroeiing in deze elementen dient tevens als schuilplaats, voedselplaats en voortplantingsgebied van diverse diersoorten, waaronder zangvogels, marterachtigen, reeën en diverse soorten vlinders. De kwaliteit van deze elementen en de daarmee samenhangende ecologische betekenis, is sterk afhankelijk van het aanliggende grondgebruik en de wijze van beheer.

Plaatselijk bevatten de waterlopen in het gebied soortenrijke waterplantenvegetaties. Met name in kleine open sloten worden vegetaties aangetroffen met fonteinkruidsoorten. Langs de oevers worden plaatselijk vegetaties aangetroffen met soorten uit de Rietklasse.

Van nature zijn in het gebied brakke milieuomstandigheden aanwezig. In de watergangen worden plaatselijk brakwater-indicatoren aangetroffen zoals Zeebies, Lidsteng, Zannichellia en Aarvederkruid. Deze soorten komen met name voor in sloten achter de zeedijken en in geïsoleerde wateren als boerderijgrachten. Als gevolg van schoningsmethoden van de watergangen zijn op de meeste plaatsen de vegetaties echter slecht ontwikkeld of ontbreken ze volledig. De zware erfbeplantingen rond de boerderijen hebben een betekenis als broedgebied voor diverse vogelsoorten. Incidenteel betreft dit bijzondere soorten zoals Ransuil en Steenuil.

Bijzondere natuurwaarden in de binnendijkse cultuurgronden betreffen met name de pleisterplaatsen voor trekvogels en wintergasten. Ook zijn de akkers geschikt voor akkervogels, zoals Grauwe Gors en Veldleeuwerik.

3. 4. Landbouw

3.4.1. Ontwikkelingen in de landbouw en het landbouwbeleid

Een belangrijke functie in het plangebied is de (grondgebonden) landbouw. In kwantitatief opzicht zijn de akkerbouw- ($\pm 55\%$) en de rundveehouderijbedrijven ($\pm 40\%$) het grootst, met gezamenlijk $\pm 95\%$ van het totale aantal bedrijven in de gemeente Delfzijl.

De ontwikkelingen in de landbouw in de na-oorlogse decennia hebben een sterke samenhang vertoond met de economische groei die toen optrad. Schaalvergroting, intensivering en mechanisering hebben een belangrijke stempel op de ontwikkelingen gedrukt.

De productiviteit steeg snel door afvloeiing van arbeid en een gelijktijdige toename van de productie: minder mensen produceren meer. De ontwikkelingen in de landbouw zijn voor een belangrijk deel gestuurd en begeleid door het Europese landbouwbeleid.

3.4.2. Huidige situatie

Het plangebied van het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid behoort landbouwkundig gezien tot het noordelijke klei-akkerbouwgebied. Dit gebied wordt gekenmerkt door veel grootschalige akkerbouw en plaatselijk rundveehouderijbedrijven op zeer goede klei- en zavelgronden. Door de aanwezige bodemstructuur is het gebied zeer geschikt voor het verbouwen van granen. Andere belangrijke producten zijn (poot)aardappelen en suikerbiete.

ten. Ook liggen er in dit noordelijke zeekleigebied veel gronden die geschikt zijn voor de akkerbouwmatige teelt van groenten en bloembollen.

Op basis van gegevens van het CBS (landbouwtellingen) kan de ontwikkeling van het aantal agrarische bedrijven in beeld worden gebracht. De afname van het aantal agrarische bedrijven is ook de afgelopen jaren doorgegaan en wel met ruim 1% per jaar. Deze afname is overigens beperkter dan over de provincie als geheel waar sprake is van een jaarlijkse daling van circa 1,5-1,75%. Het aantal akkerbouwbedrijven is (vanouds) in het buitengebied van de gemeente het grootste, zij het dat het bedrijfstype graasdierbedrijven (grondgebonden veehouderij) ook behoorlijk omvangrijk is. Zie hiervoor figuur 4 ¹⁾. De afname in de akkerbouw- en grondgebonden veehouderijbedrijven is gedeeltelijk gecompenseerd door een toename in de gemengde bedrijven.

	2000	2008
Akkerbouw	185	174
Tuinbouw (open grond)	16	11
Tuinbouw (onder glas)	2	1
Graasdieren	137	125
Hokdieren	16	19
Totaal	356	320

Figuur 2. Agrarische bedrijven per sector voor de gemeente Delfzijl

In de jaren na 2008 heeft de beschreven trend zich voortgezet.

Ten aanzien van het grondgebruik is in zijn algemeenheid enige daling in de oppervlakte agrarische grond te zien. Oorzaken zijn uitbreidingen, wegenaanleg of andere functieveranderingen. Duidelijk is dat de hoeveelheid bebouwd terrein, recreatieterreinen en bos c.q. natuurlijk terrein gestaag groeit, terwijl de totale hoeveelheid agrarisch terrein daalt. Toch is deze afname relatief beperkt, hetgeen het belang van de agrarische functie illustreert. Dit is in figuur 5 te zien.

	1996	2000	2003
Bebouwd terrein	1003	1017	1081
Recreatieterrein	262	263	267
Agrarisch terrein	10713	10595	10362
Bos en open natuurlijk terrein	354	370	709

Figuur 3. Ruimtegebruik naar functie in ha voor de gehele gemeente Delfzijl

Ten aanzien van de bedrijfsomvang is al jaren sprake van schaalvergroting. Voor Delfzijl zijn van de afgelopen jaren op gemeenteniveau geen cijfers bekend.

¹⁾ De CBS-cijfers zijn voor de hele gemeente.

De bedrijfsgrootte wordt weergegeven middels de hoeveelheid NGE's (Nederlandse Grootte Eenheid). Met deze norm is het mogelijk om een beoordeling te maken van de productie-omvang van een heel bedrijf en zijn afzonderlijke productierichtingen. Ze is bedoeld voor landbouwkundig onderzoek en dan vooral voor de jaarlijkse LEI-tellingen onder de agrariërs. Zo komt 1 NGE overeen met 0,75 melk- en kalfkoeien, dan wel met 1,05 ha grasland. Een bedrijfsgrootte van meer dan 70 NGE wordt economisch levensvatbaar geacht. Bedrijven met een productieomvang groter dan 150 NGE kunnen als groot beschouwd worden.

Echter, de afname van het aantal agrarische bedrijven, gecombineerd met een bescheiden teruggang in de agrarische grond, geeft al een aanwijzing voor de doorgaande schaalvergroting. Verwacht mag dan ook worden dat de agrarische sector in Delfzijl een vergelijkbare trend laat zien als in de rest van de provincie Groningen.

Voor de gehele provincie Groningen is te zien dat tussen 2000 en 2008 ongeveer 1 op de 7 agrarische bedrijven gestopt is (zie figuur 6). Vooral bij bedrijven in de categorie 40 - 70 NGE is de daling groot. De daling van kleine agrarische bedrijven is minder groot. Dit komt waarschijnlijk door de hoeveelheid hobbyboeren waarvoor schaalvergroting of economische motieven niet of nauwelijks een rol spelen.

	2000	2004	2008
3 - 8 NGE	460	390	450
8 - 20 NGE	605	550	495
20 - 40 NGE	515	460	410
40 - 70 NGE	735	595	490
70 - 100 NGE	640	535	445
100 - 150 NGE	695	620	585
150 - 250 NGE	415	410	425
Meer dan 250 NGE	130	140	165
Totaal	4195	3715	3460

Figuur 4. Totaal aantal bedrijven naar bedrijfsgrootte in de provincie Groningen

	2000	2004	2008
3 - 8 NGE	65	65	60
8 - 20 NGE	160	155	135
20 - 40 NGE	240	230	220
40 - 70 NGE	335	285	225
70 - 100 NGE	235	195	160
100 - 150 NGE	215	175	165
150 - 250 NGE	140	125	120
Meer dan 250 NGE	55	50	55
Totaal	1445	1280	1140

Figuur 5. Totaal aantal akkerbouwbedrijven naar bedrijfsgrootte in de provincie Groningen

Ook bij de graasdierbedrijven in de provincie Groningen is de schaalvergroting te zien. Duidelijk is de stijging vast te stellen in het aantal grote graasdierbedrijven (van ongeveer 200 naar 300 bedrijven met meer dan 150 NGE). Het aantal kleine bedrijven is niet veel gedaald. Van het totaal aantal graasdierbedrijven is één op de drie bedrijven klein van omvang (minder dan 20 NGE).

	2000	2004	2008
3 - 8 NGE	350	300	355
8 - 20 NGE	390	350	315
20 - 40 NGE	200	165	145
40 - 70 NGE	300	235	190
70 - 100 NGE	315	275	235
100 - 150 NGE	370	365	340
150 - 250 NGE	170	220	235
Meer dan 250 NGE	35	45	55
Totaal	2130	1950	1870

Figuur 6. Totaal aantal graasdierbedrijven naar bedrijfsgrootte in de provincie Groningen

Wat betreft de ruimtelijke spreiding liggen in het noordelijk deel van het plangebied veel akkerbouwbedrijven. Plaatselijk komen hier veehouderijbedrijven en intensieve veehouderijen voor. In het zuidelijk deel zijn hoofdzakelijk grondgebonden veehouderijen te vinden. Er komen hier slechts enkele akkerbouwbedrijven voor. In dit gebied bevinden zich ook twee tuinbouw- en blijvende teeltbedrijven. Een aantal bedrijven heeft een intensieve neventak bij het bedrijf ontwikkeld, die in een aantal gevallen tot een volwaardige omvang heeft geleid.

De agrarische bedrijven liggen verdeeld over het hele plangebied. De boerderijen in het grootschalige landbouwgebied liggen op grote afstanden van elkaar. In de kleinschaliger landbouwgebieden zijn enkele clusters van bedrijven te vinden.

3.4.3. Ontwikkelingen

Het perspectief voor de agrarische sector wordt in zijn algemeenheid bepaald door een aantal factoren die vooral een gevolg zijn van Europees beleid, nationale ontwikkelingen en maatschappelijke trends:

- een toenemende betekenis van de kwaliteit van het product tengevolge van hogere consumenteneisen;
- toenemende eisen vanuit de bescherming van het milieu (bodem, water, lucht, geur);
- grondprijs en eigendomssituatie: de vraag naar ruimte neemt toe, bedrijfsuitbreiding wordt moeilijker en de rendementseisen gaan omhoog. Grondbezit van eigenaren die niet bedrijfsmatig aan de landbouw zijn verbonden, speelt een rol;
- versterking van de concurrerende functies in het landelijk gebied;

- door economische ontwikkelingen zijn er voortdurende ruimteclaims op het landelijk gebied. Dat legt een grote druk op de sector om zich maatschappelijk te bewijzen. Naast de traditionele lijn, komt ook die van de bijzondere producten en teelten naar voren.

Een gevolg hiervan is onder meer dat voor de toekomst een verdere ontwikkeling naar grootschaliger bedrijven verwacht moet worden met een verdere afname van het aantal agrarische bedrijven. Op bedrijfsniveau is er grote behoefte aan oppervlaktevergroting. Voor de overblijvende bedrijven zullen sleutelbegrippen blijven: ontwikkeling naar grootschaliger productie en intensieve(re) teelten in een vorm van duurzame landbouw.

De perspectieven voor de regionale situatie zijn in de diverse provinciale en regionale onderzoeken in beeld gebracht, onder meer ten behoeve van het *POP-Groningen*. Daaruit blijken goede mogelijkheden voor een economisch verantwoorde en duurzame landbouw in het plangebied aanwezig, in het bijzonder voor grondgebonden bedrijven. Met name het dijkenschap hoort tot het gebied met kansrijke ontwikkelingen voor modernisering en bedrijfsvergroting.

In het *Landbouwstructuuronderzoek Groningen* ²⁾ worden de toekomstige ontwikkelingen voor de landbouw per deelgebied geschetst. Voor het noordelijk akkerbouwgebied wordt een doorgaande schaalvergroting verwacht. Er wordt een goed bedrijfseconomisch klimaat geconstateerd en financieel sterke akkerbouwbedrijven kunnen stoppende bedrijven geheel of gedeeltelijk overnemen.

De genoemde schaalvergroting gaat gepaard met de wens voor grote opslagloodsen, bij voorkeur bij de bestaande bedrijfs- en woongebouwen vanwege allerlei bewerkingen met betrekking tot de opgeslagen producten (dus niet op veldkavels). Gelet hierop worden als agrarische ontwikkelingswensen geconstateerd:

- gunstige randvoorwaarden met betrekking tot verkaveling, ontsluiting en waterhuishouding moeten worden behouden;
- de planologisch wens voor grotere bouwpercelen en een hogere goothoogte;
- investeringsmogelijkheden in windenergie;
- passende kleurstelling vanwege lagere energiebehoefte.

Het *Landbouwstructuuronderzoek* wijst er verder op, dat door verdere oppervlaktevergroting er steeds meer en grotere veldkavels per bedrijf zullen ontstaan. Daarbij wordt ook een toename van het bedrijfstransport over openbare wegen verwacht met zwaarder materieel. Door die ontwikkelingen én om hinder met ander verkeer te voorkomen, kunnen bredere of nieuwe ontsluitingen nodig zijn.

Ten aanzien van de behoefte van landbouwers geldt dat de agrarische hoofdfunctie van het buitengebied pleit voor voldoende ruimte op de agrarische bouwpercelen. Zo verwacht het *Landbouwstructuuronderzoek* een doorgaande schaalvergroting. Onder invloed van de dalende inkomens in de landbouw zal het afnamepercentage zich rond het percentage van 4%

²⁾ Landbouwstructuuronderzoek Groningen, Schaalvergroting en Inrichting.

bewegen. De schaalvergroting resulteert in een toename van alleen nog de grotere bedrijven, namelijk die met een bedrijfsgrootteklasse van > 50 ha.

Tegelijk constateert het Landbouwstructuuronderzoek dat de schaalvergroting in de regio Noord-Groningen hand-in-hand gaat met een sterke landbouw in een goed economisch klimaat.

Ook uit recente ontwikkelingen blijkt een voortgaande schaalvergroting, in combinatie met afname van het aantal bedrijven, intensievere teelten en bio-based agrobusiness. Naast een trend van schaalvergroting is er sprake van schaalverbreding. Voorts speelt beïnvloeding door de klimaatverandering. Met name de schaalvergroting leidt ertoe, dat er steeds meer en over grotere afstanden met landbouwmachines wordt gereden. Op smallere wegen en in combinatie met andere weggebruikers kan dit leiden tot onveilige situaties.

3. 5. Delfstofwinning

3.5.1. Huidige situatie

Delfstoffenwinning in de gemeente vindt plaats op het gebied van de gaswinning. Ten noorden van Wagenborgen en ten zuiden van Termunterzijl heeft de NAM gaswinlocaties. In het plangebied zijn verder geen vormen van delfstoffenwinning aanwezig.

3.5.2. Ontwikkelingen

Voor de aanwezige terreinen worden geen ontwikkelingen voorzien binnen de planperiode.

3. 6. Wonen

3.6.1. Huidige situatie

Het bestemmingsplan heeft in eerste plaats betrekking op het gebied buiten de kernen en enkele buurtschappen. Desalniettemin vindt ook in het buitengebied nog in een zekere mate van bewoning plaats.

Eenzijds is dit bewoning in de vorm van agrarische bedrijfswoningen. Anderzijds betreft het woonbebouwing die zowel verspreid voorkomt, als plaatselijk geconcentreerd. De woonbebouwing, die binnen het plangebied valt, hoort tot de oorspronkelijke bewoning van het buitengebied. Om cultuurhistorische als ook om sociaal-historische overwegingen vertegenwoordigt het dan ook een zekere waarde. Van de verspreide woonbebouwing heeft een aantal panden van oorsprong een functie als arbeiderswoning ten behoeve van de agrarische bedrijven gehad. Tot voor enkele tientallen jaren was de agrarische sector zeer arbeidsintensief en woonden er veel arbeiders in de omgeving van agrarische bedrijven.

Door schaalvergroting, mechanisering en rationalisering is dat aantal in de loop van de jaren sterk teruggelopen. Ook hebben meerdere agrarische bedrijven in het buitengebied hun functie verloren en een woonfunctie ge-

kregen. De woningen in het buitengebied betreffen particuliere woningen. De kwaliteit van de woningen is over het algemeen goed. Incidenteel zijn er in het gebied woningen die in een minder goede staat verkeren. De burgerwoningen zijn vooral aanwezig in concentraties van bebouwing (zoals Schaapbulten en Amsweer) en in de vorm van lintbebouwing (bijvoorbeeld Dallingeweer).

3.6.2. Ontwikkelingen

Over het algemeen bestaat er een aanhoudende druk om in dorpsuitlopers c.q. het buitengebied te kunnen wonen. Het beleid van Rijk en Provincie is al jarenlang gericht op het weren van nieuwe burgerwoningen in het landelijk gebied. Wel wordt binnen vrijkomende boerderijpanden de woonfunctie geaccepteerd. Dit is vooral om de bestaande panden te handhaven, aangezien deze kenmerkend zijn voor het buitengebied. De regeling die in het bestemmingsplan is opgenomen ten aanzien van wonen, beoogt niet de bestaande woningvoorraad uit te breiden.

3. 7. Niet-agrarische bedrijvigheid

3.7.1. Huidige situatie

Naast agrarische bedrijvigheid komt er verspreid in het buitengebied ook incidenteel niet-agrarische bedrijvigheid voor. Deze is deels aanverwant aan de agrarische sector, bijvoorbeeld in de vorm van een dierenpension en groothandelsbedrijven. Daarnaast komen ook bedrijven voor die geen relatie hebben met de agrarische sector, zoals de bouwnijverheid en de hiervoor al genoemde gaswinlocatie. Tevens komt er een seksinrichting in het plangebied voor.

3.7.2. Ontwikkelingen

Verdere ontwikkelingen in de niet-agrarische bedrijvigheid duiden op een aanhoudende druk op de vestiging van startende bedrijfjes. Met name in geval van vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen valt er belangstelling te verwachten van niet-agrarische vormen van bedrijvigheid. Vanuit het aanwezige beleidskader (rijk, provincie) gelden daarbij stringente randvoorwaarden.

3. 8. Recreatie en Toerisme

3.8.1. Huidige situatie

Binnen het plangebied komen geen grootschalige recreatieve voorzieningen voor. Voor nieuwe grootschalige of intensieve vormen van recreatie geldt een terughoudend beleid.

Het bestemmingsplan geeft hiervoor geen ruimte. Wel zijn er in de buurt van Meedhuizen meerdere recreatieve voorzieningen aanwezig, namelijk een crossbaan en een schietterrein.

3.8.2. Ontwikkelingen

Het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013* (POP) geeft aan dat de route-structuren, de cultuurhistorisch, archeologisch en landschappelijk waardevolle objecten een stevige basis vormt voor investeringen in de recreatie en toerisme sector. De provincie ziet deze sector als een belangrijke sector, ook voor de arbeidsmarkt, en zet in op een meer toegankelijke provincie. In de *Beleidsnota Toeristisch Groningen, een karaktervol perspectief* (2001-2006) streeft de provincie naar een sterke toename van het aantal overnachtingen, een groei in het dagtoerisme, het creëren van 750 nieuwe arbeidsplaatsen en een groei in het aantal bestedingen. Ook in het POP 2009-2013 wordt ingezet op stimulering van de recreatie.

Als "streefbeeld" voor de regio Noord-Groningen wordt ingezet op:

- het toegankelijk maken van de cultuurhistorie door middel van routebeschrijvingen, educatie en informatie;
- toenemende mogelijkheden voor openluchtrecreatie (vissen, Wadlopen, kleinschalige vaarrecreatie, fietsen, wandelen);
- een verdere ontwikkeling van het plattelandstoerisme.

Stimulering van het plattelandstoerisme krijgt verder vorm en financiële bijdragen in het kader van het (Europese) Leaderproject voor het Hogeland.

3. 9. Verkeer en infrastructuur

3.9.1. Huidige situatie

Door het buitengebied lopen enkele wegen die behoren tot het hoofdwegennet. De belangrijkste wegen zijn de N362 (tussen de N33 nabij Appingedam en Scheemda) en de N991 (tussen Delfzijl en de N362).

Voor het overige ligt er in het plangebied een patroon van plattelandswegen, met een belangrijke functie voor de ontsluiting van de dorpen in het noordelijk deel van de gemeente, het landelijk gebied zelf en de landbouwgronden.

3.9.2. Beleidskader en ontwikkelingen

Het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 zet in op een bereikbaar Groningen, zowel voor de stad als voor het buitengebied.

De A7, de A28 en de N33 zijn de belangrijkste verkeersaders van de provincie.

Wat betreft het netwerk voor openbaar vervoer wordt gestreefd naar een hoogwaardig netwerk, voornamelijk tussen de stad Groningen en de stedelijke centra c.q. de grote kernen.

3. 10. Nutsvoorzieningen, energie, communicatie

3.10.1. Huidige situatie

Door het plangebied loopt verder een tweetal hoogspanningsleidingen. Ten

zuiden van het havengebied ligt het windmolenpark. Hier staan meerdere moderne windmolens, welke eind 2002 mogelijk gemaakt is. Binnen het plangebied staan daarnaast meerdere solitaire windmolens.

Deze staan op de volgende locaties:

- Ideweersterweg 1 te Meedhuizen;
- Ideweersterweg 2 te Meedhuizen;
- Ideweersterweg 4 te Meedhuizen;
- Opmeedenlaan 6 te Meedhuizen;
- Wartumerweg 6 te Termunten;
- Westerlaan 10 te Meedhuizen;
- Westerlaan 6 te Meedhuizen;
- Klapsterweg 94 te Woldendorp;
- Fam. Bronsweg 87 te Wagenborgen.

3.10.2. Ontwikkelingen

Binnen het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 is een reservering opgenomen voor een buisleidingenstrook tussen de Eemshaven en Delfzijl. De definitieve ligging van de buisleidingen is nog niet bekend en deze zijn dan ook voorshands niet in het bestemmingsplan opgenomen. Indien er een definitief tracé bekend is, zal dit via een aparte planologische regeling in de vorm van een provinciaal inpassingsplan mogelijk gemaakt worden.

Door middel van een Milieu Effect Rapportage en een Landbouw Effect Rapportage worden voor verschillende tracés de gevolgen onderzocht.

De provincie Groningen heeft aangegeven (januari 2012) te willen onderzoek of een buizenzone langs de N33 een volwaardig alternatief zou kunnen zijn. De uitslag van deze afweging wordt in 2012 verwacht.

Ten aanzien van de uitbreiding van de hoogspanningsleiding "Noord West 380" wordt opgemerkt, dat het hier gaat om een hoogspanningsverbinding tussen Diemen en de Eemshaven. Een dergelijke voorziening heeft de nationale elektriciteitsbeheerder TenneT nodig om de elektriciteit die in de Eemshaven wordt opgewekt, af te kunnen voeren. Dit tracé passeert het plangebied Delfzijl-Noord. Na het maken van een definitieve keuze volgt, vanwege het nationaal belang, een rijksinpassingsplan.

Volgens de Omgevingsverordening (provincie) en de Structuurvisie Buisleidingen (Rijk) dienen gemeenten met een reservering rekening te houden. De gemeente Delfzijl wacht in eerste instantie de besluitvorming af. Daar waar het bestemmingsplan met name ziet op de bestaande functiespreiding en deze voorziet van een actuele planologische regeling, worden eventuele nieuwe ontwikkelingen (bij toepassing van wijzigingsprocedures) mede getoetst op geaccordeerde tracés.

4. BELEIDSKADER

Bij het beleid op het gebied van de ruimtelijke ordening, heeft het gemeentebestuur te maken met het beleid van de hogere overheden. Dit beleid vormt het kader waarbinnen de gemeente zijn eigen beleid kan formuleren.

4. 1. Europees beleid

Op internationaal niveau kunnen beleidsvoornemens van belang zijn voor de landelijke gebieden in Nederland. In de regel is dergelijk beleid wel vertaald in het landelijk c.q. provinciaal beleid. Toch is aandacht voor enkele specifieke punten van belang.

4.1.1. Landbouwbeleid

Hel landbouwbeleid wordt in belangrijke mate in Europees verband bepaald. Voor de landen van de EU is daarmee een open markt ontstaan, waarbinnen een gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt gevoerd. Verwacht wordt dat er een liberalisering van de markt optreedt met minder steunmaatregelen en een EU-prijsontwikkeling in de richting van de wereldmarktprijzen.

Agrarisch milieubeleid

Op Europees niveau worden meerdere milieurichtlijnen uitgevaardigd, die in het landelijk gebied zijn of worden verwerkt in de eigen wet- en regelgeving. Van belang voor de agrarische sector zijn in het bijzonder:

- regelgeving gericht op de productie van veilig voedsel voor de mens;
- diergezondheidsbeleid;
- beleid voor melkprijzen en quota-regeling (veehouderij);
- marktordeningsbeleid voor graan, suiker en aardappelen (akkerbouw);
- de Europese nitraatrichtlijn, gericht op bescherming van de bodem. De doorwerking betekent eisen aan de individuele landbouwers met op bedrijfsniveau een beheersing van in- en uitstroom van mineralen;
- de Europese richtlijn milieueffectrapportage (m.e.r.). De implementatie van deze richtlijn betekent dat er meer individuele beoordelingen op de noodzaak van een m.e.r. moeten plaatsvinden. Voor gemeenten betekent dit dat er meer activiteiten m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Ook (grote) intensieve veehouderijen vallen onder de m.e.r.-plicht, terwijl voor (iets minder grote) bedrijven een m.e.r.-beoordelingsplicht geldt. Voor het buitengebied is een afzonderlijke PlanMER gemaakt, die parallel aan bestemmingsplan de procedure doorloopt.

4.1.2. Natuurbeleid

De lidstaten van de Europese Unie hebben zich verplicht te komen tot een samenhangend Europees ecologisch netwerk van natuurgebieden, een soort ecologische hoofdstructuur op Europese schaal, genaamd "Natura 2000". De Natuurbeschermingswet (NB-wet) is de Nederlandse uitwerking van het internationale beleid, vastgesteld in de Habitat- en Vogelrichtlijn. Per 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in

werking getreden. Vanaf dat moment heeft Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in nationale wetgeving verankerd. Provincies zijn in hoofdzaak het bevoegd gezag bij het verlenen van een Natuurbeschermingswetvergunning.

In deze wet wordt uitgegaan van twee typen gebieden:

- de beschermde natuurmonumenten (voormalige beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten die buiten de Natura 2000-gebieden liggen);
- de Natura 2000-gebieden.

Binnen het plangebied vallen geen Natura-2000 gebieden, noch beschermde natuurmonumenten. Wel valt de Waddenzee eronder. Deze valt echter buiten het plangebied. Activiteiten die dichtbij een natuurmonument plaatsvinden en die schadelijk zijn voor de geconstateerde natuurwaarden mogen niet zonder vergunning plaatsvinden ('externe werking').

4.1.3. Archeologiebeleid

Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is de *Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)* in werking getreden. Deze nieuwe wet maakt deel uit van de *Monumentenwet*. De kern van Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De Wamz verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden. Naast het inventariseren van de te verwachten archeologische waarde, zal het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming moeten bieden voor waardevolle gebieden. Dit kan bijvoorbeeld door een omgevingsvergunning verplicht te stellen voor uitvoering van (diepe) grondwerkzaamheden.

Via het bestemmingsplan komt de afweging met andere belangen aan de orde. Verder is in overleg tussen de provincie Groningen en de toenmalige Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in 2001 een Archeologische MonumentenKaart (AMK) en een Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) gemaakt. Voor de regio Noord-Groningen is het archeologiebeleid als vervolg daarop in een regionale beleidsadvieskaart uitgewerkt (zie ook paragraaf 4.4).

4. 2. **Rijksbeleid**

4.2.1. Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

De *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)* is sinds begin 2012 in werking en vervangt onder meer de eerdere *Nota Ruimte*. Met de Structuurvisie zet het kabinet het roer om in het nationale ruimtelijke beleid. Om de bestuurlijke drukte te beperken brengt het Rijk de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij burgers en bedrijven, laat het meer over aan gemeenten en provincies en komen de burgers en bedrijven centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor deze belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resulta-

ten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) staan de plannen voor ruimte en mobiliteit. Zo beschrijft het kabinet in de Structuurvisie in welke infrastructuurprojecten zij de komende jaren wil investeren. En op welke manier de bestaande infrastructuur beter benut kan worden. Provincies en gemeentes krijgen in de plannen meer bewegingsvrijheid op het gebied van ruimtelijke ordening.

4.2.2. Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. Het Barro stelt regels omtrent de 13 aangewezen nationale belangen zoals genoemd in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte.

Deze 13 nationale belangen zijn:

1. Rijksvaarwegen
2. Mainportontwikkeling Rotterdam
3. Kustfundament
4. Grote rivieren
5. Waddenzee en waddengebied
6. Defensie
7. Hoofdwegen en hoofdspoorwegen
8. Elektriciteitsvoorziening
9. Buisleidingen van nationaal belang voor vervoer van gevaarlijke stoffen
10. Ecologische hoofdstructuur
11. Primaire waterkeringen buiten het kustfundament
12. IJsselmeergebied (uitbreidingsruimte)
13. Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde

De ontwikkelingen die met het bestemmingsplan buitengebied in planologische zin mogelijk worden gemaakt zijn over het algemeen kleinschalig van aard (perceelsgebonden) en gebied raken daarmee geen rijksbelangen. Uitzonderingen vormen de primaire waterkeringen (beschermd in dit bestemmingsplan), de relaties met de EHS (nader onderzocht in de PlanMER) en de voornemens voor een hoogspannings- en buizenzone naar de Eemshaven (in onderzoek, te regelen via een apart rijks- en provinciaal inpassingsplan).

4.2.3. Structuurvisie Buisleidingen

Door het Rijk wordt momenteel gewerkt aan de Structuurvisie Buisleidingen. Deze heeft in de herfst van 2011 als ontwerp ter inzage gelegen en is in oktober 2012 vastgesteld. Het doel van de Structuurvisie is om ruimte vrij te houden in Nederland voor de aanleg van toekomstige buisleidingen van nationaal en internationaal belang voor het transport van gevaarlijke stoffen. Daarmee wil het Rijk duidelijkheid verschaffen aan zowel het bedrijfsleven dat daarmee kan rekenen op goede verbindingen voor buisleidingstransport, als aan provincies en gemeenten die hierop hun ruimtelijke plan-

nen kunnen afstemmen. Gezien de ruimtelijke ontwikkelingen die in de laatste decennia hebben plaatsgevonden en die in de toekomst zullen voortgaan, is in de Structuurvisie met name op de borging van het beleid in de plannen van andere overheden en in het leidingenbeheer bij leidingexploitanten een zwaarder accent gelegd.

In de structuurvisie zijn een aantal reserveringen opgenomen voor buisleidingen, grensovergangen en aanlandingspunten. Onderstaande figuur geeft deze weer.

Figuur 7. Overzicht buisleidingen, grensovergangen en aanlandingspunten

In de gemeente Delfzijl zijn diverse buisleidingen gelegen. Ook is bij Termunterzijl een aanlandingspunt vanuit Duitsland beoogd. De structuurvisie is momenteel nog niet van kracht. De buisleidingen die het ontwerp aangeeft, zijn op de verbeelding aangegeven. Bij eventuele wijzigingen in de definitieve ligging, kan de reserveringsstrook gewijzigd worden.

4.2.4. Nota Belvédère

De Nota Belvédère (1999) is een beleidsnota over de relatie tussen cultuurhistorie en ruimtelijke inrichting en vormt een belangrijke bouwsteen voor

het rijksbeleid. Doelstelling is "*het versterken en benutten van de cultuurhistorische identiteit en de daarvoor bepalende kwaliteiten van de cultuurhistorisch meest waardevolle gebieden van Nederland, de zogenoemde Belvédère-gebieden*".

Het beleid ten aanzien van Belvédèregebieden moet gericht zijn op de instandhouding en de verdere ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit en de daarvoor bepalende cultuurhistorische kwaliteiten en wel langs de volgende lijnen:

- duurzame instandhouding van bestaande cultuurhistorische kwaliteiten door beleidsmatige verankering in het nationaal ruimtelijk beleid en in streek- en bestemmingsplannen;
- versterking van de cultuurhistorische identiteit door het benutten van kansen bij (nieuwe) ruimtelijke ontwikkelingen en initiatieven in deze gebieden en indien nodig door een gebiedsgerichte aanpak;
- ter realisatie hiervan een betere benutting en gerichte inzet van het instrumentarium door rijk en provincie voorstaan.

Het plangebied behoort, als onderdeel van het Fries-Groningse wierden- en terpengebied, tot een Belvédèregebied. De nota beschrijft de karakteristiek van het gebied, de ruimtelijke dragers en geeft een overzicht van beleidskansen.

Als belangrijkste "fysieke dragers" komen naar voren:

- de terpen en wierden;
- de landschappelijke verschillen tussen de fasen van ontginning;
- kenmerkende waarden:
 - terp- c.q. wierdedorpen met radiaal wegen- en kavelpatroon;
 - bebouwde en beplante eenmansterpen (= huiswierden);
 - historisch waardevolle boerderijen;
 - bochtig wegenpatroon, gebaseerd op natuurlijke ondergrond en aanwezigheid van waterlopen;
 - bochtige patroon van natte infrastructuur, bestaande uit natuurlijke waterlopen;
 - opeenvolging van bedijkingen;
 - verspreid liggende borgen (Groningen), states (Friesland), (voormalige) kloosterterreinen en steenhuizen.

Voor de bescherming wijst de Nota Belvédère onder meer op:

- beschermen en handhaven van de waarden in de bestemmingsplannen en op grond van de Monumentenwet;
- een convenant opzetten voor het hele gebied in het verlengde van het convenant Middag-Humsterland;
- beschermde status uitbreiden.

De *Nota Belvédère* doet verder voorstellen voor de verdere instandhouding en ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit.

Het Fries-Gronings terpen- en wierdengebied is in de Nota Belvédère aangewezen als "Belvédèregebied". Inmiddels is door het Rijk een subsidieregeling uitgebracht die voor projecten in Belvédèregebieden kan worden aangewend. Het programma kent een onderverdeling in gebiedsgebonden en niet-gebiedsgebonden projecten; bij de eerste gaat het om lokale en regionale initiatieven binnen de Belvédèregebieden.

Het perspectief aangaande de gebieden met cultuurhistorische en archeologische waarden is dan ook de toenemende belangstelling voor bescherming van dergelijke specifieke waarden. Als gevolg van de invoering van de *Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)* moet het archeologische bodemarchief (beter) beschermd worden. In 2001 heeft de provincie Groningen samen met de (toenmalige) Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek een archeologische monumentenkaart (AMK) uitgebracht, die inmiddels is opgegaan in een regionale archeologische beleidsadvieskaart. Samen met de gemeenten Appingedam, Bedum, De Marne, Eemsum, Loppersum, Ten Boer en Winsum heeft de gemeente Delfzijl een archeologische beleidsadvieskaart opgesteld. Hier wordt nader op ingegaan in paragraaf 4.4.

4. 3. Provinciaal beleid

4.3.1. Provinciaal Omgevingsplan Groningen 2009 - 2013 (POP)

Basis voor het provinciale ruimtelijke beleid wordt gevormd door het Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013, alsmede door de Omgevingsverordening Groningen 2009. Provinciale Staten hebben deze beleidsstukken op 17 juni 2009 vastgesteld. In het POP staat het omgevingsbeleid van de provincie op het gebied van milieu, verkeer en vervoer, water en ruimtelijke ordening. Belangrijke onderwerpen zijn de bescherming van de karakteristieken van het Groninger landschap, ruimte voor ontwikkeling, leefbaarheid op het platteland en duurzame energie.

Algemene beleidsintenties

De *Omgevingsverordening Provincie Groningen 2009* is gelijktijdig met het POP vastgesteld. Hiermee wordt beoogd de in het POP opgenomen doelstellingen de komende jaren te verwezenlijken.

De in de verordening opgenomen regels en voorschriften sluiten aan op het POP. Op het gebied van de ruimtelijke ordening worden gemeenten verplicht om bestemmingsplannen volgens de verordening op te stellen. Naast algemene bepalingen stelt de omgevingsverordening onder andere bijzondere bepalingen aan:

- bestemmingsplannen voor het buitengebied, waarbij de Omgevingsverordening met name een aantal zaken over de regeling voor agrarische bedrijvigheid, intensieve veehouderij en vrijkomende agrarische bedrijven voorschrijft;
- de ecologische hoofdstructuur en robuuste verbindingen;
- bestemmingsplannen waarin nationale landschappen en andere kwetsbare landschappen liggen;
- bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met de karakteristieken van de omgeving.

Inzet van het POP is om deze kwaliteit te versterken door enerzijds efficiënt ruimtegebruik en anderzijds door in plannen rekening te houden met aspecten als water, infrastructuur, natuurwaarden, bodem en cultuurhistorie. Naast het algemene beleid per thema, bestaat het POP uit een aantal regioperspectieven. De functietypering voor Delfzijl is in de onderstaande figuur opgenomen.

Landbouw

In het POP wordt het plangebied getypeerd als een gebied waar de landbouw de hoofdfunctie is (aanduiding 'landbouw'). In deze gebieden is het beleid gericht op handhaving en verbetering van de productieomstandigheden voor de landbouw. Behoud, herstel en ontwikkeling van natuur- en landschapskenmerken worden bevorderd, voor zover deze geen belangrijke beperkingen opleggen. De waterhuishouding wordt gericht op een vanuit agrarisch oogpunt optimale vochttoestand van de bodem.

De provincie heeft in het POP verschillende deelgebieden aangewezen. Het plangebied van het bestemmingsplan Buitengebied Delfzijl - Zuid valt binnen de regio's Eemsdelta en Midden-Groningen.

De regio Eemsdelta kenmerkt zich door het karakteristieke wierdenlandschap en het dijkenlandschap enerzijds en de twee grote havengebieden (Eemshaven en het havengebied van Delfzijl) anderzijds. Kenmerkend voor de verschillende landschappen zijn de wierden, de karakteristieke waterlopen, het oorspronkelijke verkavelingspatroon en de monumentale bedrijfserven. Binnen het dijkenlandschap (de Johannes Kerkhovenpolder) is er sprake van grootschalige openheid.

De regio Midden-Groningen kenmerkt zich door het wegdorpenlandschap op de overgang zand, veen en klei. Door het gebied loopt een groen bebouwingslint met monumentale panden, erven en zware beplanting. Daarnaast is er sprake van grootschalige openheid.

Primaire en secundaire waterkering

De primaire en secundaire waterkering zijn apart bestemd. Voor de vrijwaringzone van de niet-primaire waterkeringen is een aparte regeling opgenomen, waarbij de vrijwaringzones op de verbeelding staan, maar verder geen regels binnen de zones zijn opgenomen. Regels voor deze waterkeringen zijn opgenomen in de keur.

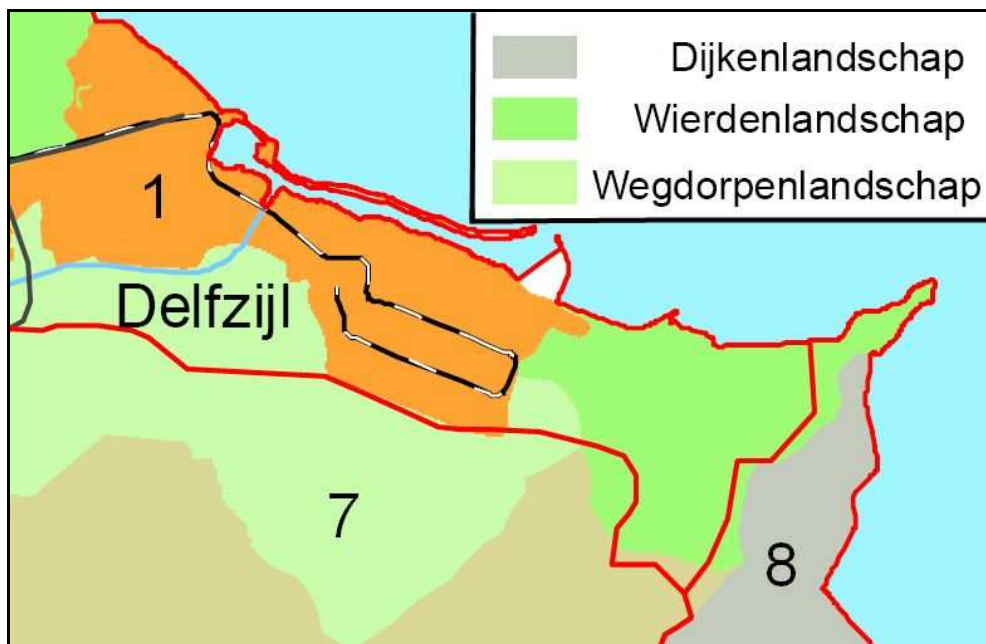
De ligging van de waterkerings- en vrijwaringszones van de primaire waterkering is afgestemd op de provinciale verordening. De regeling binnen de vrijwaringzones is in overeenstemming gebracht met de provinciale verordening. Daarbij speelt dat binnen de vrije ruimte (5 meter in stedelijk gebied en 75 meter in buitengebied) in het bestemmingsplan geen bouw mogelijkheden worden toegestaan. In het bestemmingsplan is een afwijkingsmogelijkheid opgenomen dit toch mogelijk te maken. Voor het kunnen toepassen van deze afwijkingsmogelijkheid dient de provincie vooraf ontheffing te verlenen. Deze zal voor het vaststellen van het bestemmingsplan worden aangevraagd.

Binnen de bebouwingszone (in stedelijk gebied 70 meter vanaf de 5 meter vrije ruimte) moet stabiliteitsonderzoek komen. Dit is in het bestemmingsplan opgenomen met een uitgestelde toets (bij de aanvraag omgevingsvergunning zal dit moeten worden aangetoond). Gelet hier is in deze zone een bouwverbod opgenomen met een afwijking ten behoeve van de uitgestelde toets.

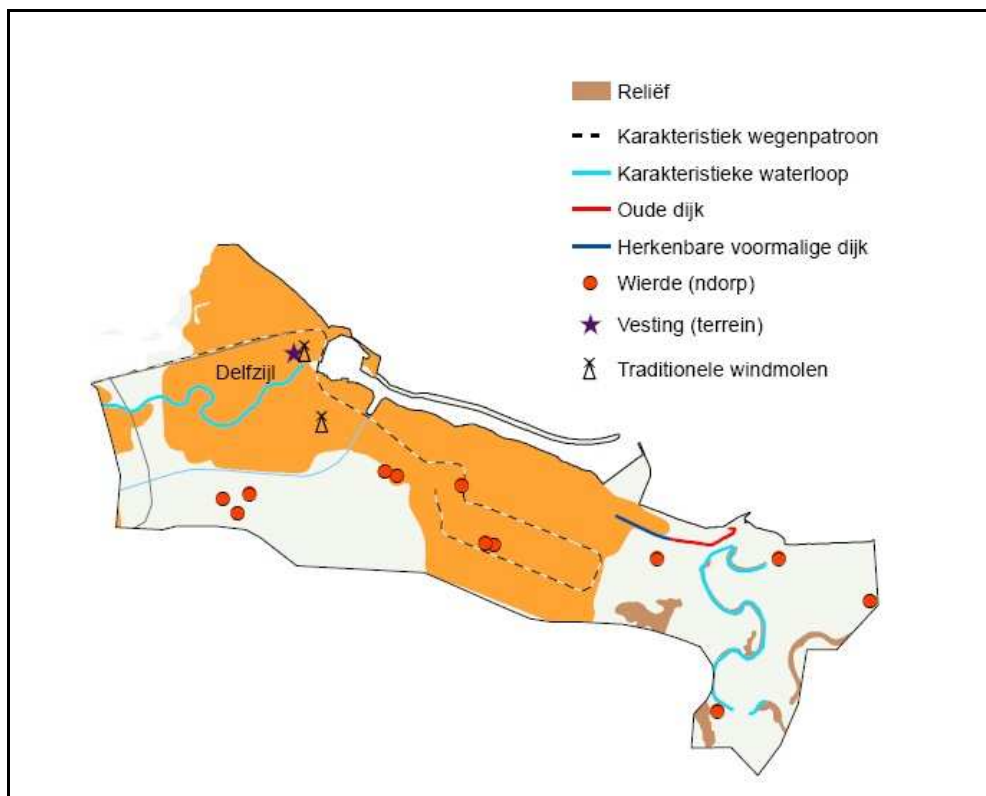
Het bestemmingsplan voldoet aan het provinciaal belang.

Figuur 8. Uitsnede functiekaart (POP-Groningen, 2009)

Figuur 9. Uitsnede landschapstypen en deelgebieden (POP-Groningen, 2009). Deelgebied 1 is Eemsdelta, 7 is Midden-Groningen en 8 is Oldambt.

Figuur 10. Landschapkenmerken, regio Noordoost (POP-Groningen, 2009)

Aan nieuwe ontwikkelingen in het buitengebied zullen voorwaarden worden gesteld die enerzijds zijn gericht op het herkenbaar blijven van de genoemde landschapselementen en anderzijds op het waarborgen van de dynamiek. Deze beleidsdoelstelling sluit tevens aan op het provinciaal beleid waarin het landschap als grondslag voor het omgevingsplan wordt gehanteerd.

De provincie heeft de bescherming van de kenmerken van deze gebieden overgenomen in de provinciale omgevingsverordening. De regels die hierin zijn opgenomen zullen worden vertaald in het bestemmingsplan Delfzijl - Buitengebied - Zuid. De belangrijkste uitgangspunten voor de verschillende regio's zijn:

- grootschalige openheid van het dijkenlandschap beschermen, onder andere door regels ten aanzien van bos en nieuwe bebouwing;
- dijken binnen het dijkenlandschap beschermen;
- bescherming van de overige bos- en natuurgebieden buiten de beschermde natuurgebieden;
- rekening houden met instandhouding van monumentale panden, erven en landschappelijke inpassing van nieuwe agrarische bebouwing.

Het POP merkt op dat de regio Noordoost te maken heeft met een bevolkingskrimp. Verder is er sprake van een economische ontwikkeling met name in de Eemsdelta waarbij in de vorm van een publiek-private samenwerking de ontwikkeling aangaande energiebedrijvigheid wordt gestimuleerd.

4.3.2. Partiële herziening Omgevingsverordening 2009

In 2012 is op onderdelen een herziening van de provinciale Omgevingsverordening in procedure gebracht. Deze is bij besluit van 20 maart 2013 door Provinciale Staten (gewijzigd) vastgesteld. De partiële herziening heeft betrekking op een aantal inhoudelijke aspecten, terwijl de provincie met de herziening voorts de doelmatigheid wil vergroten en rekening houdt met de 'reparatie' van de Wet ruimtelijke ordening.

Voor plannen buitengebied als het voorliggende zijn met name de volgende onderwerpen uit de herziening van belang:

- *Het beleid aangaande agrarische bouwpercelen*

De partiële herziening 2013 geeft ruimte voor vergroting van agrarische bouwpercelen van in eerste instantie 2 ha. Bij vergroting vanaf 1 ha wordt een maatwerkbenadering gevolgd. Bij vaststelling van de herziene Omgevingsverordening hebben Provinciale Staten daarnaast een mogelijkheid opgenomen voor grotere bouwpercelen (tot maximaal 4 ha), indien Gedeputeerde Staten voor de betreffende gemeenten een nadere regeling hebben vastgesteld. Bij deze verruiming, op te vatten als een 'verdienmodel' wordt met name gelet op de toets van een duurzame ontwikkeling.

Het eerder (maart 2012) door de provincie opgenomen moratorium komt bij de inwerkingtreding van de verordening te vervallen.

De partiële herziening Omgevingsverordening-2013 bevat verder een regeling om in bijzondere gevallen mestbassins en daarnaast

kuilvoerplaten en sleufsilos buiten een agrarisch bouwperceel te realiseren. Daarvoor kunnen Gedeputeerde Staten nadere regels vaststellen, waarbij onder meer van belang is: de noodzaak/behoefte om dergelijke voorzieningen buiten een bouwperceel te realiseren én een zorgvuldige landschappelijke inpassing.

Verder zijn de maatwerkbepalingen voor vergroting van agrarische bouwpercelen met de herziene Omgevingsverordening aangepast. Naast de landschappelijke criteria zijn toegevoegd: het aspect van nachtelijke lichtuitstraling en het aspect van woon- en leefklimaat van direct omwonenden.

- *De regeling voor intensieve veehouderijbedrijven*
De provinciale Omgevingsverordening 2011 gaf een restrictief beleid aangaande intensieve veehouderij. Dit geldt zowel hoofdberoepsbedrijven als neventakken met een aangegeven zoning. In de partiële herziening van de verordening (2013) er is daarnaast enige ruimte geboden om te kunnen voldoen aan de aangescherpte eisen aangaande dierenwelzijn en milieu bij een gelijkblijvend aantal dieren ³⁾.
- *De (plaatselijke) aanpassingen in de begrenzingen van de Ecologische hoofdstructuur, de onderscheiden kernkwaliteiten in het landschap, overige bos- en natuurgebieden.*
(De EHS is in de plannen voor Delfzijl-Noord en Zuid in beperkte mate aanwezig. Ten opzichte van de Omgevingsverordening van 2009 zijn geen essentiële veranderingen opgetreden).
- *De (plaatselijke) aanpassingen in de begrenzing van milieubeschermingsgebieden*
Dit aspect speelt met name in Haren, dus niet in dit buitengebied
- *Het beleid aangaande de nieuwbouwruijme* (hoewel in hoofdzaak van belang voor stedelijke gebieden, kan dit ook doorwerken bij het toevoegen van eventuele nieuwe woonbestemmingen in het buitengebied). Het provinciale beleid komt erop neer, dat nieuwe woningbouwmogelijkheden dienen te passen binnen de toegekende nieuwbouwruijme.
- *Niet-agrarisch grondgebruik*: het gaat hierbij om het onder zekere voorwaarden ruimte bieden aan maatschappelijke functies in het buitengebied, het hergebruik van voormalige bedrijfsgebouwen en de regeling voor recreatiebungalowparken en landgoederen (GS kunnen in zekere gevallen een algemene ontheffing verlenen).
- *De regeling voor cultureel erfgoed* waarbij gemeenten worden gevraagd het cultuurhistorisch aspect expliciet in de ruimtelijke afweging te betrekken.
- *Een aantal meer juridische aanpassingen.*

³⁾ De verordening hanteert daarbij als uitgangssituatie de vergunde situatie per 15-12-2010, zijnde de datum waarop het nieuwe beleid aangaande intensieve veehouderij is aangekondigd.

4.3.3. Gebiedsuitwerking Noord-Groningen

De provincie heeft tezamen met de betrokken gemeenten en het waterschap ter uitwerking van het Provinciaal Omgevingsplan voor Noord-Groningen een gebiedsuitwerking gemaakt en het Regioprogramma Noord-Groningen 2005/2006 vastgesteld.

In dat kader is onder meer een landschappelijk raamwerk opgesteld met als doel een kwaliteitsverbetering te bereiken. Hiervoor is een aantal instrumenten ontwikkeld, zoals een Regionaal Landschapsontwikkelingsplan, een Regionaal Welstandsplan en een Kwaliteitsteam, dat als klankbordgroep moet gaan fungeren ten behoeve van een zorgvuldige inpassing van grootschaliger ruimtelijke ontwikkelingen.

Voorts wordt door het creëren van bijzondere woonmilieus gestreefd naar versterking van de woonfunctie van Noord-Groningen. Hiervoor zijn strategieën ontwikkeld, waarmee niet alleen de kwaliteit van het landschap kan worden behouden, maar ook kwaliteiten kunnen worden toegevoegd.

In het regioprogramma 2005/2006 wordt een aantal regioprojecten genoemd, zoals de opstelling van een Landschapsontwikkelingsplan (LOP), verbetering aan de hoofdinfrastructuur (N33, vaarweg Lemmer-Delfzijl), woningbouw Hogeland.

4. 4. Regionaal beleid

4.4.1. Landschapsbeleidsplan en Landschapsontwikkelingsplan

Daar waar de laatste tien jaar het accent sterk op natuurontwikkeling heeft gelegen en de cultuurhistorische betekenis van het landschap minder aandacht heeft gekregen, wordt het belang daarvan thans in toenemende mate onderkend. Algemeen is het landschapsperspectief dat in belangrijke delen van het buitengebied van de functie als agrarisch cultuurlandschap zal blijven bestaan met inachtneming van de genoemde waarden. Het landschapsperspectief is verder in het Landschapsbeleidsplan Delfzijl uitgewerkt en meer recent in het Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen.

Landschapsbeleidsplan

De gemeenteraad heeft in 1993 het Landschapsbeleidsplan Delfzijl vastgesteld. Dit plan richt zich op beheer en inrichting van het landschap, bedreigingen en kansen voor herstel en versterking. In hoofdlijnen is er in het Landschapsbeleidsplan gekozen voor drie ontwikkelingsaccenten ten aanzien van het landschap, namelijk:

- accent op behoud van het landschap;
- accent op aanpassing van het landschap;
- accent op ontwikkeling van het landschap.

Landschapsontwikkelingsplan

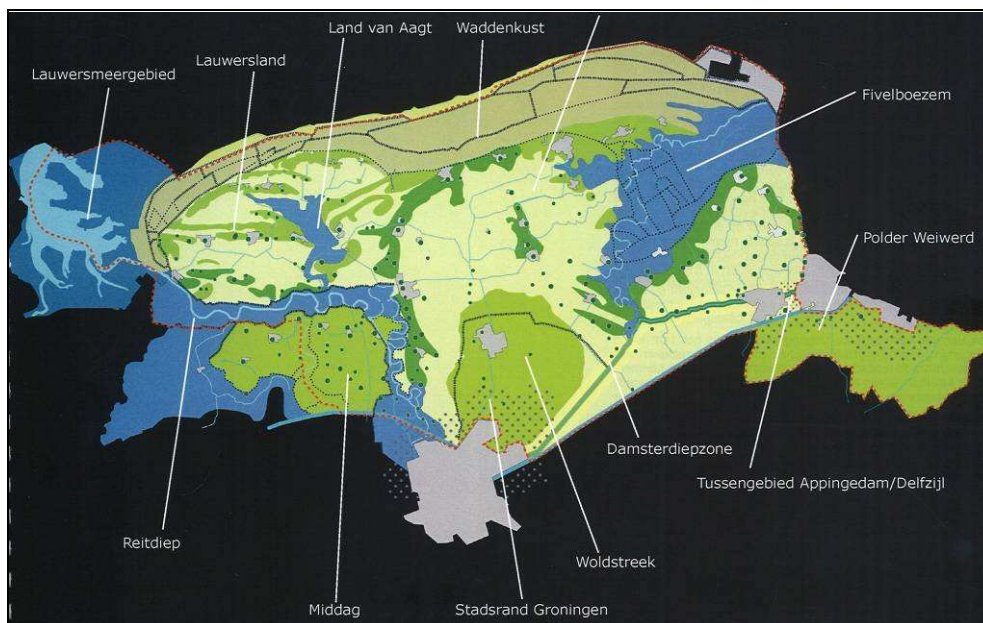
Inmiddels is in de vorm van het Landschapsontwikkelingsplan Noord-

Groningen een meer actueel beleid aangaande het landschap ontwikkeld ⁴⁾. Ook Provinciale Staten van Groningen en het Algemeen bestuur van het waterschap Noorderzijlvest hebben het LOP Noord-Groningen vastgesteld. Na een kenschets van het landschap wordt gebiedsgewijs (per landschapstype) en naar thema een visie gegeven. Het LOP wordt vooral gezien als een uitvoeringsplan, terwijl de visie als (landschappelijke) basis voor bestemmingsplannen, waterbeheersplannen en welstandsplannen wordt gezien.

De belangrijkste elementen die de kwaliteit van het landschap bepalen, zijn op een “kwaliteitskaart” weergegeven (zie figuur 14).

Daarnaast gaat het LOP op 7 thema's voor het landschap in:

- wegbeplantingen;
- dijken;
- watergangen;
- dorpen;
- historische terreinen en wierden;
- groene erven;
- landlopen.

Figuur 11. Fragment LOP Noord-Groningen

Per thema wordt in een deeluitwerking aangegeven op welke wijze de landschappelijke kenmerken kunnen worden ingepast en versterkt. Uitgangspunt is in het bestemmingsplan zoveel mogelijk op de doelstellingen uit het Landschapsbeleidsplan aan te sluiten.

Daarnaast zal het bestemmingsplan de ruimte bieden voor beheer en uitvoering (bijvoorbeeld aanleg houtsingels of waterlopen; versterking

⁴⁾ Landschapsontwikkelingsplan Noord-Groningen, Arcadis, Bosch Slabbers, Arnhem, maart 2006.

landschapselementen).

4.4.2. Nota Archeologiebeleid Regio Noord-Groningen

Als vervolg op de IKAW is door de gemeenten in Noord-Groningen gezamenlijk archeologiebeleid ontwikkeld. Dit beleid is neergelegd in de *Nota Archeologiebeleid Regio Noord-Groningen*. Deze nota vervangt de IKAW als toetsingskader voor onder andere het bestemmingsplan. In aanvulling op deze nota is een gedetailleerde *archeologische beleidsadvieskaart* vastgesteld door de raad. Deze kan als beleidsinstrument dienen om tot op perceelsniveau beslissingen te kunnen nemen ten aanzien van de bekende en te verwachten archeologische waarden.

Tot de planologisch te beschermen gebieden behoren in ieder geval de Rijksmonumenten en de op de beleidsadvieskaart vermelde terreinen van (zeer) hoge archeologische waarde.

Dit zijn de al bekende archeologische waarden die in aanmerking komen voor het toekennen van een archeologische bescherming in het bestemmingsplan. Voor Delfzijl zijn deze in bijlage 1 bij de toelichting worden opgenomen. Daar blijkt dat vele percelen in het buitengebied zeer hoge tot hoge archeologische waarden herbergen. Voor deze percelen geldt dat aanvragen voor bepaalde ontwikkelingen getoetst worden door de provincie en de regionaal archeoloog. Het gaat hierbij om bestemmingsplanwijzigingen, afwijkingen, ontgrondingen, etc. waarbij de bodem nu of door toekomstig gebruik mogelijk verstoord zal gaan worden.

4. 5. Gemeentelijk beleid

4.5.1. Woningbouw

De woonopgave voor de komende jaren is vastgelegd in het Woon- en Leefbaarheidsplan Eemsdelta (WLP). Dit WLP is op 13 maart 2013 door 35 partijen, waaronder de gemeente Delfzijl, ondertekend en daarmee formeel vastgesteld.

Voor het buitengebied wordt ingezet op ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw passend in het landschap. Daarnaast wordt beleid ontwikkeld voor de in het buitengebied liggende kernen; dit valt buiten het bestek van dit bestemmingsplan.

4.5.2. Welstandsnota

In de gewijzigde Woningwet 2003 is een structureel ander opzet gegeven aan het welstandstoezicht. Gemeenten dienen hun welstandsbeleid inzichtelijk te maken en vast te leggen in een gemeentelijke welstandsnota. De welstandsnota voor de gemeente Delfzijl is in september 2004 vastgesteld. Een belangrijke peiler van de nota vormen de gebiedsgerichte welstandscriteria. Onderlegger van de gebiedsindeling vormen de diverse landschappelijke en cultuurhistorische waarden in de gemeente.

Dit betekent dat "aansluiting bij de historische context" een essentieel uitgangspunt vormt bij nieuw- en verbouw.

5. OMGEVINGSASPECTEN

5. 1. Water

5.1.1. Toetsingskader, wettelijk kader en beleid

Nationaal beleid

Sinds 1 november 2003 is het verplicht plannen in het kader van de Wro te toetsen op water. Het doel van deze watertoets is waarborgen dat waterhuishoudkundige doelstellingen expliciet en op een evenwichtige wijze in beschouwing worden genomen. De waterhuishouding bestaat uit de overheidszorg die zich richt op het op en in de bodem vrij aanwezige water, met het oog op de daarbij behorende belangen. Zowel het oppervlaktewater als het grondwater valt onder de zorg voor de waterhuishouding.

Naast veiligheid en wateroverlast (waterkwantiteit) worden ook de gevolgen van het plan voor de waterkwaliteit en verdroging onderzocht. De belangrijkste beleidsdocumenten op het gebied van de waterhuishouding zijn het 'Nationaal Waterplan 2010-2015', 'Anders omgaan met water: Waterbeleid 21 eeuw' (WB21), de 'Europese Kaderrichtlijn Water' (KRW), 'Beleidslijn 'Ruimte voor de rivier' en de 'Nota Ruimte'. In het 'Nationaal Bestuursakkoord Water Actueel' worden de gezamenlijke uitgangspunten geformuleerd voor een integraal waterbeleid in de 21e eeuw.

Provinciaal beleid

In het POP 2009-2013 Groningen wordt aangegeven dat water mede sturend moet zijn in de ruimtelijke ordening. Vanwege de klimaatverandering moet ingezet worden op het realiseren van een duurzaam watersysteem, zowel qua waterkwantiteit als waterkwaliteit. Verder is er in het POP aandacht voor overstromingsgevoelige gebieden en het overstromingsbestendig bouwen.

Verder heeft de provincie in haar verordening een kaart opgenomen waarop de landschapswaarden zijn weergegeven binnen de provincie. Op deze kaart zijn onder andere waterlopen weergegeven die vanwege landschappelijke en cultuurhistorische waarden beschermd dienen te worden. Binnen het plangebied wordt een aantal karakteristieke maren aangegeven.

Waterschap Hunze en Aa's

Het plangebied ligt in het werkgebied van het waterschap Hunze en Aa's. Het beleid van dit waterschap is verwoord in het beheerplan 2010-2015. In het beheerplan geeft het waterschap aan hoe het als wateroverheid de zorg voor voldoende en schoon water en bescherming tegen overstromingen invult in de periode van 2010- 2015. De doelen voor WB21 en de Kaderrichtlijn Water (KRW) zijn opgenomen in het waterbeheerplan. De (KRW) omvat regelgeving ter bescherming van alle wateren door middel van het stellen van haalbare doelen die voor de eerste termijn in 2015 worden bereikt. De kaderrichtlijn gaat daarbij uit van een benadering vanuit de stroomgebieden. De uitvoering van de kaderrichtlijn vraagt een grote inspanning van verschillende partijen op internationaal, nationaal en regionaal niveau.

Kustveiligheid

Het beleid voor kustveiligheid wordt mede bepaald door de Europese Richtlijn Overstromingsrisico's die in 2007 is vastgesteld. Op rijksniveau heeft de Deltacommissie onderzoek gedaan naar maatregelen om ons land voor te bereiden op klimaatverandering op lange termijn (100-200 jaar). De provincie Groningen heeft met partners een kustvisie ontwikkeld voor een periode van vijftig jaar met een doorkijk van nog eens vijftig jaar en deze visie is doorvertaald naar het Provinciaal Omgevingsplan. Dit vormt de kaders waarbinnen het waterschap haar beleid en maatregelen ontwikkelt.

Om de veiligheid te realiseren zal de zeekering een gesloten systeem moeten vormen. Deze ring wordt in Delfzijl door drie coupures onderbroken. Deze risico's voor onderbreking worden vastgesteld en indien nodig worden maatregelen ontwikkeld.

In het Provinciaal Omgevingsplan en de Omgevingsverordening is een zone van 100 meter aan beide zijden van de primaire kering gereserveerd. Het waterschap neemt deze ruimtelijke reservering op in de legger en het beheerregister van de primaire waterkering. Het waterschap betreft de hele kustzone bij het realiseren van veiligheid. Indien de veiligheidsnorm worden verhoogd, dan zal het waterschap zich buigen over buiten- of binnendijkse oplossingen.

Afvalwaterplan DAL-W²

De gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum (DAL) hebben besloten om samen een nieuw (verbreed) gemeentelijk rioleringsplan te maken. De waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest zijn in dit samenwerkingsverband gestapt om alle facetten van de afvalwaterketen in beeld te kunnen brengen, met als resultaat het 'Afvalwaterplan DAL-W²' met een planperiode van 2013 - 2017. In dit plan worden alle activiteiten met betrekking tot de verbrede watertaken voor gemeenten evenals de taken in de afvalwaterketen van de waterschappen binnen de grenzen van de gemeenten weergegeven. Het plan is gaat niet alleen over afvalwater, maar ook over grondwater, hemelwater, riolering, gemalen, afkoppelen, afvalwaterzuivering, slibverwerking en duurzaamheid; nuttig (her)gebruik van gezuiverd afvalwater, grondstoffen en energie.

Binnen het plan worden zowel kortetermijnmaatregelen als langetermijnmaatregelen opgesteld. De voortgang van de maatregelen wordt jaarlijks bekeken in een overleg tussen de gemeenten en de waterschappen, in een zogenaamd 'afvalwaterteam'. Ook worden in het 'Afvalwaterplan DAL-W²' nog uit te voeren onderzoeken opgenomen, zoals bijvoorbeeld het opstellen van een regenwaterstructuurplan.

Zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau zijn workshops georganiseerd om te bepalen wat speelt binnen de gemeenten en de waterschappen. Ook is het bestaand beleid geïnventariseerd, geanalyseerd en geëvalueerd om de bestaande en/of nieuwe opgaven te optimaliseren en te integreren. Het 'Afvalwaterplan DAL-W²' is op 24 januari 2013 vastgesteld. De betrokken partijen hebben vervolgens een inspanningsverplichting ten aanzien van de opgenomen maatregelen.

Watertoets

Het onderhavige bestemmingsplan heeft een overwegend conserverend karakter. In feite wordt de bestaande situatie opnieuw vastgelegd, waardoor de gemeente de beschikking krijgt over een moderne planologische regeling. Voorts biedt het plan (zoals nagenoeg elk bestemmingsplan) de mogelijkheid voor uitbreiding van hoofdgebouwen (woningen, bedrijven, maatschappelijke voorzieningen en dergelijke) en voor realisering van aan- en uitbouwen en bijgebouwen bij woningen. In gevallen waarbij de uitbreiding een ingreep betreft van een toename van verhard oppervlak van meer dan 1500 m² buiten de bebouwde kom geldt op basis van de Keur van het waterschap een watervergunningsplicht. De toename van verhard oppervlak moet gecompenseerd worden. Dit kan door bijvoorbeeld nieuwe waterberging te realiseren, door infiltratie of een combinatie daarvan.

Dit kan zich met name voordoen bij ontwikkelingen op agrarische bouwpercelen en bij grotere perceelsgebonden uitbreidingen bij overige bestemmingen.

5.1.2. Uitgangspunten voor het bestemmingsplan

Met de functietoekenning vanuit oogpunt van waterhuishouding wordt als volgt rekening gehouden:

- in de bestemmingskeuze is rekening gehouden met de waterfunctie conform het (provinciaal) waterhuishoudingsbeleid en de in de bestemming omschreven doeleinden;
- aangaande de zeewering en de bescherming daarvan sluit het bestemmingsplan aan op de onderscheiden zones van het waterschap Hunze en Aa's. Vertaling heeft plaatsgevonden door middel van de bestemmingen "Water-Waterkering" en de aanduiding "Vrijwaringszone dijk". Met de regeling is aangesloten op de regels uit de Provinciale Omgevingsverordening. Overigens vindt over de reserveringszone ten behoeve van verhoging van de zeewering overleg plaats tussen provincie, gemeenten en waterschappen. Voor zover daaruit aanpassingen gewenst blijken, kan daarop met een (binnenplanse) wijzigingsbevoegdheid worden ingespeeld;
- sloten die een primaire functie hebben ten behoeve van de landbouw, vallen onder de aanduiding met de landbouw als hoofdfunctie op de gebiedsvisie (hoofdstuk 5). Het beleid daarvoor is gericht op een optimale aan- en afvoer van water. Deze waterlopen maken deel uit van de agrarische gebiedsbestemming;
- bepalende waterlopen (zowel vanuit hun functie in de waterhuishouding, als vanwege hun landschappelijke, recreatieve en/of cultuurhistorische betekenis) zijn dienovereenkomstig bestemd;
- aangaande het aspect van de noodbergingsgebieden, zijn in het kader van een uitwerking van het POP een aantal gebieden aangewezen in het gebied van het waterschap Hunze en Aa's.

Voorts is er op 15 november 2005 het regionaal bestuursakkoord *Werken aan water* afgesloten tussen de provincies Groningen en Drenthe, de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's alsmede de betrokken gemeenten (waaronder Delfzijl).

Afvalwater

Voor de afvoer van afvalwater is het gemeentelijk beleid opgenomen in het basisrioleringsplan. Voor zover (verspreide) percelen niet op riolering kunnen worden aangesloten, wordt uitgegaan van de aanwezigheid/realisering van IBA's (individuele behandelingssystemen voor afvalwater).

5.1.3. Wateradvies

Het Waterschap Hunze en Aa's is ten aanzien van het voorliggende plan om advies gevraagd. Het advies is in dit bestemmingsplan verwerkt.

5. 2. Ecologie

In het bestemmingsplan dient rekening gehouden te worden met zowel Europees als nationaal beleid ten aanzien van natuurbescherming. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming.

5.2.1. Gebiedsbescherming

▪ *Toetsingkader en beleid*

De bescherming van Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten is geregeld in de *Natuurbeschermingswet*. Indien ontwikkelingen (mogelijk) leiden tot aantasting van de natuurwaarden binnen deze gebieden, moet een vergunning worden aangevraagd. Daarnaast moet rekening worden gehouden met het beleid ten aanzien van de Ecologisch Hoofdstructuur (EHS).

Binnen het plangebied liggen geen Vogelrichtlijngebieden en zijn ook geen Habitatrichtlijngebieden voorzien. Er is wel sprake van een mogelijke externe werking naar het Natura 2000-gebied Waddenzee. Onderzocht is in hoeverre hiervan sprake is door middel van een ecologische voortoets middels een PlanMER. Uit deze voortoets blijkt dat negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

5.2.2. Soortenbescherming

▪ *Toetsingkader en beleid*

Ten aanzien van de soortbescherming is met de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet (2002) in een bescherming voorzien van dieren- en plantensoorten. Een groot aantal van nature in Nederland thuishorende beschermde planten en dieren wordt met de wet beschermd. Datzelfde geldt voor een groot aantal uitheemse plantensoorten. De wet wil schadelijke handelingen ten aanzien van de beschermde dieren en planten verbieden.

Dit bestemmingsplan heeft een overwegend conserverend karakter, gericht op de aanwezige functies. De regels bieden wel mogelijkheden voor een zekere ontwikkeling. Wanneer uit nader onderzoek blijkt, dat als gevolg daarvan beschermde soorten bedreigd zullen worden, er geen alternatieven zijn en er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, kan een ontheffingsprocedure op grond van de Flora- en faunawet actueel worden.

Ontheffing kan alleen worden verkregen wanneer compenserende maatregelen worden getroffen (als mitigerende maatregelen niet afdoende blijken).

5. 3. Planmer

Toetsingskader

In de *Wet milieubeheer* en het bijbehorende *Besluit milieueffectrapportage* (Besluit mer) is wettelijk geregeld voor welke projecten en besluiten een milieueffectrapport (MER)⁵⁾ moet worden opgesteld. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen een planMER voor strategische en kaderstellende plannen en een projectMER of een mer-beoordelingsplicht voor concrete projecten. Een planmer-plicht is voor een bestemmingsplan aan de orde als het plan:

- kaderstellend is voor een toekomstig besluit over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten: bijvoorbeeld bedrijfsactiviteiten die in het kader van de omgevingsvergunning milieu mer-(beoordelings)plichtig zijn;
- mogelijkheden biedt voor activiteiten die een significant negatief effect kunnen veroorzaken op Natura 2000-gebieden (het opstellen van een passende beoordeling in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is noodzakelijk).

Planmer-plicht

De nieuwvestiging, uitbreiding of wijziging van (grondgebonden) veehouderijbedrijven is in het kader vergunningaanvraag (omgevingsvergunning) vanaf een bepaalde omvang mer- of mer-beoordelingsplichtig. Deze mer-(beoordelings)plicht is afhankelijk van het aantal dieren waarop het initiatief betrekking heeft. De drempelwaarden zijn opgenomen in de C- en D-lijst bij het Besluit mer.

Door de ontwikkelingsmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt, is het mogelijk dat in bepaalde gevallen bij toekomstige uitbreidingen drempelwaarden uit het *Besluit mer* zullen worden overschreden, waarmee het bestemmingsplan het kader vormt voor mogelijk toekomstige besluiten over mer-(beoordelings)plichtige activiteiten. Daarbij gaat het onder andere om ontwikkelingsruimte voor grondgebonden veehouderijen. Om deze reden moet voor het bestemmingsplan een planMER worden gemaakt. Omdat voor het bestemmingsplan Delfzijl - Buitengebied Noord hetzelfde geldt, wordt voor beide bestemmingsplannen een gezamenlijk MER opgesteld.

Na de bespreking met de Commissie mer is vastgesteld dat voor het bestemmingsplan tevens een passende beoordeling moet worden opgesteld, omdat het plan mogelijk significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden met zich mee brengt. Met name als het gaat om het thema stikstofdepositie kunnen effecten op Natura 2000 op vele kilometers afstand van het plangebied optreden. Zodoende zijn ook de Duitse Natura 2000-gebieden en het Drentsche Aa-gebied van belang.

⁵⁾ De afkorting mer is van toepassing op de procedure van milieueffectrapportage. De afkorting MER heeft betrekking op het milieueffectrapport

Doel en procedure planMER

Doel van een planMER is het integreren van milieuoverwegingen in de voorbereiding van in dit geval een bestemmingsplan.

Daarbij dient te worden getoetst of de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt, leidt tot belangrijke negatieve milieueffecten. Waar relevant dient te worden bekeken op welke wijze negatieve effecten kunnen worden beperkt of voorkomen (of positieve effecten kunnen worden versterkt).

De planmer-procedure bestaat uit de volgende stappen:

1. openbare kennisgeving opstellen planMER en bestemmingsplan;
2. raadpleging bestuursorganen en inspraak over reikwijdte en detailniveau van het planMER;
3. opstellen planMER en ontwerpbestemmingsplan;
4. terinzagelegging planMER met ontwerpbestemmingsplan Buitengebied (zienswijzen);
5. toetsingsadvies van de Commissie voor de m.e.r.;
6. vaststelling bestemmingsplan: het planMER vormt een bijlage bij het bestemmingsplan.

Notitie reikwijdte en detailniveau

In een Notitie reikwijdte en detailniveau (Nrd) is beschreven op welke wijze in het planMER de milieueffecten inzichtelijk worden gemaakt. Hiermee hebben overlegpartners de mogelijkheid gekregen om te reageren op de reikwijdte en het detailniveau van het planMER. De NRD heeft ook voor een ieder ter inzage gelegen. De reacties van Provincie Groningen, Waterschap Noorderzijlvest en Gemeente Loppersum op de Nrd zijn ter kennisgeving aangenomen en hebben geen consequenties gehad voor de onderzoeksopzet van het planMER. De Nrd, reacties daarop en de gemeentelijke beantwoording daarvan zijn opgenomen als bijlagen bij het planMER.

Opzet van het planMER

In het planMER zijn per milieuthema de huidige milieusituatie en eventuele autonome ontwikkelingen beschreven, samen de zogenaamde referentiesituatie. De referentiesituatie bevat een beschrijving van de binnen het plangebied aanwezige waarden (landschap, cultuurhistorie, archeologie, natuur). Daarnaast is bekeken in hoeverre in de referentiesituatie sprake is van knelpunten en/of overbelaste situaties (voor onder andere de thema's geurhinder, luchtkwaliteit en stikstofdepositie).

De referentiesituatie dient als vertrekpunt voor de effectbeschrijvingen. Per milieuthema is een beschrijving opgenomen van de (potentiële) milieugevolgen als gevolg van de ontwikkelingsruimte en flexibiliteit die het bestemmingsplan biedt. Dit wordt het voornemen genoemd. De ontwikkelingsruimte voor de veehouderij vormt de directe aanleiding voor het opstellen van het planMER en neemt daarom een belangrijke plaats in de effectbeschrijvingen in.

Omdat de ontwikkelingsruimte voor agrarische bedrijven reeds in hoge ma-

te op de landschappelijke context is afgestemd, was er in eerste instantie geen aanleiding om gebiedsonderscheidende alternatieven en varianten te onderzoeken. Wel is voor de scenarioberekeningen op het gebied van geurhinder rekening gehouden met een extra variant waarbij het plan ruimte toelaat voor de omschakeling van een aantal agrarische bedrijven naar een biologische varkenshouderij. Dit is de variant biologische veehouderij genoemd.

Het planMER gaat niet alleen in op de effecten van de veehouderijen, maar ook op de effecten als gevolg van andere ontwikkelingsmogelijkheden. Het gaat om relatief kleinschalige ontwikkelingen, waaraan in de regels strikte voorwaarden worden gesteld zoals de mogelijkheid om een mestvergistingsinstallatie of een kleinschalig kampeerterrein op te richten. Gezien de aard en omvang van deze ontwikkelingsruimte wordt volstaan met een kwalitatieve effectbeschrijving op hoofdlijnen van de maximale ontwikkelingsruimte die het bestemmingsplan biedt.

Het planMER is opgenomen als bijlage 1 bij dit bestemmingsplan.

Aanvulling op het MER

Naar aanleiding van het voorlopig toetsingsadvies dat de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer) heeft uitgebracht (10 april 2012) is een aanvulling op het planMER gemaakt. In de aanvulling zijn de maximale effecten van het bestemmingsplan beter in beeld gebracht, is een passende beoordeling uitgevoerd en is onderzoek gedaan naar een aantal aanvullende alternatieven. Daarbij is onderzocht welke effecten op het gebied van stikstofdepositie worden vermeden door:

- het beperken van de omzetting van akkerbouwbedrijven naar veehouderijbedrijven;
- het beperken van de maximale doorgroeimogelijkheden op basis van een wijzigingsbevoegdheid;
- een combinatie van beide alternatieven;
- tot slot is een trendscenario doorgerekend waarbij de groei van de vee-stapel van de afgelopen 10 jaar is geprojecteerd op de komende 10 jaar.

Op het gebied van geurhinder zijn de maximale effecten van biologische varkenshouderij vergeleken met een alternatief waarbij maximaal 5 grondgebonden bedrijven kunnen worden omgezet tot varkenshouderij.

Op basis van deze aanvulling heeft de Commissie mer in haar definitieve toetsingsadvies geconstateerd dat in het MER en de aanvulling daarop alle redelijkerwijs mogelijke alternatieven in beeld zijn gebracht (definitief advies 22 januari 2013).

De aanvulling van het planMER en het definitieve toetsingsadvies zijn opgenomen als bijlage 2 en 3 van dit bestemmingsplan.

Conclusies en doorvertaling in het bestemmingsplan

Natura 2000

Uit de beschrijvingen en beoordelingen in het planMER blijkt dat effecten over het algemeen beperkt en lokaal van aard zijn. Uitzondering vormt het thema stikstofdepositie. Uit de passende beoordeling volgt dat bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden uit de bestemmingsplannen significante negatieve effecten als gevolg van stikstofdepositie op de Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten (zie onderstaande tabel).

RECEPTORPUNT	GEBIED	MAXIMAAL	TREND	BEPERKTE OMZETTING	BEPERKTE DOOR-GROEI	COMBINATIE
1	DRENTSCHE AA	6,48	0,70	2,99	4,22	2,19
2	DRENTSCHE AA	6,13	0,67	2,82	3,99	2,07
3	DRENTSCHE AA	5,86	0,64	2,68	3,81	1,97
4	BORKUM *	14,43	1,29	6,88	9,95	5,46
5	UNTEREMS UND AUSSE-NEMS	11,98	1,33	4,92	7,63	3,54
6	UNTEREMS UND AUSSE-NEMS	9,41	1,05	3,91	6,00	2,82

Bijdrage stikstofdepositie alternatieven veehouderij (mol/ha/jr)

Bij een maximale invulling van de bouwmogelijkheden is sprake van een forse toename van stikstofdepositie binnen Natura 2000. Het volledig uitsluiten van significante negatieve effecten op bestemmingsplanniveau is alleen mogelijk met een ingrijpende aanpassing van de bestemmingsregeling. Dit zou zelfs een beperking betekenen ten opzichte van de bouwmogelijkheden uit het vigerende bestemmingsplan.

Het is belangrijk om de rol van het bestemmingsplan bij deze problematiek hierbij te beschouwen. Het bestemmingsplan is in de eerste plaats een kaderstellend plan op basis waarvan medewerking kan worden verleend aan de inpassing van concrete initiatieven. Het bestemmingsplan is bedoeld om ruimtelijke voorwaarden te stellen en niet om de bedrijfsvoering van agrar-

risch bedrijven te regelen. Het bestemmingsplan biedt ontwikkelingsruimte en flexibiliteit, die binnen de planperiode slechts voor een deel zal worden benut. De maximale invulling van alle bouwmogelijkheden is daardoor een theoretische situatie. Uit de berekening van het veel realistischer trendsce- nario blijkt dat de effecten op Natura 2000 in de praktijk naar verwachting zeer beperkt zullen blijven (toename van maximaal 1 mol/ha/jr). De maxi- male bijdrage uit het buitengebied van Delfzijl blijft daarmee altijd kleiner dan <1% van de achtergronddepositie op de gevoelige gebieden in de om- geving.

Na een inventarisatie van mogelijke maatregelen in de aanvulling op het MER, wordt geconcludeerd veel maatregelen in het beperken van de bouw- ruimte niet afdoende zijn en dat de oplossing van de stikstofproblematiek voor een groot deel ligt buiten het bestemmingsplan. Om ervoor te zorgen dat deze maatregelen ook daadwerkelijk worden afgedwongen en dat het bestemmingsplan voldoende rechtszekerheid biedt, moet in het bestem- mingsplan een voorwaardelijke verplichting opgenomen die het verlenen van een omgevingsvergunning afhankelijk stelt van het treffen van vol- doende stikstofreducerende maatregelen op projectniveau. Daarbij kan worden gedacht aan de volgende maatregelen:

- het eiwitarm voeren van dieren (reductie 15 tot 20%);
- aanplanten van erfbeplanting (reductie 10 tot 15%);
- emissiearm maken van bestaande stallen (afhankelijk van type bedrijf);
- salderen van de overige stikstofdepositie met een stoppend agrarisch bedrijf in de omgeving.

Door gebruik te maken van saldering kan deze toename volledig worden gecompenseerd. Dit betekent dat het saldo dat vrijkomt door de beëindiging van de bedrijfsactiviteiten van een of meerdere veehouderijen (bij voorkeur op zo kort mogelijk afstand van de gevoelige habitattypen binnen de Natura 2000-gebieden), wordt benut om de uitbreiding van andere veehouderijen mogelijk te maken. Voorwaarde is dat deze saldering plaatsvindt binnen hetzelfde Natura 2000-gebied op dezelfde habitattypen. Daarnaast is van belang dat geborgd is dat de uitbreiding pas plaatsvindt op het moment dat de bedrijfsactiviteiten elders zijn beëindigd (en ook de vergunningen zijn in- getrokken en de bestemmingslegging is gewijzigd).

In het bestemmingsplan wordt in de algemene gebruiksregels een voor- waardelijke verplichting opgenomen, zodat de bouw van stallen afhankelijk van het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen. Het plan scoort ten aanzien van het aspect stikstofdepositie in dit geval neutraal (0). Gezien de uitkomsten van de doorrekening van het realistische ontwikke- lingsscenario is er geen aanleiding om in het bestemmingsplan verder- gaande beperkingen op te leggen aan de grondgebonden veehouderijen.

Geurhinder

In de onderstaande tabel worden de mogelijke effecten op het gebied van geurhinder beschreven. De mogelijkheid tot het omschakelen van grondge- bonden agrarische bedrijven naar een grondgebonden (biologische) var- kenshouderij kan als gevolg van gecumuleerde geurhinder leiden tot geur-

knelpunten in aanzienlijke delen van de gemeente. Door het aantal omzettingen in de bestemmingsplannen beide te beperken tot maximaal 5 biologische varkenshouders, kunnen cumulatieve geurknelpunten voorkomen. Voor het toetsingscriterium 'geurhinder van grondgebonden bedrijven scoort daardoor' beperkt negatief (-/0).

ASPECT	TOETSINGS- CRITERIUM	BESCHRIJVING EFFECT	EFFECT- BEOR- DELING
GEUR- HIN- DER	GEURHIN- DER INTEN- SIEVE VEE- HOUDERIJ	BIJ EEN MAXIMALE INVULLING VAN DE BOUWMO- GELIJKHEDEN DIE HET BESTEMMINGSPLAN BIEDT, IS OP BEPAALDE LOCATIES SPRAKE VAN EEN BE- PERKTE TOENAME VAN DE GEURBELASTING. DEZE LEIDT ECHTER IN GEEN GEVAL TOT ONAANVAARD- BARE GEURHINDER.	-
	GEURHIN- DER VAN DE GRONDGE- BONDEN AGRARI- SCHE BE- DRIJVEN	DE LIGGING EN BEGRENZING VAN DE BOUWVLAK- KEN BINNEN HET PLANGEBIED IS ZODANIG DAT KAN WORDEN VOLDAAN AAN DE AFSTANDEISEN DIE MET HET OOG OP MOGELIJKE GEURHINDER IN ACHT DIENEN TE WORDEN GENOMEN. OMZETTING NAAR GRONDGEBONDEN VARKENSHOUDERIJ KAN LEIDEN TOT AANZIENLIJKE GEURKNELPUNTEN OP GE- BIEDSNIVEAU.	--

Overige milieuthema's

In de onderstaande tabel wordt de effectbeschrijving en -beoordeling van de andere aspecten opgenomen.

ASPECT	TOETSINGS- CRITERIUM	BESCHRIJVING EFFECT	EFFECT- BEOR- DELING
ECOLOGIE	AANTASTING VAN EHS- GEBIEDEN	BINNEN DE EHS WORDEN GEEN ONTWIKKELING MOGELIJK GEMAAKT. BOUWPLANNEN BEPERKT TOT DE BOUWPERCELEN ZELF EN STAAN DAAROM DE BEOOGDE ECOLOGISCHE VERBINDINGSZONE NIET IN DE WEG.	0
	VERSTO- RING EN VERNIETI- GING (VER- BLIJF- PLAATSEN) VAN BE- SCHERMDE SOORTEN	BOUWPLANNEN VINDEN PLAATS BIJ BESTAANDE BOUWPERCELEN EN LEIDEN DAARDOOR NIET TOT ONEVENREDIGE AANTASTING VAN LEEFGEBIE- DEN. BIJ DE SLOOP VAN BEBOUWING KUNNEN WEL RUST- EN VERBLIJFPLAATSEN WORDEN AANGETAST. DEZE EFFECTEN MOETEN WORDEN GEMITIGEERD OP HET MOMENT DAT ER CONCRE- TE BOUWPLANNEN ZIJN.	-/0

BODEM- EN WATER	BODEM- KWALITEIT	ONTWIKKELINGEN IN HET PLANGEBIED LEIDEN NIET TOT RELEVANTE BODEMVERONTREINIGING	0
	WATER- KWANTITEIT	VERSNELDE AFVOER ALS GEVOLG VAN VERGRO- TE BOUWPERCELEN	-/0
	WATER- KWALITEIT	MOGELIJKE TOENAME VAN DE BELASTING OP HET RIOOL (PER BEDRIJF) EN AFNAME VAN HET AAN- TAL AGRARISCHE BEDRIJFSPERCELEN HOUDEN ELKAAR IN BALANS	0
LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE	LAND- SCHAPPE- LIJKE EN CULTUUR- HISTORISCH WAARDE- VOLLE STRUCTU- REN.	MET NAME IN HET WIERDENLANDSCHAP KAN SCHAALVERGROTING TEN KOSTE GAAN VAN DE OPENHEID VAN HET LANDSCHAP. EFFECTEN BLIJ- VEN BEPERKT DOORDAT DE OMVANG VAN BOUW- PERCELEN IN HET BESTEMMINGSPLAN IS AFGE- STEMMD OP DE VERSCHILLENDE LANDSCHAPSTY- PEN EN REGELS ZIJN OPGENOMEN TEN AANZIEN VAN BEBOUWING.	-/0
	CULTUUR- HISTORISCH WAARDE- VOLLE BE- BOUWING.	VERDERGAANDE SCHAALVERGROTING VAN AGRARISCHE BEDRIJVEN KAN ERTOE LEIDEN DAT KARAKTERISTIEKE BOERDERIJPANDEN VERDWIJ- NEN.	0
	ARCHEOLO- GISCHE WAARDEN.	BODEMINGREPEN KUNNEN LEIDEN TOT AANTAS- TING VAN ARCHEOLOGISCHE WAARDEN. DOOR DE ONDERZOEKSPlicht IN HET BESTEMMINGSPLAN WORDT ECHTER WEL GEGARANDEERD DAT DEZE WAARDEN WORDEN GEDOCUMENTEERD.	0
WOON- EN LEEFKLIMAAT	VERKEERS- HINDER	DOOR HET FACILITEREN VAN SCHAALVERGRO- TING WORDEN DE AUTONOME VERKEERSEFFEC- TEN VERSTERKT. DOORDAT DE MOGELIJKHEDEN VOOR DE VEEHOUDERIJ BEPERKT ZIJN EN VER- KEERSsituATIE EEN TOETSINGSCRITERIUM VORMT VOOR GROTERE AGRARISCHE BEDRIJVEN, WORDEN GROTE VERKEERSKNELPUNTEN NIET VERWACHT	-/0
	GELUIDHIN- DER	ALS GEVOLG VAN STOPPENDE AGRARISCHE BE- DRIJVEN EN SCHAALVERGROTING BLIJFT DE GE- LUIDSHINDERSITUATIE OP GEBIEDSNIVEAU GROFWEG GELIJK. IN SPECIFIEKE GEVALLEN KAN	-/0

		DE GELUIDSHINDER BEPERKT TOENEMEN.	
	LUCHTKWALITEIT	SCHAALVERGROTING VAN DE LANDBOUW LEIDT ER TOE DAT ER VERSNELD EMISSIE-ARME STALTYPEN WORDEN TOEGEPAST. DIT HEEFT POSITIEVE GEVOLGEN VOOR DE LUCHTKWALITEIT OP GEBIEDSNIVEAU. IN INDIVIDUELE GEVALLEN ZIJN DE EFFECTEN AFHANKELIJK VAN HET GEKOZEN STALTYPE EN DE VRAAG OF EEN OUDERE STAL WORDT VERVANGEN.	0/+
	EXTERNE VEILIGHEID	DE MOGELIJKHEDEN OM BEPERKT KWETSBAAR OBJECTEN UIT TE BREIDEN EN DE BEPERKTE TOENAME VAN HET GROEPSRISICO DIE DOOR HET PLAN WORDT MOGELIJK GEMAAKT, WORDT BEOORDEELD ALS EEN BEPERKT NEGATIEF EFFECT.	-/0

Overzicht van effecten

Voor de overige milieuthema's wordt geconstateerd dat de ontwikkelingsmogelijkheden in het plan wel enige afbreuk kunnen doen aan de waarden en het leefklimaat in de gemeente, maar er ontstaan geen knelpunten in relatie tot de wettelijke normen en grenswaarden die vanuit de sectorale toetsingskaders gelden. In de regels van de bestemmingsplannen wordt voldoende geborgd dat er geen belangrijke negatieve milieueffecten optreden. Ten aanzien van deze aspecten worden mitigerende maatregelen niet noodzakelijk geacht.

Conclusie

Het bestemmingsplan wordt op basis van de onderzoeken uit het planMER op de volgende twee punten aangepast:

- in de algemene gebruiksregels wordt een voorwaardelijke verplichting opgenomen, waarmee de bouw van nieuwe stallen afhankelijk wordt van het treffen van voldoende stikstofreducerende maatregelen;
- een begrenzing is opgenomen bij een omschakeling van grondgebonden naar biologische veehouderij. Het aantal biologische varkenshouders wordt begrensd op maximaal 5. (Bij een dergelijke omschakeling zijn varkens het meest maatgevend ten opzichte van melkvee).

5. 4. Archeologie

Uitgangspunt voor het bestemmingsplan is het veiligstellen van de aanwezige (en aangetoonde) en de te verwachten archeologische waarden. Conform het verdrag van Malta dient gestreefd te worden naar het behoud van archeologische resten in de archeologische verwachtingszones. Het Verdrag van Malta is vertaald in de Nederlandse wetgeving: op 1 september 2007 is de *Wet op de archeologische monumentenzorg (Wamz)* in werking getreden. Deze wet maakt deel uit van de (gewijzigde) Monumentenwet. De kern van Wamz is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeolo-

gische resten intact moeten blijven. De wet verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden. Naast het inventariseren van de te verwachten archeologische waarde, zal het bestemmingsplan uiteindelijk, indien nodig (en mogelijk), een bescherming moeten bieden voor waardevolle gebieden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een omgevingsvergunningenstelsel voor bepaalde werkzaamheden.

De gemeente Delfzijl heeft recentelijk een gewijzigde archeologische beleidsadvieskaart en bijbehorende archeologienota (vastgesteld maart 2013). Deze nieuwe beleidskaart is opgesteld naar aanleiding van de evaluatie van de oude beleidskaart. Daaruit is gebleken dat met name in de gebieden met een lage verwachtingswaarde (Waarde - Archeologie 4) de verwachtingswaarden overschat waren. Er heeft een nieuw onderzoek plaatsgevonden. De gebieden met een lage verwachtingswaarde zijn verkleind. Grote gedeelten van de gemeente zijn nu vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ook zijn een aantal begrippen, waaronder 'normaal onderhoud', verder uitgewerkt.

▪ *Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan*

De archeologische beleidsadvieskaart is naar het bestemmingsplan vertaald op de verbeelding en in de planregels. De advieskaart is als volgt vertaald:

- Waarde - Archeologie 1: Dit zijn de bekende archeologische terreinen, die op basis van de monumentenwet beschermd zijn. Voor alle ingrepen is een vergunning van het Rijk nodig.
- Waarde - Archeologie 2: Voor de bekende vindplaatsen is deze dubbelbestemming opgenomen. Ook geldt deze bestemming voor percelen waar de kans op archeologische resten groot is. Dit zijn de wierden, de pastorieën, de borgterreinen en de boerderijplaatsen. Voor ingrepen groter dan 50 m² en dieper dan 40 cm is een vergunning nodig.
- Waarde - Archeologie 3: Op basis van de archeologienota geldt deze dubbelbestemming voor de historische kernen. Deze komen in het plangebied niet voor.
- Waarde - Archeologie 4: Dit zijn de gebieden met een hoge archeologische verwachting, onder meer voor de steentijd. Bij ingrepen groter dan 200 m² is een omgevingsvergunning noodzakelijk. Een aantal uitzonderingen zijn hiervoor opgenomen. Zo is het normaal agrarisch gebruik uitgezonderd van vergunningplicht. Ook bepaalde vormen van drainage en het uitbaggeren van sloten zijn vrijgesteld van de vergunningplicht. Tot slot hoeft bij ingrepen binnen het reeds bestaande bebouwde deel van agrarische bouwpercelen geen vergunning aangevraagd te worden.

5. 5. Externe veiligheid

5.5.1. Beleidskader

In eerste instantie dient te worden bepaald in hoeverre er sprake kan zijn

van vestiging/uitbreiding van (beperkt) kwetsbare objecten rond gevaarzettende inrichtingen, dan wel het omgekeerde: vestiging of uitbreiding van dit soort inrichtingen.

Het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid is allereerst een conserverend plan, gericht op een regeling voor de bestaande functies, zoals landbouw, natuur, en cultuurhistorie. Die functies krijgen ook ontwikkelingsruimte. Nieuwvestiging van risicovolle inrichtingen wordt in dit plangebied niet voorzien. De bestaande gevaarzettende functies in het plangebied worden in het plan planologisch vastgelegd. De effecten worden geregeld in het kader van de milieuwetgeving.

Het bestemmingsplan is aan het Steunpunt externe veiligheid voorgelegd voor advies. Het advies is in het bestemmingsplan verwerkt.

Op 13 februari 2009 is het gewijzigde *Besluit externe veiligheid inrichtingen* (Bevi) in werking getreden. In het externe veiligheidsbeleid staat de bescherming van individuen tegen de kans op overlijden als gevolg van een ongeluk met opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen centraal. Daarbij wordt het Plaatsgebonden risico (PR) en het Groepsrisico (GR) onderscheiden. Verder worden in het Bevi de begrippen beperkt kwetsbaar object en kwetsbaar object omschreven.

5.5.2. Risicovolle inrichtingen

In de omgeving van het plangebied bevinden zich risicovolle inrichtingen. Het gaat hier om de volgende risicovolle inrichtingen:

1. Kollo;
2. Begemann Milieutechniek B.V.;
3. Akzo Nobel Chemicals bv.;
4. JPB-groep;
5. Teijin Aramid B.V.;
6. North Sea Petroleum B.V.

Kollo

Kollo is ten noorden van het plangebied gelegen. Kollo is sinds 1 januari 2008 een door de Minister aangewezen Bevi inrichting.

Bij het raadplegen van de professionele risicokaart provincie Groningen komt naar voren dat het plaatsgebonden risico 10^{-6} en de effectafstand dodelijk ⁶⁾ generiek bepaald zijn met behulp van de Leidraad Risico Inventarisatie (LRI). De PR 10^{-6} voor Kollo is bepaald op 115 meter en reikt niet tot de plangrens. Binnen de effectafstand dodelijk van 550 meter van Kollo zijn de bestemmingen 'Agrarisch - wegdorpenlandschap' en 'Verkeer' gelegen. Binnen deze afstand bevinden zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten. Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering.

⁶⁾ De maximale effectafstand is de grootste afstand tussen de locatie van een incident met gevaarlijke stoffen en de locatie waar nog een kans bestaat op dodelijke slachtoffers. De 1% letaliteitskans wordt gezien als de maximale effectafstand. De afstand die behoort bij de 1% letaliteitskans wordt bepaald voor twee verschillende weertypen. De maximale effectafstand wordt niet als zodanig genoemd in het Bevi, maar deze afstand kan een rol spelen bij de rampenbestrijding.

Begemann Milieutechniek B.V.

Ten noorden van het plangebied is Begemann gelegen. Begemann is een inrichting welke onder het BEVI valt.

Bij het raadplegen van de professionele risicokaart provincie Groningen komt naar voren dat het plaatsgebonden risico 10^{-6} en het invloedsgebied generiek bepaald zijn met behulp van het REVI. De PR 10^{-6} voor Begemann is bepaald op 65 meter en reikt niet tot de plangrens. Binnen het invloedsgebied van 275 meter van Begemann zijn de bestemmingen 'Agrarisch - wegdorpenlandschap' en 'Verkeer' gelegen. Binnen deze afstand bevinden zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten. Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering.

Akzo Nobel Chemicals bv.

Akzo Nobel Chemicals bv is gelegen ten noorden van het plangebied. Akzo is een inrichting welke onder het BEVI valt. Met een kwantitatieve risicoanalyse (QRA), welke met het rekenprogramma Safeti-nl is uitgevoerd is de PR 10^{-6} bepaald op circa 630 meter en het invloedsgebied van Akzo op 2900 meter. De afstand van de grens van het plangebied tot Akzo Nobel Chemicals bv bedraagt circa 770 meter. Bij de bepaling van het groepsrisico van Akzo zijn de kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten binnen het invloedsgebied meegenomen. Uit deze berekening is een FN-curve naar voren gekomen, welke is gelegen onder de oriënterende waarde. Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

JPB-groep

De JPB-Groep is ten noorden van het plangebied gelegen. Bij het raadplegen van de professionele risicokaart provincie Groningen komt naar voren dat het geen BEVI inrichting betreft.

Wel is een QRA uitgevoerd voor de inrichting en is de PR 10^{-6} bepaald op circa 80 meter en het invloedsgebied van de JPB-Groep op 1600 meter. De PR 10^{-6} reikt niet tot de plangrens en binnen het invloedsgebied van JPB-Groep zijn wel de bestemmingen 'Agrarisch - wegdorpenlandschap', 'Water', 'Verkeer', 'Water - waterkering', 'Bos', 'Bedrijf - afvalstoffenterrein' en 'Leiding - gas' gelegen. Binnen deze afstand bevinden zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten. Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering.

Teijin Aramid B.V.

Ten noorden van het plangebied is Teijin Aramid bv gelegen. Bij het raadplegen van de professionele risicokaart provincie Groningen komt naar voren dat het geen BEVI inrichting betreft. Wel is een QRA uitgevoerd voor de inrichting en is de PR 10^{-6} bepaald op circa 350 meter en het invloedsgebied van Teijin op 1275 meter. De PR 10^{-6} reikt niet tot de plangrens en binnen het invloedsgebied van Teijin zijn de bestemmingen 'Agrarisch - wegdorpenlandschap', 'Water' en 'Verkeer' gelegen. Binnen deze afstand bevinden zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten. Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering.

North Sea Petroleum B.V.

Buiten het plangebied ten noorden is North Sea Petroleum B.V. gelegen. Bij het raadplegen van de professionele risicokaart provincie Groningen komt naar voren dat het bestemmingsplan niet is gelegen in de generiek bepaalde plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} van 0 meter van North Sea Petroleum B.V. Wel zijn de bestemmingen 'Water', 'Water - waterkering', 'Verkeer en 'Agrarisch - wegdorpenlandschap' gelegen in de generiek bepaalde effectafstand dodelijk van 145 meter van North Sea Petroleum B.V. Binnen deze afstand bevinden zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten. Het aspect externe veiligheid vormt geen belemmering.

Het Bevi is formeel op mijnbouwrichtingen (nog) niet van toepassing, omdat de Minister van VROM een aanwijzingsbesluit daartoe (overeenkomstig artikel 2, lid 1, sub d) nog niet heeft genomen. Echter via de vergunningverlening in het kader van de WABO (voorheen oa Wet milieubeheer) wordt door de NAM wel rekening gehouden met zowel het plaatsgebonden- als groepsrisico. De locatie is ingericht en wordt onderhouden conform de daarvoor geldende voorschriften van de Mijnbouwwet.

In het plangebied liggen 2 NAM-locaties, Schaapbulten en Amsweer. In bijlage 2, zijn de NAM locaties Schaapbulten en Amsweer weergegeven.

De PR 10^{-6} contour van NAM locatie Amsweer is in zijn geheel gelegen in het onderhavige bestemmingsplan. Het gebied is in het bestemmingsplan aangeduid als 'bedrijf – delfstof/energiewinning', 'agrarisch - wegdorpenlandschap'. Binnen deze aanduidingen, en binnen de PR 10^{-6} contour, bevinden zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten. Hiermee wordt voldaan aan de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico. De risicocontour is op de verbeelding aangegeven.

De PR 10^{-6} contour van NAM locatie Schaapbulten is in zijn geheel gelegen in het onderhavige bestemmingsplan. Het gebied is in het bestemmingsplan aangeduid als 'Bedrijf - delfstof/energiewinning', 'Agrarisch - wegdorpenlandschap'. Binnen deze aanduidingen, en binnen de PR 10^{-6} contour, bevinden zich geen (geprojecteerde) kwetsbare objecten. Hiermee wordt voldaan aan de grenswaarde voor het plaatsgebonden risico. De risicocontour is op de verbeelding aangegeven.

5.5.3. Risicovolle transportassen in en nabij plangebied

Externe veiligheidsbeleid laat steeds meer een ontwikkeling zien waarbij een koppeling wordt gelegd tussen risicobron, risicocontour en ruimtelijke ordening. Voor inrichtingen is dit via het Bevi vormgegeven. Voor transport is het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) in ontwikkeling. In het Btev wordt de ruimtelijke kant van het basisnet voor rijkswegen, spoor en waterwegen vormgegeven. Voor lokale wegen kan het bevoegde gezag (provincie of gemeente) ook een basisnet vaststellen. De provincie Groningen heeft een provinciaal basisnet Groningen ontwikkeld.

De provincie Groningen heeft het ontwerp provinciaal basisnet Groningen in juni 2009 vastgesteld en is daarna voor reacties rondgezonden. De reacties op het ontwerp provinciaal basisnet Groningen en de laatste inzichten rondom het nationaal Basisnet hebben ertoe geleid dat het provinciaal basisnet Groningen, status definitief en vastgesteld door Gedeputeerde Staten d.d. 20 april 2010 er qua opzet anders uitziet dan het ontwerp.

Het provinciaal basisnet Groningen is de uitkomst van een traject waarin aangesloten is bij nationale inzichten over autonome groei. Een traject waarin inzicht is verkregen in geprognosticeerde transportaantallen als gevolg van ontwikkelingen in de Eemshaven en het chemiepark Delfzijl.

Een traject waarin keuzes zijn gemaakt om de relatief veilige situatie die in de provincie Groningen aanwezig is rondom transportassen te behouden. Daarbij mag het vestigingsklimaat voor bedrijven, die grote transportstromen van gevaarlijke stoffen genereren in de Eemshaven en het chemiepark Delfzijl, niet onnodig worden beperkt.

Voor het bestemmingsplan buitengebied zuid in relatie tot het provinciaal basisnet Groningen betekent dit:

- PRmax van de N362 bedraagt 10 meter. Binnen deze zone geen kwetsbare objecten. Binnen deze zone alleen beperkt kwetsbare objecten realiseren met zwaarwegende argumenten;
- PRmax van de N987, N988, N991 en N992 niet van toepassing zijn;
- Binnen 30 meter afstand vanaf de rand van de weg N33, N362, N987, N988, N991 en N992 en het spoorwegtraject Sauwerd – chemiepark Delfzijl geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen.

Voor het bestemmingsplan buitengebied zuid in relatie tot het toekomstige basisnet betekent dit:

- PRmax van de N33 vanaf de N362 richting Eemshaven (noord) 15 meter. Binnen de PRmax geen nieuwe kwetsbare objecten;
- voor het spoortraject Sauwerd - chemiepark Delfzijl wordt een PRmax geadviseerd van 11 meter. Binnen de PRmax geen nieuwe kwetsbare objecten;
- voor het Eemskanaal geen PRmax op de oever;
- voor de hieronder weergegeven transportassen wordt het volgende plasbrandaandachtsgebied (PAG) aangegeven:
 - N33: 30 meter;
 - spoortraject Sauwerd - chemiepark Delfzijl: 30 meter;
 - Eemskanaal: 25 meter.

Het PAG is het gebied waarin geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen mogen worden gerealiseerd.

De winst van het toekomstige basisnet en het provinciaal basisnet Groningen is dat een robuust systeem is vormgegeven waarin de externe risico's van transport van gevaarlijke stoffen zijn beschouwd en de gevolgen inzichtelijk zijn gemaakt.

Ten behoeve van ruimtelijke plannen rondom de transportassen uit het provinciaal basisnet Groningen hoeft voor het plaatsgebonden risico (PR) geen berekening meer gemaakt te worden.

Verder zijn in het provinciaal basisnet Groningen situaties beschreven waarin gemeenten bij de besluitvorming van ruimtelijke plannen géén nadere verantwoording (o.a. geen risicoberekening) van het groepsrisico (GR) meer hoeven uit te voeren.

Er zijn referentiewaarden beschikbaar voor situaties waarin wel gerekend moet worden.

Er is een uniforme benadering binnen de provincie Groningen.

5.5.4. Provinciaal basisnet Groningen/ toekomstig basisnet in relatie tot het bestemmingsplan Buitengebied Zuid

PR_{max} en 30 meter zone uit provinciaal basisnet

De PR_{max} van de N362 is gelegen in het plangebied en wel in de bestemmingen verkeer, agrarisch-wegdorpenlandschap, wonen en bedrijf. Deze bestemmingen voorzien niet in het oprichten van nieuwe kwetsbare objecten. Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

De 30 meter zone van de N33, N362, N987, N988, N991 en N992 zijn gelegen in het bestemmingsplan en wel in de bestemmingen water, verkeer, agrarisch-wegdorpenlandschap, wonen, bos en bedrijf. Deze bestemmingen voorzien niet in het oprichten van nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen. Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

De 30 meter zone van het spoorwegtraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl reikt niet tot de grens van het plangebied buitengebied zuid en vormt voor het aspect externe veiligheid geen belemmering.

PR_{max} en PAG uit nationaal basisnet

De PR_{max} van de N33 en de geadviseerde PR_{max} van het spoorwegtraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl reiken niet tot de grens van het plangebied buitengebied zuid en vormen voor het aspect externe veiligheid geen belemmering.

Voor het Eemskanaal wordt in het toekomstige basisnet aangegeven dat er geen PR_{max} op de oever is en vormt voor het aspect externe veiligheid geen belemmering.

Het PAG voor de N33 reikt tot in het plangebied buitengebied zuid en is gelegen in de bestemming water en natuur. Deze bestemmingen voorzien niet in het oprichten van nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen. Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

In het toekomstige basisnet wordt aangegeven dat het PAG van het Eemskanaal 25 meter bedraagt. Het PAG begint vanaf de waterlijn, daar waar het water de over raakt, en ligt landinwaarts. Het PAG van het Eemskanaal is gelegen in de bestemming water-waterkering. De bestemming water-waterkering voorziet niet in de oprichting van nieuwe objecten ten behoeve

van minder zelfredzame personen. Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

Het PAG van het spoortraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl reikt niet tot het bestemmingsplan buitengebied zuid. Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

Groepsrisico

Voor transportroutes is het groepsrisico als volgt gedefinieerd: de kans per jaar per kilometer weg dat een groep van 10 of meer personen in de omgeving van de weg in één keer het (dodelijk) slachtoffer wordt van een incident met het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico geeft daarmee de aandachtspunten op de route van het spoor aan waar zich mogelijk een ramp met veel slachtoffers kan voordoen en houdt daarmee rekening met de aard en de dichtheid van de bebouwing in de omgeving van de weg. De verantwoording van het groepsrisico is vastgelegd in de Circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen. De verantwoording heeft betrekking op een gebied van 200 meter aan weerszijden van een transportroute. Verder wordt in de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke stoffen het invloedsgebied als volgt omschreven:

“het gebied waarin personen nog worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Dit gebied wordt bepaald door de berekening van het grootst mogelijke ongeval waar nog bij 1% van de blootgestelde personen dodelijk letsel optreedt.”

Het gebied waarin een aanwezige bevolking nog significant bijdraagt aan het risico is overigens veel kleiner. Een praktische maat daarvoor is de afstand tot de 10-8 contour.

N33, N991

De N 33 en de N991 zijn gelegen buiten het bestemmingsplan. Het invloedsgebied van beide wegen is 200 meter aan weerszijde van de weg en ligt in het bestemmingsplan. Nabij de N33 en N991 zijn geen woningen en/of objecten gelegen met hierin grote groepen personen. Gezien vorenstaande kan worden geconcludeerd dat de oriënterende waarde voor dit deel van het plangebied niet wordt overschreden.

N362, N987, N988, N992

De N362 N987, N988 en N992 zijn gelegen in het bestemmingsplan. Het invloedsgebied van genoemde wegen is 200 meter aan weerszijde van de wegen en ligt eveneens in het bestemmingsplan. In deze zones zijn boerderijen gelegen, echter dusdanig ver uit elkaar gelegen dat geconcludeerd kan worden dat de oriënterende waarde voor deze wegen in het plangebied niet wordt overschreden.

Spoorwegtraject Sauwerd - Delfzijl Industrierrein

De spoorlijn is niet gelegen in het bestemmingsplan buitengebied zuid. Het invloedsgebied van het spoortraject Sauwerd - Chemiepark Delfzijl bedraagt 1500 meter. De afstand van de plangrens tot de spoorlijn bedraagt circa 470 meter. Vanaf de plangrens tot grens invloedsgebied zal door het

vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied zuid het aantal personen niet wijzigen. Hierdoor zal ook het groepsrisico niet veranderen. Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

Eemskanaal

Het Eemskanaal is gelegen in het bestemmingsplan. Voor het transport van gevaarlijke stoffen over het Eemskanaal is een indicatieve berekening opgesteld van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico als gevolg van een calamiteit. Deze indicatieve berekening is uitgevoerd met het rekenprogramma RBM-II.

De conclusie van de indicatieve berekening is dat de plaatsgebonden risico 10^{-6} contour voor het Eemskanaal niet aanwezig is. De PR 10^{-8} contour ligt op circa 42 meter, gemeten vanaf het midden van het Eemskanaal. Deze PR 10^{-8} contour is gelegen in de bestemming water-waterkering. Door het vaststellen van het bestemmingsplan Buitengebied zuid zal het aantal personen niet wijzigen. Hierdoor zal ook het groepsrisico niet veranderen. Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

5.5.5. Risicovolle Transportleidingen in en nabij plangebied

In het bestemmingsplan buitengebied zuid zijn een aantal hogedruk aardgastransportleidingen en een aantal NAM-leidingen aanwezig. Op 1 januari 2011 is het externe veiligheidsbeleid van VROM ten aanzien van buisleidingen in werking getreden middels het Besluit externe veiligheid Buisleidingen (Bevb). Voor buisleidingen geldt dat binnen de inventarisatieafstand het groepsrisico moet worden onderzocht. Dat houdt in dat de personen-dichtheid bekend moet zijn, evenals de eventuele aanwezigheid van kwetsbare objecten waar verminderd zelfredzame personen kunnen verblijven, zoals ziekenhuizen, verpleeginrichtingen, bejaardenhuizen, kinderdagverblijven of basisscholen. De inventarisatieafstand is voor iedere buisleiding verschillend, afhankelijk van de diameter en de ontwerpdruk. In onderstaande tabellen zijn de gegevens van deze transportleidingen weergegeven. De gegevens zijn afkomstig van de professionele risicokaart Groningen.

Leidingen Gasunie

Leiding nr	Werkdruk (bar)	Diameter (inch)	PR 10^{-6} (m)	Effectafstand dodelijk (m)	Afstand leiding tot grens bestemmingsplan
N-509-01-KR	40	4,50	0	45	Ligt in het bestemmingsplan
N-509-06-KR	40	16	0	170	Ligt in het bestemmingsplan
N-509-40-KR	40	12,75	0	140	Ligt in het bestemmingsplan
N-509-82-KR	40	6,63	0	75	Ligt in het bestemmingsplan
N-509-90-	40	6,26	0	70	Ligt in het bestem-

KR					mingsplan
N-509-97-KR	40	4,50	0	45	Ligt in het bestemmingsplan
A-509-03-KR	70,60	12,75	0	175	Ligt in het bestemmingsplan
A-519-KR	66,20	47,99	0	535	Ligt in het bestemmingsplan
A-649-KR	79,90	12,75	0	185	Ligt in het bestemmingsplan

Plaatsgebonden risico

Er is geen sprake van plaatsgebonden risicocontouren ($PR 10^{-6}$) buiten de belemmeringenstrook.

Groepsrisico

Het invloedsgebied van beide leidingen is gelegen in het plangebied. Uit de risicoberekening komt naar voren dat de FN-curve geen groepsrisico van betekening laat zien. Dat wil zeggen dat de kans op overlijden van een groep van tenminste 10 personen kleiner is dan de kleinste kans die in de FN-curves moet worden getoond: 1 op de miljard (10^{-9}).

NAM-leidingen

In het plangebied zijn een drietal NAM aardgastransportleidingen gelegen. In onderstaande tabel zijn deze gegevens weergegeven.

Leiding nr	Werkdruk (bar)	Diameter (inch)	$PR 10^{-6}$ (m)	Effectafstand dodelijk (m)	Afstand leiding tot grens bestemmingsplan
500411	49	4,02	8	16	Ligt in het bestemmingsplan
500412	49	2,99	5	14	Ligt in het bestemmingsplan
500350	49	5,98	10	22	Ligt in het bestemmingsplan
500430	49	10,75	13	32	Ligt in het bestemmingsplan
500540	49	5,98	10	22	Ligt in het bestemmingsplan
500550	49	5,98	10	22	Ligt in het bestemmingsplan
500771	50	10,75	13	32	Ligt in het bestemmingsplan
501065	83	36	0	470	Ligt in het bestemmingsplan
502220	83	28	0	400	Ligt in het bestemmingsplan
502230	83	28	0	400	Ligt in het bestemmingsplan

Plaatsgebonden risico

De gegevens uit bovengenoemde tabel zijn afkomstig uit een eerdere versie van de professionele risicokaart provincie Groningen. Er is geen sprake van plaatsgebonden risicocontouren (PR 10^{-6}) buiten de belemmeringsstrook.

Groepsrisico

Binnen het invloedsgebied van de NAM-leidingen bevinden zich geen woonkernen. Ook wordt niet voorzien in het oprichten van nieuwe kwetsbare objecten. Daardoor is er geen sprake van een groepsrisico van enige betekenis. Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

K1 NAM-leidingen

Tenslotte zijn in en nabij het bestemmingsplan Buitengebied zuid een aantal K1 NAM-leidingen aanwezig. Bij het raadplegen van de professionele risicokaart provincie Groningen zijn voor de K1 NAM-leidingen onderstaande gegevens weergegeven.

Bij het raadplegen van de professionele risicokaart provincie Groningen komt naar voren dat de plaatsgebonden risicocontour PR 10^{-6} van de hierboven genoemde leidingen varieert van 5 tot 13 meter en de effectafstand dodelijk varieert van 14 tot 32 meter. De PR 10^{-6} en de effectafstand dodelijk zijn gelegen in het plangebied en in de bestemmingen agrarisch - weg-dorpenlandschap, bedrijf-delfstof/energiewinning, verkeer, bos en bedrijf. Binnen de genoemde contouren zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten gelegen. Er wordt niet voorzien in het oprichten van nieuwe kwetsbare objecten. Op grond van externe veiligheid bestaat geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

De effectafstand dodelijk van de K1 NAM leidingen gaat niet over woningen of gebouwen met grote groepen personen. Een berekende FN-curve van enige betekenis is niet te verwachten.

Samenvattend kan worden geconcludeerd dat deze K1-leidingen niet leiden tot veiligheidsproblemen voor het plangebied.

Windturbines in en nabij plangebied

Bij de toetsing op veiligheidsaspecten is gebruik gemaakt van verschillende (wettelijke) kaders. De kaders zijn vastgelegd in het "Besluit externe veiligheid inrichtingen" (Bevi). Hierin zijn de risiconormen voor externe veiligheid met betrekking tot bedrijven met gevaarlijke stoffen vastgelegd. Windturbines vallen niet onder de categorieën van inrichtingen waarop het BEVI zich richt. Daarom is een gespecialiseerd "Handboek Risicozonering Windturbines" opgesteld, dat algemeen aanvaard is en richtlijnen geeft om de risico's rond windturbines op een vergelijkbare wijze als in het BEVI te toetsen. De risicocriteria in dit handboek zijn geen wet, maar dienen als richtlijn voor het bepalen van het risico na plaatsing van windturbines op een specifieke locatie.

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico is de kans per jaar dat een persoon dodelijk wordt getroffen door een ongeval, indien hij zich onafgebroken (dat wil zeggen vierentwintig uur per dag en gedurende het gehele jaar) en onbeschermd op een bepaalde plaats zou bevinden.

Uit statistische gegevens is gebleken dat de laagste kans die iemand in Nederland heeft om te overlijden (door welke oorzaak dan ook) 1 op 10.000 per jaar is. Beleidmatig is afgesproken dat als het risico niet meer dan 1% stijgt als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen er sprake is van een aanvaardbaar risico. Het aanvaardbare risico komt daarmee op 10^{-6} , hetgeen betekend dat iemand die continu onbeschermd op een plaats aanwezig is waar het risico 10^{-6} is een kans van 1 op een miljoen per jaar heeft om te overlijden als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen.

Voor kwetsbare objecten geldt dat de PR 10^{-6} een grenswaarde is. Er mogen binnen deze PR 10^{-6} geen nieuwe kwetsbare objecten worden opgericht. Voor beperkt kwetsbare objecten geldt dat de PR 10^{-6} een richtwaarde is. Met andere woorden beperkt kwetsbare objecten dienen in principe buiten de PR 10^{-6} te worden opgericht mits hiervoor gewichtige redenen voor zijn.

Het Handboek Risicozonering Windturbines, januari 2005 is uitgegaan van windturbines met drie rotorbladen en een nominaal vermogen tussen de 500 en 3000 kW welke commercieel verkrijgbaar zijn. In het handboek wordt voor een windturbine met een vermogen tot 1 MW de volgende PR 10^{-6} bepaald:

- PR 10^{-6} is gelijk aan de ashoogte plus de halve rotordiameter.

In het plangebied zijn in het windpark zuid Enercon E70 van 2,3 MW met een ashoogte van 113 meter, een maximale rotordiameter van maximaal 71 meter en drie wieken gerealiseerd. De PR 10^{-6} voor deze windturbines kan generiek worden bepaald op: Ashoogte + (0,5 * rotordiameter) = 113 + (0,5 * 71) = 113 + 35,5 = 138,5 meter. Binnen de generiek bepaalde PR 10^{-6} contour deze windturbines zijn geen (beperkt) kwetsbare objecten gelegen.

Bij het raadplegen van de professionele risicokaart Nederland en het beoordelen van de verbeelding blijkt dat een 5-tal windturbines zeer nabij een aardgastransportleiding is gelegen.

Groepsrisico

Het groepsrisico legt een relatie tussen de kans op een ramp en het aantal mogelijke slachtoffers. Het risico geeft aan hoe groot de kans is dat bij een ongeval bij een risicolocatie 10, 100 of 1000 slachtoffers tegelijk vallen. Dit risico is daardoor een maatstaf voor de verwachte omvang van een ramp. Voor het groepsrisico geldt een oriënterende waarde. Dit is geen norm, maar een ijkpunt. Overheden moeten iedere verandering boven of onder deze waarde verantwoorden. Deze verantwoordingsplicht moet overheden

aanzetten tot discussie over de omvang van het groepsrisico en de verhouding tot de oriënterende waarde. Maar ook over de veiligheid van de risicovolle situatie, de gevolgen voor de omgeving, de hulpverlening en de zelfredzaamheid van omwonenden. De oriënterende wordt uitgedrukt in een risicocurve. In die curve (de zogenaamde Fn-curve) wordt de calamiteitsfrequentie afgezet tegen het verwachte aantal doden. Met de komst van de verantwoordingsplicht is de oriënterende niet meer dan een ijkpunt in een totale afweging.

Voor het groepsrisico bij een ongeval met gevaarlijke stoffen zijn de gevolgen heel anders dan wanneer er een ongeval plaatsvindt met een windturbine. In de eerste situatie waar een ongeval met gevaarlijke stoffen plaatsvindt, kunnen slachtoffers vallen in een groot gebied. Mede bepalend is dan de wijze van opslag van de gevaarlijke stoffen en hoe zich dit verspreidt.

Bij een ongeval met een windturbine zullen er slachtoffers vallen daar waar de onderdelen van de windturbine terecht komen. Dit is een kleiner gebied dan het gebied bij een ongeval met gevaarlijke stoffen.

Hieruit kan worden geconcludeerd dat bij een ongeval met een windturbine er een grote personendichtheid, ter plaatse van de locatie waar een onderdeel terecht kan komen, moet zijn.

Gezien de omgeving van het windpark zuid is hier niet sprake van een grote personendichtheid. Verder kan nog worden opgemerkt dat windturbines niet vallen onder het Bevi en dus zal de wijze waarop het groepsrisico voor windturbines berekend moet worden geen onderdeel uitmaken van wettelijke besluitvorming.

5. 6. Geluidhinder

Wegverkeerslawaai

Op grond van de Wet geluidhinder hebben alle wegen een geluidzone, tenzij er sprake is van een woonerf of een 30 km-gebied. De *Wet Geluidhinder* geeft aan dat in nieuwe situaties bij geluidgevoelige functies rekening moet worden gehouden met de voorkeursgrenswaarde. Deze wordt bepaald door de ligging van de 48 dB-contourlijn (op grond van de wetswijziging 1/1/2007). Onder voorwaarden kan een hogere geluidsbelasting aanvaardbaar zijn, maar dan moet een ontheffingsprocedure worden gevolgd.

Aangezien er in het buitengebied geen/weinig woonerven en 30 km-gebieden voorkomen, hebben nagenoeg alle wegen in het plangebied een zone. De zone zelf is wettelijk vastgelegd en functioneert als aandachtsgebied.

De ligging van de 48 dB-contour is afhankelijk van de verkeersintensiteit, de toegestane snelheid van het autoverkeer en de aard van de wegverharding. Met de consequenties van het wegverkeerslawaai op geluidgevoelige functies, wordt in de planregels rekening worden gehouden. De bestaande afstand tussen de woningen en de weg is vastgelegd, waardoor de akoestische situatie niet kan verslechteren.

Industrielawaai

In het bestemmingsplan is de geluidzone van het havengebied van Delfzijl en het bedrijventerrein Oosterhorn opgenomen. De zone is in 2013 herzien

en via een apart facetbestemmingsplan geregeld. De geluidszone en bijbehorende regeling zijn in dit bestemmingsplan opgenomen.

5. 7. Milieuhinder bedrijvigheid

Toetsingskader en beleid

Veehouderijen in de omgeving van natuurgebieden, kunnen als gevolg van stikstofdepositie leiden tot verzuring en vermisting van deze gebieden. In de *Wet ammoniak en veehouderij* is zodoende geregeld dat in een zone van 250 m rondom zeer kwetsbare gebieden, in beginsel geen uitbreiding of oprichting van (intensieve) veehouderijen mogelijk is. Zeer kwetsbare gebieden zijn aangewezen door Provinciale Staten in de Omgevingsverordening.

De genoemde *Wet geurhinder en veehouderij (Wgv)* vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De nieuwe wet bepaalt op welke manier geur (stank) van veehouderijstallen in de milieuvergunning moet worden beoordeeld. De nieuwe wet geldt voor heel Nederland en geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning).

Belangrijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat onderscheid wordt gemaakt tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie en niet-concentratiegebieden. Daarnaast mogen gemeenten de normen variëren. Gemeenten kunnen naar beneden en naar boven afwijken.

Uitgangspunten bij de nieuwe wet zijn dat aan de ene kant de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijsector niet in gevaar komen, maar ook dat burgers optimaal tegen geurhinder worden beschermd.

Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan

In de planMER is het aspect van de geurhinder nader onderzocht.

De conclusies zijn dat uitgaande van de maximale invulling van de bouwmogelijkheden die het bestemmingsplan biedt ten opzichte van de referentiesituatie slechts sprake is van een beperkte toename van de geurbelastingen.

Op de locaties die op basis van de *Wet geurhinder en veehouderij* dienen te worden beschouwd als bebouwde kom is in alle gevallen sprake van een aanvaardbare geurbelasting. De maximale toename van de geurbelastingen is op deze locaties ook minimaal.

Ter plaatse van de verspreid liggende bebouwing op korte afstand van de veehouderijen met uitbreidingsmogelijkheden kan lokaal wel sprake zijn van een relevante toename van de geurbelastingen. Het aantal geurgevoelige objecten waarvoor dit geldt, is echter zeer beperkt. Het gaat alles bij elkaar om een beperkte toename.

In het kader van de planMER worden in aanmerking komende milieumaatregelen nader onderzocht. Voor het bestemmingsplan zijn er geen extra consequenties. Maatregelen worden via de milieuvergunning toegepast en worden niet in het bestemmingsplan geregeld.

5. 8. Luchtkwaliteit

▪ *Toetsingskader en beleid*

Sinds 15 november 2007 is de vernieuwde regelgeving voor luchtkwaliteit in de Wet Milieubeheer in werking getreden.

In hoofdstuk 5 van de *Wet milieubeheer* zijn de grenswaarden op het gebied van de luchtkwaliteit vastgelegd. Daarbij zijn in de ruimtelijke ordeningspraktijk met name de grenswaarden voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀) van belang.

Projecten die in zeer beperkte mate bijdragen aan de luchtverontreiniging, zijn op grond van het *Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)* vrijgesteld van toetsing aan de grenswaarden. Op grond van de *Regeling Niet in betekenende mate (luchtkwaliteitseisen)* zijn (onder andere) de volgende projecten vrijgesteld van toetsing:

- woningbouwprojecten met minder dan 1.500 woningen;
- kantoorlocaties met een vloeroppervlak van minder dan 100.000 m²;
- projecten die minder dan 3% van de (toekomstige) grenswaarde voor stikstofdioxide of fijnstof bijdragen. Dit komt overeen met 1,2 µg/m³.

▪ *Toetsing en uitgangspunten bestemmingsplan*

Wat betreft de luchtkwaliteit in en om het plangebied is op dit moment bekend dat er geen overschrijdingen van de normering heeft plaatsgevonden. Voor wat betreft de in het bestemmingsplan voorgestane ontwikkelingen zijn ze perceelsgebonden en zullen ze geen zodanige nieuwe luchtverontreiniging toevoegen, dat daardoor grenswaarden worden overschreden.

Meer in het bijzonder toont de PlanMER aan dat de schaalvergroting van de landbouw ertoe leidt, dat versneld emissie-arme staltypen worden toegepast. Dit heeft positieve gevolgen voor de luchtkwaliteit op gebiedsniveau.

5. 9. Bodem

Diffuse bodemkwaliteit

Sinds 1 juli 2008 is het *Besluit bodemkwaliteit* van kracht, dat het *Bouwstoffenbesluit* heeft vervangen. De gemeente Delfzijl heeft ervoor gekozen gebruik te maken van het overgangsrecht, hetgeen betekent, dat de 'oude' bodemkwaliteitskaarten opnieuw vastgesteld zijn en nog maximaal 5 jaar gebruikt kunnen worden.

Op de bodemkwaliteitskaart van de gemeente Delfzijl (2008) wordt het gebied aangegeven als buitengebied, dat gekenmerkt wordt door een schone diffuse bodemkwaliteit. Toepassingen van grond zijn alleen toegestaan, wanneer de grond afkomstig is uit het buitengebied en van een onverdachte locatie, of als deze grond aantoonbaar schoon is.

Het overgangsbeleid geldt echter niet voor alle toepassingen van grond. In sommige gevallen is het *Besluit bodemkwaliteit* van toepassing. Om verwarring en onduidelijkheid te vermijden zal de gemeente daarom versneld volledig overgaan op het *Besluit bodemkwaliteit*. De kwaliteit van de grond van het Buitengebied Delfzijl - Zuid zal dan in het generieke kader voldoen aan de zogenaamde Achtergrondwaarde (schone grond).

In het plangebied komen een aantal potentieel verdachte locaties van

bodemverontreiniging voor. Indien grondverzet of dynamische activiteiten gaan plaatsvinden, dient historisch en verkennend onderzoek uitgevoerd te worden. Het historisch of vooronderzoek dient conform de norm NVN 5725 uitgevoerd te worden. Tijdens dit onderzoek worden gegevens verzameld omtrent het vroegere, huidige en toekomstige gebruik van de locatie, de plaatselijke bodemopbouw, de geohydrologische situatie en (eventueel) financieel/juridische aspecten, zodat zo mogelijk de veroorzaker van de verontreiniging aansprakelijk kan worden gesteld. Het verkennend onderzoek dient op basis van de norm NEN 5740 te worden uitgevoerd. Hierbij wordt de onderzoeksstrategie bepaald op basis van een vooropgestelde hypothese (onverdacht/verdacht). Daarna wordt het onderzoek verricht, bodem- en grondwatermonsters genomen, geanalyseerd en geïnterpreteerd.

Verder wordt opgemerkt, dat meer algemeen de ontwikkelingen in het plangebied niet zullen leiden tot relevante bodemverontreiniging (Plan-MER).

6. PLANUITGANGSPUNTEN

6. 1. Inleiding

Op basis van de omschreven huidige situatie in het buitengebied en het geldende beleidskader worden in dit hoofdstuk de uitgangspunten voor dit bestemmingsplan geformuleerd. Deze uitgangspunten vormen de basis voor de juridische regelingen zoals die in de regels worden vastgelegd. Gezien de systematiek van het bestemmingsplan komen, na de algemene uitgangspunten, eerste de uitgangspunten van de basisfuncties aan de orde en vervolgens die voor de overige functies.

De gemeente Delfzijl zet in op een nieuwe, actuele planologische regeling voor het gehele buitengebied van de gemeente. Voor het zuidelijke buitengebied dient het voorliggende plan. Een bestemmingsplan voor het noordelijke deel van het buitengebied is in procedure. Zowel inhoudelijk als methodisch wordt op een goede onderlinge afstemming ingezet.

6. 2. Algemene uitgangspunten ruimtelijke zonering

Het buitengebied biedt ruimte aan diverse functies, zowel aan de basisfuncties (landbouw, natuur, water en landschap), als aan de overige functies (bijvoorbeeld wonen, werken en recreatie). Basisfuncties zijn de functies die een sterke relatie met het buitengebied hebben, terwijl dat bij de overige functies minder sterk aanwezig is. Binnen de contouren van rijks- en provinciaal beleid worden duidelijke hoofdlijnen zichtbaar voor het landelijk gebied van Delfzijl.

Voor delen van het buitengebied, vooral in het oosten, gaat het ontwikkelingsperspectief in de richting van een toenemende scheiding van functies. Hier is nagenoeg geen sprake van verweving van de landbouwfunctie met overige functies, maar van een grootschalige landbouw met weinig beperkingen vanuit oogpunt van milieu en natuur.

De intensiteit en verdeling van deze functies over het buitengebied is verschillend. De beïnvloeding van één functie door andere functies is niet in alle delen van het buitengebied even groot. Omdat meerdere delen van het buitengebied voor verschillende functies van belang zijn, is het noodzakelijk om te komen tot een afweging van belangen: ontwikkeling van de ene functie zou ten koste kunnen gaan van de andere functie.

De planologische vertaling van deze keuzen en daarmee het gemeentelijk beleid, wordt in dit hoofdstuk weergegeven. Dit beleid is opgenomen op de verbeelding en in de regels van het bestemmingsplan. Veranderingen op lange(re) termijn die thans niet of onvoldoende zijn te voorzien, zullen via afzonderlijke planologische regelingen te zijner tijd gestalte moeten krijgen.

6. 3. Landschappelijke en cultuurhistorische hoofdstructuur

6.3.1. Algemeen

Het buitengebied kan grotendeels worden beschouwd als het resultaat van ontwikkelingen op het gebied van de basisfuncties landbouw en natuur en in mindere mate op die van de overige functies.

Dit heeft zijn weerslag gevonden in het landschap zoals we dat nu aantreffen. Daarbinnen is sprake van belangrijke cultuurhistorische waarden. Het huidige landschap is voortdurend onderhevig aan de wisselwerking tussen de basisfuncties en de overige functies. Bij de ontwikkeling van de functies in het buitengebied geldt als overkoepelende beleidskeuze:

behoud, herstel en/of ontwikkeling van de karakteristieke landschapstypen en waarborgen van de dynamiek en de verschillen daarbinnen.

Uitgangspunten aangaande de landschappelijke hoofdstructuur zijn verder: de cultuurhistorische waardevolle landschapselementen worden beschermd. Dat geldt tevens voor de archeologisch waardevolle terreinen in het plangebied.

6.3.2. Dijkenlandschap

In de Johannes Kerkhovenpolder is grondgebonden landbouw een belangrijke functie. Dit zal in de toekomst ook zo blijven. In de gebieden met deze bestemming is landbouw de hoofdfunctie. Het gaat om de gebieden waar sprake is van een goede landbouwstructuur, waar de landbouw overheerst en waar ook weinig ruimteclaims van andere functies zijn. Een belangrijk kenmerk van het dijkenlandschap is de oude dijk die door het gebied loopt. Deze zal in het bestemmingsplan met een omgevingsvergunningenstelsel beschermd worden. Daarnaast kenmerkt het dijkenlandschap zich door de grote openheid. Ook dit kenmerk zal beschermd worden.

6.3.3. Wierdenlandschap

In deze bestemming valt het wierdenlandschap, globaal de omgeving van Woldendorp. De landbouw zal in dit landschap een belangrijke functie blijven vervullen. Zij is van oudsher een belangrijke drager van de landschappelijke kwaliteit. Landbouwactiviteiten blijven dan ook mogelijk, maar dienen zich binnen de landschappelijke randvoorwaarden te ontwikkelen.

Kenmerkend van het wierdenlandschap zijn de wierdendorpen en het oorspronkelijke verkavelingspatroon. Daarnaast komen er binnen het landschap monumentale boerderijerven voor. Deze karakteristieken zullen in het bestemmingsplan Buitengebied Delfzijl - Zuid beschermd worden door de hoofdvorm vast te leggen. Kenmerkende grachten rond boerderijen worden apart bestemd om deze te behouden.

6.3.4. Wegdorpenlandschap

Binnen het wegdorpenlandschap is, in tegenstelling tot de andere agrarische gebiedsbestemmingen, sprake van druk van andere functies.

Landbouw is de belangrijkste functie binnen het gebied. Kenmerkend is de overgang van voornamelijk akkerbouw in het oostelijk deel van het gebied naar voornamelijk grasland in het westelijk gedeelte. Binnen het wegdorpenlandschap komen enkele wierden voor, welke beschermd zullen worden via een omgevingsvergunningstelsel.

6. 4. Uitgangspunten basisfuncties: landbouw

6.4.1. Landbouw, open gebieden

In het plangebied is de landbouw een zeer belangrijke functie. In aanzienlijke gedeelten van het buitengebied zal dat ook in de toekomst zo blijven. De gemeentelijke keuze voor dit bestemmingsplan is dat goede agrarische productiegronden hun agrarische functie dienen te behouden. Hierbij wordt aangesloten op de agrarische hoofdfunctie die het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013* aan het noordelijk deel van de provincie geeft.

In het plangebied als geheel ligt het accent op de agrarische bedrijfsvoering. Met name in het oostelijke deel van het plangebied komt veel akkerbouw voor. In het westen ligt het accent meer op de rundveehouderij.

Binnen de gebieden met de hoofdfunctie landbouw zijn als geheel genomen blijvende perspectieven voor de landbouw op bedrijfseconomische grondslag aanwezig.

Ruimte wordt geboden voor een intensivering, specialisatie, vergroting en verbreding binnen de landbouw (akkerbouw, veehouderij, vormen van opengrondstuintbouw, e.d.). Vanuit economisch perspectief ligt prioriteit bij ontwikkeling van de bestaande agrarische sector.

Naast het feit dat sprake is van een agrarische hoofdfunctie zal bij de ontwikkeling van de landbouw zoveel mogelijk rekening worden gehouden met de landschappelijke hoofdstructuur. Gelet op de openheid van het landschap en tevens met het oog op het provinciale beleid worden geen mogelijkheden voor bosbouw en houtteelt voorzien.

6.4.2. Agrarische bedrijven

De landbouwbedrijven zijn een essentiële drager (economisch, landschappelijk) voor het plangebied. Het grote belang van de agrarische sector blijkt uit de aanwezigheid van het aantal agrarische (grotere) bedrijven. Gelet op de taak van de gemeente op het vlak van de ruimtelijke ordening, worden door middel van agrarische bouwvlakken ontwikkelingsmogelijkheden voor agrarische bedrijven gegeven.

Het bestemmingsplan maakt geen onderscheid tussen vormen van landbouw, tenzij er ruimtelijk een aanleiding toe bestaat (zoals bij intensieve veehouderij of houtteelt). Die aanleiding bestaat er (mede) vanuit het provinciale beleid (het Provinciaal Omgevingsplan 2009-2013 en de Provinciale Omgevingsverordening), waarin een specifiek beleid t.a.v. intensieve veehouderij noodzakelijk wordt geacht.

Verder krijgen grondgebonden vormen van landbouw (akkerbouw, rund-

veehouderij), maar ook nieuwe vormen van landbouw zoals biologisch-dynamische of ecologische landbouw binnen het plan de ruimte. Uitgangspunt is dat bestaande volwaardige agrarische bedrijven ruime ontwikkelingsmogelijkheden krijgen op de agrarische bouwpercelen.

Nota agrarische bouwblokken en landschap

In de Stuurgroep Noord is de *Nota agrarische bouwblokken en landschap* vastgesteld met als doel schaalvergroting van landbouwbedrijven zo goed mogelijk landschappelijk in te passen. Op regioniveau is globaal een driedeling gemaakt in schaalvergrotingsmogelijkheden (zie ook figuur 16).

De *Nota agrarische bouwblokken en landschap* geeft aan:

groene gebieden (landbouw in grootschalig gebied, voor Delfzijl het noordelijke dijkenlandschap):

- ruimte voor schaalvergroting tot 1,5 ha onder landschappelijke criteria (gemeentelijke afweging);
bij > 1,5 ha: provincie wordt betrokken (individuele maatwerkbenadering).

gele gebieden (landbouw in karakteristieke landschap, voor Delfzijl karakteristieke delen van het wierdenlandschap):

- in principe geen schaalvergroting, tenzij onder stringente landschappelijke voorwaarden tot maximaal 1,5 ha (maatwerk op het niveau van het hele gebied).

witte gebieden (onder meer karakteristieke wierden)

- bouwblokken tot maximaal 1 ha (maatwerk op het niveau van het hele gebied).

Op grond van de *Nota Agrarische bouwblokken en landschap* is voor het plangebied nagegaan hoe daarmee concreet kan worden omgegaan. Met steun van en in samenwerking met de provincie is daarvoor de "Pilot schaalvergroting agrarische bedrijven in het landelijk gebied" gemaakt. Tevens is bij toekenning van bouwpercelen gelet op de later vastgestelde provinciale Omgevingsverordening ⁷⁾.

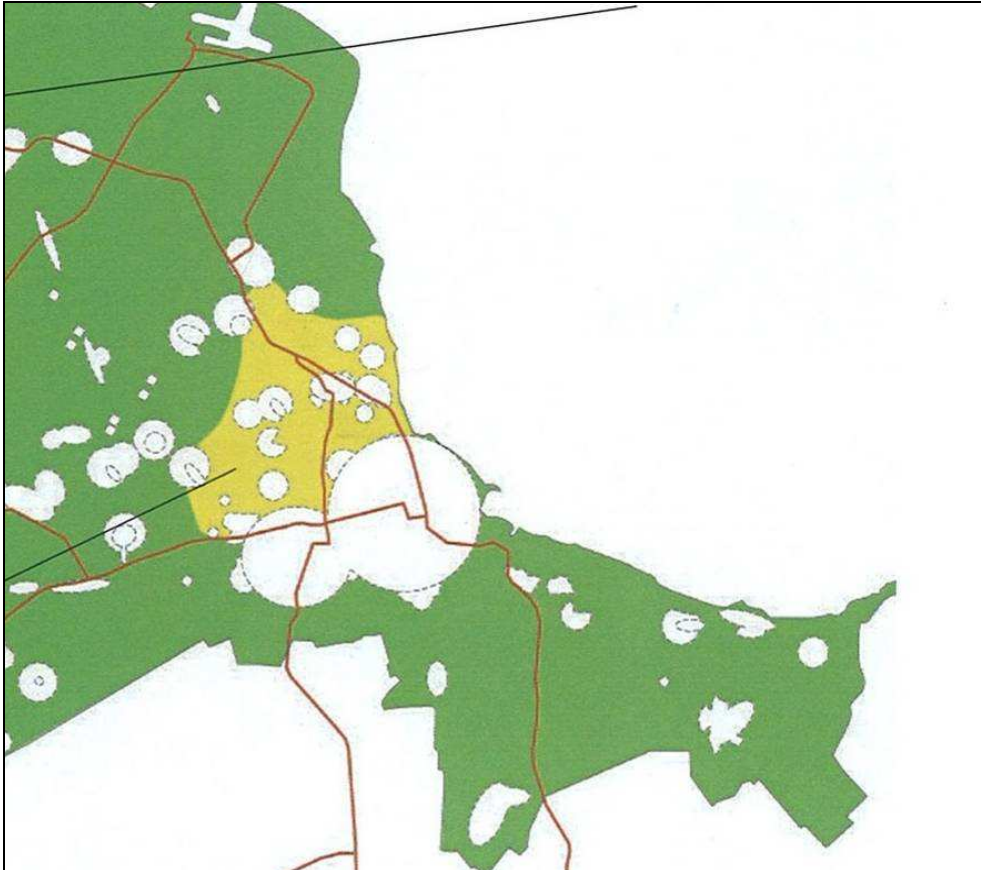
Gemeentelijke inzet

Gelet ook op het overleg met de landbouwsector en het verplichtende karakter van de Omgevingsverordening, heeft de gemeente de volgende inzet gekozen voor de bestaande agrarische bouwpercelen:

- het onderscheid tussen het dijken-, wegdorpen- en wierdenlandschap is gehandhaafd vanwege de cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken;
- in gebieden met hoge landschappelijke waarden zijn de mogelijkheden voor schaalvergroting in bescheidener mate aanwezig, dan waar deze minder of nauwelijks aanwezig zijn;

⁷⁾ In de verordening is de *Nota agrarische bouwblokken* niet expliciet overgenomen, maar zijn uitgangspunten voor de agrarische bouwpercelen opgenomen en aangevuld met toetsingscriteria bij schaalvergroting.

- daarom zijn als uitgangspunten gekozen:

Figuur 12. Fragment Nota agrarische bouwblokken en landschap

Ruimtelijke randvoorwaarden bij de maatwerkbenadering Omgevingsverordening Groningen:)

- het respecteren van de historisch gegroeide landschapsstructuur; hierbij gaat het om de hoofdoriëntatie van het bouwblok en het behoud en/of herstel van de landschappelijke structuur;
- de te behouden afstanden tot ruimtelijke elementen; het gaat daarbij om de situering en uitbreidingsrichting van het bouwblok ten opzichte van de omgeving;
- een goede infrastructurele ontsluiting: de beste locatiemethode gericht op afbouw van de tweede en/of volgende locaties, waarbij op een vast te leggen moment sloop van de gebouwen zal plaatsvinden;
- ordening, maatvoering en vormgeving van de bedrijfsgebouwen; hierbij wordt gedacht aan de rangschikking en spreiding van gebouwen, de bouwvorm, zoals volume, hoogte, dakvorm en -helling, materiaal- en kleurgebruik en het aanpassen van bestaande bebouwing en opruimen van oude bebouwing en verhardingen;
- erfinrichting en beheer: de erfbeplanting, de aanleg van natte en droge landschapselementen ten behoeve van de waterhuishouding en

het (duurzaam) beheer.
- de wenselijkheid om voor de bedrijfsvoering niet meer in gebruik zijnde opstallen m.u.v. monumentale of karakteristieke gebouwen op het bouwperceel c.q. het verlaten bouwperceel te saneren.
 - in alle drie de landschappen (globaal: de groene gebieden) is bij recht de ruimte geboden voor bouwpercelen van 1,5 ha, met via een maatwerkbenadering middels een wijzigingsbevoegdheid de ruimte voor een vergroting naar meer (tot maximaal 2 ha):
 - in de gebieden met hoge landschappelijke waarden (rond kenmerkende wierden of bij een cultuurhistorisch waardevolle elementen): bouwpercelen van 1 ha bij recht, tenzij dit op grond van de criteria in bovenstaand kader niet kan. In dat geval is een kleiner bouwperceel aangehouden, rekeninghoudend met de landschapswaarde. Voorts geldt een uitbreidingsmogelijkheid via wijziging tot 1,5 ha (ook hier in de vorm van een maatwerkbenadering);
 - in situaties op dorpswierden en/of begrensd door andere functies: bouwpercelen op de bestaande omvang gebaseerd, waarbij op perceelsniveau is bekeken of uitbreiding tot maximaal 1 ha. ruimtelijk aanvaardbaar is. Overigens is daarbij ook meegewogen in hoeverre een vigerend bouwblok mogelijkheden bood.

Bij toepassing van de wijzigingsbevoegdheden zal rekening worden gehouden met overleg met de provincie, daar waar de Omgevingsverordening dat noodzakelijk maakt (bouwpercelen met een grootte vanaf 1,5 ha ⁸⁾; daaronder is de gemeente verantwoordelijk voor een goede landschappelijke inpassing).

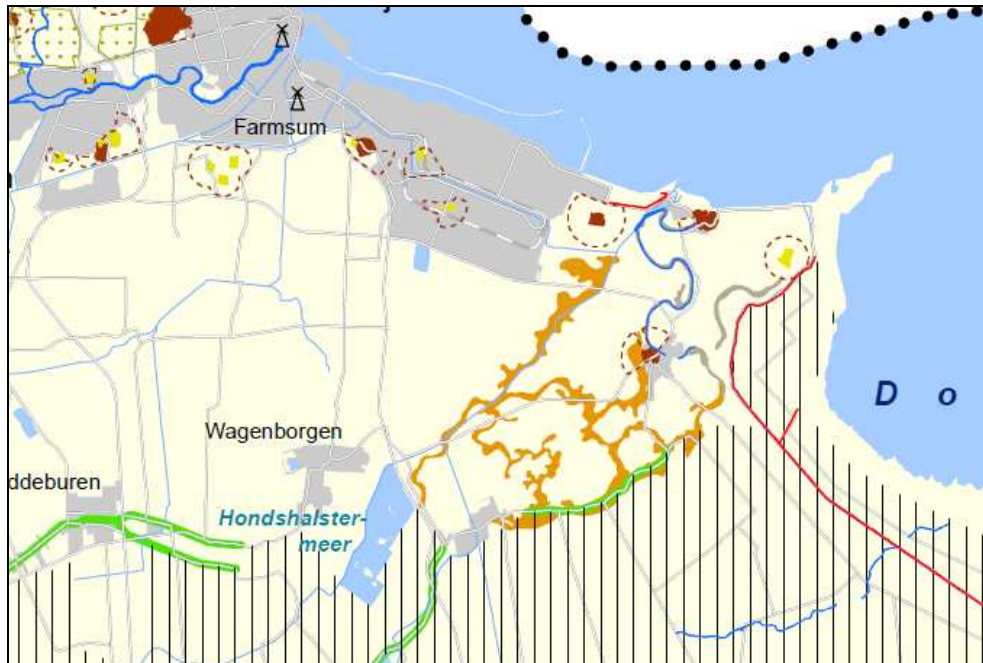
Inhoudelijk zal bij toepassing van deze wijzigingsbevoegdheden (mede) getoetst worden aan de Omgevingsverordening (in het bijzonder kaart 6a, Landschapswaarden en de landschappelijke randvoorwaarden (zie pagina 63)). Voor zover grotere bouwpercelen (groter dan 2 ha) aan de zijn, is afzonderlijke medewerking van Gedeputeerde Staten nodig (op grond van de Omgevingsverordening). Onderstaand is een fragment van genoemde kaart 6a opgenomen.

6.4.3. Nieuwvestiging agrarische percelen

Naar verwachting zal de behoefte aan volledig nieuwe agrarische bouwpercelen beperkt zijn. Zo moet overwogen worden dat er elk jaar een aantal agrarische bedrijven de bedrijfsvoering beëindigt. Als er een ondernemer is die een agrarisch bedrijf wil beginnen, moet dan ook in eerste instantie gezocht worden naar de mogelijkheden op eerder vrijgekomen agrarische bouwpercelen.

De gemeente overweegt dat deze situaties, behalve eventueel de derde, zich niet (binnen het plangebied) voordoen. De oplossing van een incidentele knelpuntsituatie kan leiden tot een incidentele behoefte aan een nieuw bouwperceel.

⁸⁾ De provincie heeft een aanpassing van de Omgevingsverordening aangekondigd, waarbij de gemeentelijke bevoegdheid tot maximaal 2 ha wordt verruimd.

Figuur 13. Uitsnede kaart 6a, Landschapswaarden, Omgevingsverordening.

Ook in het nieuwe provinciale beleid (Omgevingsverordening) is bepaald dat een bestemmingsplan niet in nieuwe agrarische bouwpercelen mag voorzien. Via een ontheffing van Gedeputeerde Staten kan van dit beginsel worden afgeweken en wel voor de volgende, door de provincie omschreven gevallen:

- uitplaatsing uit de EHS;
- uitplaatsing uit het bebouwingslint van Midwolda (vanwege de aanleg van de nieuwe noordelijke vaarverbinding);
- oplossing van knelpuntsituaties vanwege ruimtegebrek, milieuhinder of uitplaatsing;
- een specifieke taakstelling.

Gemeentelijke inzet

Gelet hierop bevat dit bestemmingsplan de volgende keuzes:

- in principe geen nieuwvestiging voor nieuwe agrarische bouwpercelen;
- mocht er op een bestaand bouwperceel een bedrijf stoppen en een andere ondernemer het bedrijf ter plaatse willen voortzetten/beginnen, dan is dit planologisch mogelijk (in planologische zin geen nieuwvestiging);
- het plan bevat de mogelijkheid dat een intensieve veehouderij zich omschakelt naar een grondgebonden bedrijfsvoering; mocht er daarnaast nog behoefte ontstaan aan een volledig nieuw bouwperceel voor een volwaardig agrarisch bedrijf, dan zal ontheffing

worden gevraagd van de Omgevingsverordening. Vervolgens wordt, met inachtnaam van de criteria uit de provinciale *Omgevingsverordening*, een apart bestemmingsplan vastgesteld.

6.4.4. Specifiek beleid aangaande intensieve veehouderij

Binnen de aanwezige agrarische bedrijven in het plangebied neemt de intensieve veehouderij thans maar een bescheiden plaats in. In een aantal gevallen hebben bestaande agrarische bedrijven een intensieve neventak. In het *Provinciaal Omgevingsplan 2009 - 2013* en in de *Omgevingsverordening Provincie Groningen* is het beleid ten aanzien van intensieve veehouderij uiteengezet.

Bij besluit van 9 maart 2011 is de Omgevingsverordening gewijzigd en het provinciale beleid aangaande intensieve veehouderij verder aangescherpt. Deze beperkingen baseert de provincie op de bescherming van het woonmilieu en de belevingswaarde en verblijfskwaliteit van het landschap. Beperkingen gelden nieuwvestiging, omvang van bouwpercelen en de toelaatbare staloppervlaktes.

De provincie hanteert in haar nieuwe beleid de volgende uitgangspunten:

Nieuwvestiging:

- Geen nieuwvestiging hoofd- of neventak intensieve veehouderij toegestaan.

Aanwezige bedrijven:

Voor bestaande intensieve bedrijven is een zonering vastgesteld waarbij de volgende regels gelden ⁹⁾:

- witte gebieden: geen toename van staloppervlak voor intensieve veehouderij toegestaan;
- gele gebieden: geen toename van de staloppervlak groter dan 5.000 m² tenzij de bestaande oppervlakte groter is, in welk geval de maximaal de bestaande omvang geldt;
- groene gebieden: geen toename van de staloppervlak groter dan 7.500 m² tenzij de bestaande oppervlakte groter is, in welk geval de maximaal de bestaande omvang geldt.

Daarnaast geldt wel dat in alle gevallen mag worden uitgebreid indien de uitbreiding noodzakelijk is vanwege aangescherpte eisen in verband met dierenwelzijn of milieu. De consequenties voor de bedrijven in het plangebied zijn op de kaart in bijlage 5 bij de planregels verbeeld.

Gemeentelijke inzet

Gelet op dit beleidskader heeft afweging plaatsgehad en bevat dit bestemmingsplan de volgende keuzes:

⁹⁾ Ook hier is dus sprake van een zonering in witte, gele en groene gebieden. Deze heeft hier een eigen betekenis en moet dus niet verward worden met de eerder genoemde indeling uit de Nota agrarische bouwblokken en landschap.

- in het licht van de actuele maatschappelijke en politieke ontwikkelingen is overwogen dat een onderscheid tussen niet-grondgebonden bedrijven (intensieve veehouderij) en grondgebonden bedrijvigheid gewenst is. Dit gelet op de grootte die deze vorm van bedrijvigheid kan aannemen, de landschappelijke inpasbaarheid, de beleving van het buitengebied en de mate van grondgebondenheid. Bovendien is er twijfel over de vraag of de milieuwetgeving wel kan voorzien in het afdoend weren van alle negatieve effecten;
- de gemeente dient zich te houden aan de Provinciale Omgevingsverordening, hetgeen in een conserverend beleid voor bestaande bedrijven, maar wel met mogelijkheden om te kunnen voldoen aan de eisen van dierenwelzijn en milieu. Mogelijkheden voor nieuwvestiging zijn uitgesloten.

6.4.5. Beleid mestbassins

Mestbassins kunnen zowel ruimtelijk als vanuit oogpunt van milieu de nodige impact hebben. Op grond van de Omgevingsverordening Groningen dienen de mestsilo's, net als de voedersilo's, op de aangegeven agrarische bouwpercelen te worden geplaatst.

Overigens heeft de provincie aangekondigd, dat zij dit beleid in zekere mate wil versoepelen.

Zo is door de wijziging van meststoffenwetgeving de behoefte aan meststoffencapaciteit toegenomen. Daarnaast komen - óók in Delfzijl - akkerbouwbedrijven voor waar door de omvang van de veldkavels het gewenst is om de transportbeweging te beperken en op de veldkavel mogelijkheden voor mestopslag te bieden.

Onder een aantal voorwaarden wil de provincie de Omgevingsverordening aanpassen voor de oprichting van mestbassins en mestzakken buiten een agrarisch bouwperceel, mits:

- de mestopslag uitsluitend ten dienste staat van het gebruik van dierlijke mest opbouw- en grasland;
- aangetoond wordt, dat mestopslag buiten het bouwperceel op grond van bijzondere feiten en omstandigheden noodzakelijk is;
- mestopslag buiten het bouwperceel geen onevenredige afbreuk doet aan andere ruimtelijk relevante belangen;
- over de landschappelijke aanvaardbaarheid van de mestopslaglocatie en wijze van inpassing van de mestopslag door de gemeente advies wordt ingewonnen bij de Stichting Libau te Groningen;
- mestopslag op de veldkavel alleen wordt toegestaan in gebieden die in landschappelijk niet of minder kwetsbaar zijn en als zodanig door ons zijn aangewezen, waartoe gemeenten een voorstel kunnen doen op basis van een bij de Stichting Libau ingewonnen advies;

over de wijze waarop mestopslag buiten het bouwperceel in het bestemmingsplan wordt geregeld met ons een bestuursovereenkomst is afgesloten.

Gemeentelijke inzet

Mestopslag dient binnen het agrarisch bouwperceel plaats te vinden.

Daar waar bestaande vormen van mestopslag buiten een bouwperceel

aanwezig zijn, worden deze op maat inbestemd. Dit komt overigens maar zeer incidenteel voor. Wat betreft de aangekondigde heroverwegingen in de provinciale verordening, wacht de gemeente de besluitvorming af.

6.4.6. Tuinbouw en kassen

De opengrondstuinbouw komt in Delfzijl maar beperkt voor. Binnen de akkerbouw is wel een zekere ontwikkeling naar intensieve teelten als opengrondstuinbouw gaande. Het kan voor de akkerbouwsector gewenst zijn om het bouwplan te kunnen verbreden, bijvoorbeeld richting vollegrondsgroenteteelt of andere intensieve teelten, zoals bollenteelt.

Het bestemmingsplan biedt de ruimte voor opengrondstuinbouw als vorm van agrarische bedrijfsvoering. In een aantal gevallen kan dat de positie van met name akkerbouwbedrijven versterken. Een ontwikkeling naar glastuinbouw is echter niet reëel noch gewenst.

Provinciaal ligt het accent op een concentratie van dit soort agrarische bedrijvigheid op locaties ten noorden van Hoogezand-Sappemeer en bij de Eemshaven. Het plangebied is in het POP niet aangewezen voor glastuinbouw. Eisen vanuit energie- en watervoorziening, infrastructuur en milieuvoorzieningen maken bovendien incidentele vormen van glastuinbouw niet waarschijnlijk. Voor dit bestemmingsplan wordt dus niet uitgegaan van de vestiging van glastuinbouwbedrijven, wél kan enige ruimte voor kassenbouw óp het agrarisch bouwperceel als "ondersteunend glas" ¹⁰⁾ mogelijk worden gemaakt.

Vanwege de kwetsbare landschapsstructuur geldt dat niet voor het wierdenlandschap.

6.4.7. Paardenhouderijen

Paardenhouderijen, waarbij uitsluitend paarden worden gefokt, als er sprake is van een hengstenhouderij óf als er paarden worden gebruikt voor de melkproductie, worden beschouwd als agrarische bedrijven. Daarvoor geldt conform de Omgevingsverordening van de provincie het beleid zoals hiervoor is omschreven.

Daarnaast is er sprake van zogenaamde niet-agrarische paardenhouderijen, waarbij gedoeld wordt op trainings-, africhtings-, sport-, handels- en pensionstallen, alsmede op maneges. Met name in deze groep groeit de belangstelling voor de paardensport en het houden van paarden de laatste jaren flink. Het gaat daarbij zowel om bedrijfsmatige als hobbymatige activiteiten. Omdat deze zich vooral richten op bosrijke en besloten landschappen, zal er naar verwachting het plangebied geen sterke ontwikkeling van paardenhouderijen optreden.

Mocht zich er incidenteel een vraag voordoen, dan is uitgangspunt deze ruimte te bieden in vrijkomende / vrijgekomen agrarische bedrijfsgebouwen. Bij het toestaan van dergelijke nieuwe bedrijfstypen zal worden gelet op de waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. Dit beleid sluit aan bij de Provinciale Omgevingsverordening.

¹⁰⁾ Het betreft hier kassen die in ondergeschikte mate een bijdrage leveren aan het totale agrarische bedrijf.

6.4.8. Kwekerijen

Het landelijk gebied is naast de traditionele agrarische bedrijvigheid in toenemende mate aantrekkelijk voor nieuwe vormen van grondgebruik. Eén daarvan zijn de kwekerijen.

Maatschappelijke tendensen als toegenomen welvaart, individualisering en zelfontplooiing leiden ertoe dat de inrichting van tuinen meer in de belangstelling staat.

Inherent is het groeiende aanbod aan beplantingsmateriaal, hout- en bestratingsproducten en allerlei tuinartikelen. Dit manifesteert zich in meerdere typen bedrijven. Aan de ene kant zijn er de pure kwekerijen, die planten en bomen telen en op beperkte schaal ook wel verkopen, zonder specifiek daarvoor ingerichte ruimtes. Aan de andere kant ontstaan tuincentra en dergelijke die nauwelijks tot geen binding meer hebben met de grond. Een duidelijke beleidslijn is ook voor het nieuwe Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid van belang.

Gezien de agrarische hoofdfunctie in het merendeel van het buitengebied, gezien ook de landschappelijke waarden, moet een verdere versnippering met de vestiging van nieuwe kwekerijbedrijven terughoudend worden benaderd. Het stedelijke gebied c.q. de stadsrandzones bieden daarvoor geschiktere mogelijkheden. Voor zover zich in kernrandzones een behoefte aan kwekerijbedrijven voordoet, dient deze primair in vrijkomende agrarische bedrijven te worden opgevangen. Het beleid is er op gericht geen detailhandel (zoals tuincentra) in het buitengebied toe te staan.

6.4.9. Mestvergisting

Een recente ontwikkeling betreft de mestvergisting. In een vergistingsinstallatie wordt o.a. biogas (methaan) geproduceerd uit organische stof. Als organische stof worden bijvoorbeeld maïs en mest gebruikt. De opgewekte energie wordt in de praktijk geleverd aan het energiebedrijf. Het restproduct van de maïs en mest wordt gebruikt op het agrarisch bedrijf of wordt eventueel verkocht.

In december 2004 heeft de staatssecretaris van VROM hierover aan de Kamer een brief geschreven. Hierin wordt een viertal situaties onderscheiden:

- A. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten (bijv. maïs) toe. Het digestaat (restproduct) wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- B. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt of naar derden afgevoerd.
- C. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest geproduceerd door derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- D. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest van derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt als meststof afgeleverd aan derden.

In navolging op het standpunt van staatssecretaris Van Geel kunnen de categorieën A, B en C worden beschouwd als een bedrijfseigen agrarische activiteit, passend bij en gebonden aan een agrarische bestemming. Deze categorieën kunnen als 'nevenactiviteit mestverwerking' bij een agrarische bestemming in het plan worden opgenomen. Categorie D wordt niet beschouwd als een bedrijfseigen activiteit. Hier is ruimtelijk maatwerk nodig, eventueel door vestiging op een bedrijventerrein.

Een vergistingsinstallatie kan over het algemeen een sterke toename van (zwaar) verkeer tot gevolg hebben (aanvoer van mest en/of biomassa).

Uitzondering hierop vormen de installaties 'op boerderijniveau', waarbij zowel maïs als mest van het eigen bedrijf komen. Het aanwezige wegennet dient derhalve hier op te zijn afgestemd. Voorgesteld wordt daarom in het plan een aparte regeling op te nemen voor een vergistingsinstallatie, zodat uit ruimtelijk oogpunt sturing aan deze ontwikkeling kan worden gegeven. Ook uit oogpunt van handhaving biedt een aparte regeling meer houvast.

Daarnaast kan zich de situatie voordoen dat landbouwers gezamenlijk op een terrein een biomassa/vergistingsinstallatie oprichten. In dat geval is sprake van een agrarisch bedrijventerrein (categorie D).

Met dit bestemmingsplan wordt er in de lijn van het onderscheid van het Rijk, op ingezet een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) te beschouwen als een nevenactiviteit waarvoor een binnenplanse afwijking gevolgd kan worden. Zodoende kan rekening gehouden worden met landschappelijke en verkeersaspecten. Bij de toepassing van de afwijking kan tevens beoordeeld worden in hoeverre nog sprake is van een agrarische activiteit. Bij een verschuiving van de activiteit van agrarisch naar bedrijfsmatig kan dan ook op dit punt gehandhaafd worden.

Gezien het bovenstaande worden in het voorliggend bestemmingsplan de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- wat betreft de definitie van een 'bedrijfseigen agrarische activiteit' wordt aangesloten op de handreiking co-vergisting van staatssecretaris Van Geel (alleen A, B en C vallen onder 'bedrijfseigen agrarische activiteit');
- een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) wordt beschouwd als een nevenactiviteit van een agrarisch bedrijf (deze activiteit is als ondergeschikt aan de hoofdbedrijfsvoering te beschouwen en wordt met het oog daarop ook wel als 'tweede tak' aangemerkt);
- in het plan is voor genoemde installaties als tweede tak een afwijking opgenomen. Deze wijkt af van het voorstel van staatssecretaris van Geel die een regeling bij recht voorstelt.
De gemeente kiest echter voor een afwijking zodat op ruimtelijke aspecten sturing kan worden gegeven aan deze ontwikkeling. De afwijking is gekoppeld aan een aantal criteria ten aanzien van de landschappelijke inpassing, de verstoring van het bodemarchief en de geschiktheid van het wegennet in verband met de toename van (zwaar) verkeer;
- bouwwerken dienen binnen het (juridisch) omschreven bouwvlak gebouwd te worden;
- voor situaties waar geen relatie met het agrarisch bedrijf bestaat (cate-

gorie D) biedt het bestemmingsplan geen ruimte.

6. 5. Natuur en bos

In het plangebied is een klein gedeelte van het Natura 2000-gebied “Waddenzee” gelegen. Het betreft het binnendijkse gebied ten westen van de Punt van Reide. De begrenzing is in onderstaande figuur weergegeven. Dit gebied is als “Natuur” bestemd.

Figuur 14. Begrenzing Natura 2000-gebied “Waddenzee”

Daarnaast komen er een aantal kleinere natuurgebieden voor, zoals langs het Termunterzijldiep. Deze zijn eveneens als natuur bestemd. Als eerder opgemerkt, komen er voor de kortere termijn binnen het plangebied geen belangrijke delen van de landelijke of provinciale ecologische hoofdstructuur voor. Voor de langere termijn wordt nog wel rekening gehouden met een uitbouw van de EHS richting de Eems, maar daar wordt nog geen rekening mee gehouden.

In het plangebied komen verschillende bosgebieden voor. Onder andere ten noorden van Wagenborgen ligt een relatief groot bosgebied, welke ook als zodanig is bestemd. Daarnaast komen er een aantal andere, kleinere bosgebieden voor. Ook deze zijn in het bestemmingsplan als bos bestemd.

6. 6. Water

Binnen het wierdenlandschap komt een aantal waterlopen voor die zowel landschappelijk als ecologisch van waarde zijn. De Oude Ae en het Termunterzijldiep zijn belangrijke voor het in het plangebied aanwezige water-

systeem. Daarnaast is in het noorden van het plangebied een klein gedeelte van het Eemskanaal gelegen. Deze is ook als 'Water' bestemd.

Teneinde kleine aanpassingen in de waterlopen te kunnen plegen is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen van "Water" naar "Agrarisch gebied" en omgekeerd. Deze bevoegdheid geldt niet voor karakteristieke waterlopen, als bedoeld in de Omgevingsverordening.

Zeedefensie

De zeedijk ligt in het noordoosten en oostelijke deel van het plangebied.

De functie die de dijk voor de zeedefensie heeft, moet te allen tijde voorop staan. Uiteraard speelt de dijk ook in het open landschapsbeeld een belangrijke rol. Daarnaast dient het bestemmingsplan rekening te houden met enkele aan de zeedefensie ondergeschikte functies, zoals agrarisch medegebruik (plaatselijk extensieve begrazing) en recreatief medegebruik. De planologische regeling wordt in hoofdstuk 7 nader toegelicht.

6. 7. Locaties delfstofwinning en energiewinning

Enkele locaties in het buitengebied hebben een functie voor delfstoffen- en energiewinning. Uitgangspunten daarvoor zijn als volgt.

Gaswinning

Binnen het plangebied komen twee locaties van de NAM voor, namelijk bij Amsweer en Schaapbulten. Uitgangspunt is deze in het bestemmingsplan in te passen waarbij de veiligheids- en milieuzones een specifieke regeling behoeven.

Windenergie

Blijkens het rijksbeleid moeten met name de windrijke provincies een behoorlijk vermogen aan windenergie zien te realiseren. Groningen is daar één van. Volgens het POP wil de provincie actief tegemoet komen aan de behoefte aan windenergie, zolang dat niet ten koste gaat van de kwaliteit van natuur en landschap. Binnen de gemeente Delfzijl is één cluster voor windenergie aangewezen (zie onderstaande figuur). De bestaande cluster wordt ingestemd. Er zijn op dit moment uitbreidingsplannen om dit cluster met 6 windturbines uit te breiden. Hiervoor wordt momenteel een afzonderlijk bestemmingsplan opgesteld, die op een later moment in dit bestemmingsplan gevoegd zal worden.

Ten aanzien van bestaande solitaire windturbines is in het bestemmingsplan een regeling opgenomen waarbij vervanging wordt toegestaan. Daarbij geldt de bestaande ashoogte als maximum en mag de wielkengte niet groter zijn dan 2/3 van de ashoogte.

Naast een regeling voor de bestaande windturbines zijn conform de provinciale Omgevingsverordening individuele windmolens toegestaan tot een hoogte van maximaal 15 m binnen de agrarische bestemmingen en de bestemmingen "Bedrijf - Agrarische loonbedrijf" en "Bedrijf - Agrarisch be-/verwerkingsbedrijf".

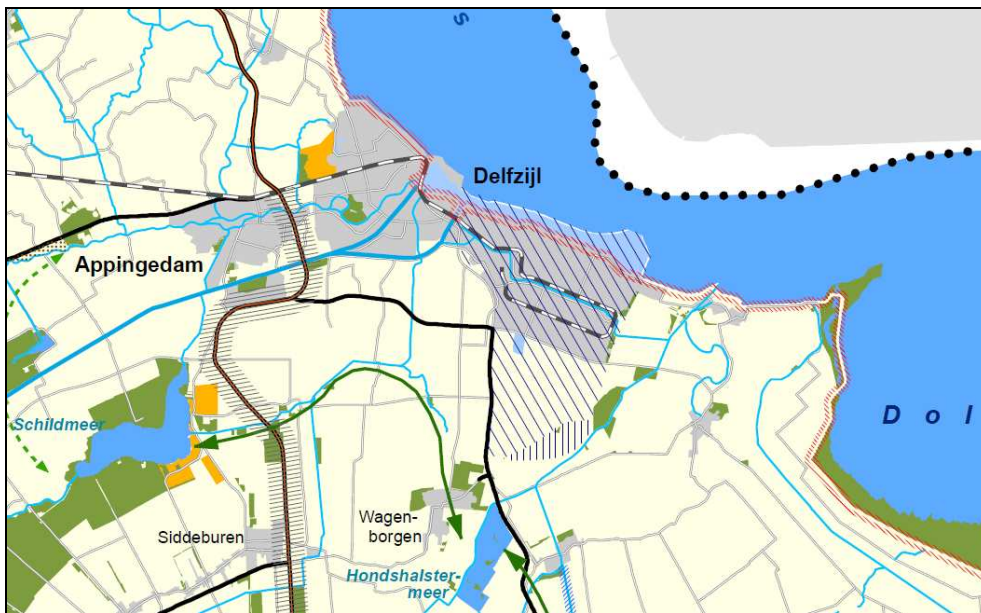
6. 8. Uitgangspunten toegevoegde functies

6.8.1. Wonen

Het wonen in het buitengebied vraagt om een genuanceerde benadering, omdat het in verschillende vormen voorkomt.

Er wordt een onderscheid gemaakt in de volgende vormen:

- wonen bij bedrijven, zowel agrarische als niet-agrarische bedrijven;
- wonen in buurtschappen of verspreid in het buitengebied.

Figuur 15. Fragment POP. Het gearceerde deel is (het zoekgebied voor) het windturbinepark.

Wonen bij agrarische bedrijven

Uit oogpunt van een goede agrarische bedrijfsvoering is het gewenst om bij agrarische bedrijven te kunnen wonen. De aanwezigheid van een (eerste) dienstwoning is dus logisch.

Tweede agrarische bedrijfswoningen zijn over het algemeen pas aan de orde indien een agrarisch bedrijf zich tot een duurzaam meermansbedrijf ontwikkelt. Dit zal naar verwachting incidenteel voorkomen. Evenwel bij de schaalvergroting, zoals die met name in delen van het buitengebied wordt voorzien, kan een dergelijke behoefte zich aandienen. Gelet op het incidentele karakter neemt het bestemmingsplan daarvoor geen regeling bij recht op, maar koppelt deze aan een afwijkingsprocedure.

Voor tweede agrarische bedrijfswoningen worden criteria gehanteerd die te maken hebben met aard, omvang en continuïteit van het bedrijf, met de ruimtelijke inpasbaarheid en meer het voorkomen van milieuhinder voor omliggende bedrijven. Voorkomen dient te worden dat er een situatie ontstaat dat de tweede bedrijfswoning na verloop van tijd verandert in een burgerwoning. Dit betekent een verdere onnodige verstening van het buitengebied en kan de ontwikkeling van omliggende agrarische bedrijven belemmeren. Met de opgenomen regeling wordt tevens aangesloten bij de provinciale Omgevingsverordening.

Wonen bij niet-agrarische bedrijven

Ook bij niet-agrarische bedrijven is een bijbehorende woning veelal gewenst. Het realiseren van een tweede bedrijfswoning is hier echter niet gewenst, noch noodzakelijk.

Wonen in het buitengebied

Het gemeentelijk beleid is er op gericht om enerzijds de bestaande woningvoorraad te handhaven, maar anderzijds te voorkomen dat een verdere toename van burgerwoningbouw in het buitengebied plaatsvindt.

Dit bestemmingsplan geeft wel ruimte voor (agrarische) bedrijfswoningen. Bedrijfswoningen vallen blijkens de Omgevingsverordening van de provincie buiten het woningbouwcontingent. Voorts is er ruimte om binnen vrijkomende agrarische bedrijven een woonfunctie te vestigen. Er wordt van uitgegaan dat alleen het hoofdgebouw daarvoor in aanmerking komt en er mag slechts sprake zijn van één woning. Naast de omzetting van voormalige agrarische bedrijfswoningen naar gewone burgerwoningen, worden er met dit bestemmingsplan geen nieuwe burgerwoningen mogelijk gemaakt.

Voor (bedrijfs)woningen worden de volgende regels gehanteerd:

- de totale maximale oppervlakte van de (bedrijfs)woning, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bedraagt 300 m²;
- de totale oppervlakte van aan- en uitbouwen en aangebouwde bijgebouwen en aangebouwde overkappingen mag niet meer bedragen dan de oppervlakte van het bestaande hoofdgebouw/bedrijfswoning;
- de oppervlakte van losstaande bijgebouwen en overkappingen mag niet meer bedragen dan de totale oppervlakte van het hoofdgebouw/-bedrijfswoning.

6.8.2. Niet-agrarische bedrijvigheid

Het belangrijkste uitgangspunt voor het werken is dat het buitengebied op de eerste plaats vestigingsplaats is en moet blijven voor agrarische bedrijven en bedrijven die aan de agrarische sector verwant zijn.

Bestaande, niet-agrarische bedrijven kunnen geaccepteerd worden en voor deze bedrijven biedt het bestemmingsplan ruimte om tot 20% van de bestaande bebouwing uit te breiden. Voor nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid moet ruimte worden gezocht op een bedrijventerrein. Nieuwbouw van bedrijven buiten de agrarische sector dient niet in het buitengebied plaats te vinden.

Ruimte voor bescheiden vormen van nieuwe bedrijvigheid liggen er in het buitengebied in beginsel alleen in *vrijkomende agrarische bebouwing*. Aspecten waaraan verzoeken om bedrijfsvestiging in het buitengebied worden getoetst zijn:

- milieubelasting: in principe worden alleen bedrijven in de milieucategorieën 1 en 2 toegelaten en daarmee qua uitstraling vergelijkbare categorie 3-bedrijven zoals bedoeld in de VNG-brochure *Bedrijven en milieuzonering, editie 2009*;
- landschap: bedrijvigheid die inbreuk maakt op het landschap zal niet of slechts onder voorwaarden inzake de inpassing in het landschap worden toegestaan;
ruimtelijke aspecten: de nieuwe functie moet binnen de bestaande opstallen worden uitgeoefend en dan in het bijzonder binnen het bestaande hoofdgebouw.

De ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan bestaande

maatvoering, die wordt bepaald door de goothoogte, bouwhoogte, dakhelling, nokrichting en oppervlakte, moet behoudens geringe uitwendige aanpassingen gehandhaafd blijven;

- detailhandel is slechts in ondergeschikte zin toegestaan (maximaal 60 m² bij recht), bij voorkeur in de dorpsuitlopers en gericht op aan het buitengebied gebonden en ter plaatse geproduceerde goederen (bijvoorbeeld met verwantschap aan de agrarische sector waar het gaat om streekeigen producten);
- de wijziging mag geen belemmeringen opleveren voor bestaande agrarische bedrijven in de omgeving.

Dit beleid sluit aan bij het Provinciale Omgevingsplan 2009-2013 en de Provinciale Omgevingsverordening 2009-2013.

Bijzondere niet agrarische bedrijvigheid in het buitengebied zijn de verschillende gaslocaties van de NAM en enkele afvalverwerkende bedrijven. Deze bedrijven zijn als zodanig in het bestemmingsplan vastgelegd. Gezien de specifieke ruimtelijke en functionele aspecten van deze functies, zijn deze apart bestemd.

6.8.3. Recreatief-toeristische zones/verbindingen

De recreatie komt in het plan vooral voor als medegebruiksactiviteit in het landelijk gebied. Vanwege de ligging nabij de steden Delfzijl en Appingedam kan een verdere ontwikkeling van passende vormen worden verwacht. De gemeente steekt dan ook in op het stimuleren van plattelandstoerisme in zijn algemeenheid en de ontwikkeling van duurzame recreatieve voorzieningen. De gemeente kiest er voor om met name kleinschalige en lokale initiatieven, passend bij landschap en karakter, mogelijk te maken.

Dagrecreatie

Binnen het plangebied komen geen grootschalige recreatieve voorzieningen voor.

Voor nieuwe grootschalige of intensieve vormen van recreatie geldt een terughoudend beleid; het bestemmingsplan geeft hiervoor geen ruimte.

Wel zijn er in de buurt van Meedhuizen meerdere recreatieve voorzieningen aanwezig, namelijk een crossbaan en een schietterrein. Het schietterrein is inbestemd. Echter, de crossbaan is nu legaal op basis van het overgangsrecht. Op termijn zal de crossbaan en verdwijnen en wordt dan ook niet inbestemd.

Kleinschalige verblijfsrecreatie

De *Wet op de Openluchtrecreatie* (WOR) heeft tot 1 januari 2008 ruimte geboden voor kleinschalige verblijfsrecreatie. Per die datum is deze wet komen te vervallen. In het bestemmingsplan wordt een regeling opgenomen voor de ruimtelijke aspecten van het kleinschalig kamperen. Andere zaken kunnen in een APV worden geregeld.

Uitgangspunten voor de toelaatbaarheid voor kleinschalige vormen van

verblijfsrecreatie, vinden hun basis in zowel de functionele en landschappelijke verscheidenheid van het gebied.

Het dijkenlandschap wordt gekenmerkt door openheid en grootschaligheid. Deze kenmerken moeten behouden blijven.

Het gebied is minder geschikt voor de toelaatbaarheid van kamperen, maar binnen de agrarische bouwpercelen en uitgaande van een goede erfbeplanting, kunnen zekere mogelijkheden worden opgehouden.

Het wierdenlandschap is recreatief aantrekkelijker. Specifieke waarden, zoals de aanwezige wierden, moeten beschermd blijven. Andere gebiedsdelen zijn wél geschikt voor de toelaatbaarheid van kleinschalige verblijfsrecreatie. Vandaar dat in dit gebied het kamperen onder voorwaarden kan worden toegestaan: geschikte locaties moeten de specifieke natuur- en landschapskarakteristieken ontzien (niet op wierden) en er moet sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing.

Binnen het wegdorpenlandschap komen naast de landbouw al meerdere toegevoegde functies voor. Recreatie past goed binnen dit gebied. Wel moet er sprake zijn van een goede landschappelijke inpassing.

Verkeer / infrastructuur

De belangrijkste doorgaande routes in het plangebied betreffen de N362 en de N991. Deze worden conform de huidige situatie bestemd. In het agrarisch deel van het buitengebied zal de nadruk liggen op de verbetering van een aantal plattelandswegen. Het bestemmingsplan biedt hiervoor de ruimte. Dat geldt ook voor werkzaamheden aan de infrastructuur met alléén of in hoofdzaak een functie voor het landelijk gebied, zoals landbouwwegen en kavelpaden, beheerswegen in natuurgebieden, e.d.). Ook wordt planologisch ruimte geboden voor aanleg of uitbreiding van de padenstructuur voor langzaam verkeer.

7. JURIDISCHE TOELICHTING

In de vorige hoofdstukken zijn het beleid en de planuitgangspunten verwoord. Deze hebben een juridische vertaling gekregen in de vorm van bestemmingen. Het juridische systeem, de bestemmingen en aanduidingen worden in dit hoofdstuk beschreven en toegelicht.

7. 1. Toelichting op het juridische systeem

Het bestemmingsplan regelt de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden van de gronden. De wijze waarop deze regeling juridisch kan worden vormgegeven, wordt in grote lijnen bepaald door de *Wet ruimtelijke ordening* (Wro) en het bijbehorende *Besluit ruimtelijke ordening* (Bro). Het bestemmingsplan is opgesteld conform de *Standaard Vergelijkbare Bestemmingsplannen 2008* (SVBP2008). De SVBP maakt het mogelijk om bestemmingsplannen te maken die op vergelijkbare wijze zijn opgebouwd en op een zelfde manier worden verbeeld. Deze standaard (welke slechts een systematische standaardisering betreft en geen inhoudelijke standaard) is verplicht op grond van het *Besluit ruimtelijke ordening* (Bro). Zo voorziet het SVBP in een standaardopbouw van een bestemmingsplan door onder andere:

- standaardbenamingen van een bestemming en de daarin voorkomende bepalingen (bouwregels, omgevingsvergunningen e.d.);
- de alfabetische volgorde van de begripsbepalingen en bestemmingen;
- een vaste volgorde van een indeling van een bestemming;
- een aantal standaard begripsbepalingen;
- een standaard wijze van meten;
- vaste kleuren en kleurcodes van een bestemming op de verbeelding;
- standaard benamingen van aanduidingen op de verbeelding en in de regels.

7. 2. Opbouw bestemmingsregels

De regels bevatten allereerst een bestemmingsomschrijving. Hierin is per bestemming uitgewerkt voor welk doel of doeleinden de gronden mogen worden benut. Naast de bestemmingsomschrijving zijn bouwregels, vergunningstelsels voor uitvoering van werken en werkzaamheden en gebruiksregels opgenomen. In de bouwregels zijn, gerelateerd aan de toegelaten gebruiksfuncties, eisen gesteld aan de hoogte, aard, nadere situering, diepte aantal bouwlagen etc. van gebouwen en bouwwerken.

In de regels zijn daarnaast een aantal omgevingsvergunningstelsels opgenomen voor het uitvoeren van in de regels omschreven werkzaamheden zoals rooien van bomen of het afgraven van gronden.

De gebruiksregels verbieden bepaalde vormen van gebruik binnen een bestemming (specifieke gebruiksregels) dan wel alle gebruik in strijd met de gegeven bestemming (algemene gebruiksregels).

Bestemmingsomschrijving

Hierin staat voor welke functie(s) de gronden mogen worden gebruikt en hoe de onderlinge rangorde van de functies is.

Bouwregels

Hierin is aangegeven welke gebouwen en andere bouwwerken in principe toegestaan zijn en welke maatvoering daarbij in acht moet worden genomen.

Nadere eisen (facultatief)

Ten behoeve van een goede landschappelijke en stedenbouwkundige inpassing kan het gewenst zijn dat nadere eisen worden gesteld aan de locatie en afmetingen van bebouwing. Door het stellen van nadere eisen kan hier gestuurd worden.

Afwijking van de bouwregels

In de toekomst kunnen zich omstandigheden voordoen (thans nog niet voorzien), waaruit blijkt dat de bebouwingsbepalingen niet voldoende blijken te zijn. Daarom kunnen burgemeester en wethouders er middels een omgevingsvergunning afwijking van verlenen. Van geval tot geval zal een afweging worden gemaakt. Vanuit het oogpunt van rechtszekerheid zijn aan de flexibiliteitsbepalingen procedurele waarborgen en/of voorwaarden verbonden. De beoordeling van afwijkingen vindt plaats volgens een aantal ruimtelijke criteria die in de regels zijn genoemd.

Omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden (facultatief)

Voor een aantal in de planregels genoemde werken en werkzaamheden geldt een omgevingsvergunningplicht. Dat betekent dat deze pas mogen worden uitgevoerd, nadat een vergunning is verkregen. Hierbij vindt een afweging van belangen plaats. Als het gaat om activiteiten die behoren tot het normale onderhoud en/of beheer, is geen omgevingsvergunning vereist. Bij de toepassing ervan zal de landschappelijke verscheidenheid, waarvan de hoofdstructuur is weergegeven op figuur 2, tot een genuanceerde toepassing leiden.

Gebruiksbeperkingen

In principe moeten gronden en gebouwen worden gebruikt overeenkomstig de bestemming (overeenkomstig de algemene gebruiksregels in hoofdstuk 3 van de regels). Waar nodig zijn per bestemming gebruiksvormen genoemd, die in ieder geval als strijdig moeten worden aangemerkt.

Wijzigingsbevoegdheden (facultatief)

Het plan bevat voor een aantal gevallen mogelijkheden om bestemmingen te wijzigen binnen door de gemeenteraad aangegeven grenzen. Voor zo'n wijziging is een aparte (kortere) procedure nodig. Voor zover het een wijziging binnen de bestemming zelf betreft, staat deze in het betreffende artikel genoemd. Voor zover het de wijziging van de ene naar de andere bestemming betreft, is een algemeen artikel in de regels opgenomen.

7. 3. Gebiedsbestemmingen

In hoofdstuk 6 zijn de planuitgangspunten van het voorliggende bestemmingsplan beschreven. De gehanteerde bestemmingen zijn daar een concretisering van.

De gebiedsbestemmingen betreffen in hoofdzaak onbebouwde bestemmingen met een hoofdfunctie landbouw binnen het buitengebied. Binnen de agrarische gebiedsbestemmingen zijn de landschappelijke kenmerken vertaald in bestemmingen voor het dijkenlandschap, het wegdorpenlandschap en voor het wierdenlandschap. Daarnaast zijn aparte elementen met een landschappelijke, cultuurhistorische en/of archeologische waarden met een dubbelbestemming geregeld, bestemd, zoals wierden, terwijl natuurlijke waterlopen eveneens specifiek zijn geregeld.

Voor andere elementen is dat niet aan de orde. Het vastleggen is vanwege de globaliteit en flexibiliteit voor dit soort gevallen niet nodig:

- landbouwkundige (bijvoorbeeld een ontsluitingsweg van een agrarisch bedrijf);
- recreatieve (bijvoorbeeld een wandelpad of picknickplaats);
- landschappelijke (bijvoorbeeld beplantingselementen zoals die onder meer zijn aangelegd in ruilverkavelingsverband);
- waterlopen met een agrarische hoofdfunctie (cultuurhistorisch waardevolle huisgrachten zijn beschermd).

Het gaat hier om zaken die in hoofdzaak of zelfs uitsluitend dienst doen ten behoeve van de hoofdfunctie(s) van een gebied. Uiteraard zullen bestaande elementen gehandhaafd kunnen blijven. Een gericht omgevingsvergunningstelsel beoogt daarin te voorzien. Door de globale opzet kunnen daarnaast ook nieuwe elementen worden ingepast, voor zover ze natuurlijk passen binnen de bestemming.

Agrarisch - dijkenlandschap, Agrarisch - wegdorpenlandschap en Agrarisch - wierdenlandschap

Belangrijke delen van het buitengebied hebben en houden een agrarische functie. Met drie agrarische bestemmingen, die zijn afgestemd op het landschapskarakter, wordt daarmee rekening gehouden.

Voor een voortzetting van de landbouwfunctie op bedrijfseconomische grondslag worden hiervoor de mogelijkheden geboden. De landschappelijke kenmerken hebben een basisbescherming die naar voren komt in een aanvullende regeling voor het dijkenlandschap en het wierdenlandschap.

Agrarische bouwpercelen binnen de gebiedsbestemmingen

Binnen de agrarische gebiedsbestemmingen is een regeling opgenomen voor agrarische bouwpercelen. Deze zijn op de plankaart door middel van een enkele functieaanduidingen aangegeven.

In ruimtelijk-landschappelijke zin heeft de gemeente, in het licht van de *Nota Agrarische bouwblokken en landschap*, gedifferentieerde uitbreidingsmogelijkheden geboden, afhankelijk van de landschappelijke ligging. Eerder is de beleidskeuze daarover beschreven (hoofdstuk 6.4.). In functionele zin is eveneens in hoofdstuk 6 ingegaan op het beleid aangegeven, waarbij het accent wordt gelegd op de grondgebonden sector.

Wijziging van bouwpercelen en nieuwe bouwpercelen

Bij aangetoonde noodzaak kan met een wijzigingsbevoegdheid het perceel vergroot worden. Uitgangspunt daarbij is het hanteren van de eerder genoemde systematiek van keukentafelgesprekken. Wanneer de omstandigheden daartoe aanleiding geven (afbouw van agrarische bedrijvigheid), kan het bouwperceel verkleind worden. Het niet-bebouwde deel valt dan terug naar een onbebouwde agrarische bestemming. Nieuwe agrarische bouwpercelen zijn op basis van dit bestemmingsplan niet mogelijk.

Bos

Binnen het plangebied komen meerdere bossen voor. Deze hebben de bestemming 'Bos' gekregen.

Groen

Binnen het plangebied komen, met name in en nabij bebouwingsconcentraties, enkele kleinere groene gebieden voor. Hier is meestal sprake van een combinatie van openluchtrecreatieve en landschappelijke functies. Bebouwing binnen deze bestemming is niet toegestaan.

Natuur

Binnen het plangebied komen enkele grotere natuurgebieden voor, die niet tot de EHS behoren. Deze gebieden hebben de bestemming 'Natuur' gekregen. Binnen deze bestemming is het niet toegestaan om gebouwen te realiseren. Het betreft onder andere gronden grenzend aan het Termunterzijldiep. Ook ligt een deel van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' binnen het plangebied. Het binnendijkse gebied tussen Fiemel en de Punt van Reide heeft dan ook de bestemming 'Natuur' gekregen.

7. 4. Overige bestemmingen

De overige, perceelsgebonden bestemmingen worden hieronder (alfabetisch) toegelicht.

Bedrijf

De niet-agrarische bedrijven zijn onder de bestemming "Bedrijf" gebracht. De bestemming laat de lichte bedrijven uit de milieucategorieën 1 en 2 toe (volgens de Brochure "*Bedrijven en milieuzonering (editie 2009)*" van de Vereniging Nederlandse Gemeenten). Zoneringsplichtige inrichtingen ingevolge de *Wet geluidhinder* zijn op voorhand uitgesloten. Voor bestaande bedrijven, voor zover ze niet onder deze categorieën vallen, is een aanduiding opgenomen. Het betreft de volgende aanduidingen:

- 'agrarisch loonbedrijf';
- specifieke vorm van maatschappelijk - dierenambulance;
- specifieke vorm van bedrijf - scheepswerf.

Het plan biedt in bescheiden mate ontwikkelingsmogelijkheden, afgestemd op de mogelijkheden in de vigerende plannen. Wat de aard van de bedrijvigheid betreft, kunnen naast de bestaande bedrijven, door middel van een

omgevingsvergunning voor afwijking, ook andere vergelijkbare bedrijfssoorten worden toegestaan.

Dit is een nadere selectie op de *Basiszoneringslijst Bedrijven en Milieuzonering, editie 2009* van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De afwijking voor andere bedrijfssoorten maakt het mogelijk om ook niet in de lijst genoemde nieuwe (maar qua aard en milieubelasting vergelijkbare) bedrijfstvormen te vestigen uit de categorieën 1 t/m 2 en de daarmee qua uitstraling vergelijkbare bedrijven.

In de looptijd van het plan kunnen zich immers nieuwe bedrijfssoorten ontwikkelen of andere productieprocessen aandienen die niet in de bedrijvenlijst zijn opgenomen, maar die toch aanvaardbaar kunnen zijn. Terwijl het bestemmingsplan een regeling geeft over de aard van de bedrijven, worden de milieueffecten meer specifiek geregeld door middel van de Wet milieubeheer.

Binnen de bestemming is rekening gehouden met de aanwezigheid van één bedrijfswoning. Veelal zijn de bedrijven overigens ook nu al gecombineerd met een woonfunctie. Met name overwegingen van een goed beheer en toezicht pleiten ervoor om deze mogelijkheid algemeen te bieden.

Bedrijf - Afvalstoffenterrein

In het plangebied komen verscheiden afvalstoffenterreinen c.q. (voormalige) stortplaatsen voor. Deze hebben de bestemming 'Bedrijf - Afvalstoffenterrein'. Binnen deze bestemming is het verwerken, storten en recyclen van afval toegestaan. Het is niet toegestaan bestaande bebouwing uit te breiden.

Bedrijf - Delfstof/energiewinning

De twee locaties waar gas verwerkt wordt, hebben de bestemming 'Bedrijf - Delfstof/energiewinning'. Uitbreiding van bestaande bebouwing is niet toegestaan. Mocht de winning van delfstoffen beëindigd worden, dan is het middels een wijzigingsbevoegdheid mogelijk om de bestemming om te zetten naar 'Agrarisch - Wegdorpenlandschap'.

Bedrijf - Nutsvoorziening

Binnen deze bestemming worden de bestaande openbare nutsgebouwen groter dan 50 m³ geregeld. Deze komen incidenteel binnen het plangebied voor. Overigens voorziet een afwijkingsregeling in het realiseren van nieuwe nutsvoorzieningen.

Bedrijf - Waterzuiveringsinstallatie

De bestaande waterzuiveringsinstallatie is als zodanig bestemd.

Cultuur en ontspanning

Een aantal bunkers in het noordoostelijke deel van het plangebied, nabij Fiemel, zijn cultuurhistorisch van waarde. Deze hebben de aanduiding 'specifieke vorm van cultuur en ontspanning - bunkers'. De aanwezige seksinrichting heeft de aanduiding 'seksinrichting'. Tot slot is er in het plangebied een galerie aanwezig, welke de aanduiding 'galerie' heeft. Door de aanduidingen wordt uitwisselbaarheid van deze functies voorkomen.

Sport

Het schietterrein heeft de bestemming 'Sport'. Binnen deze bestemming zijn verkleedruimtes, een kantine en gebouwen ten behoeve van beheer en onderhoud toegestaan. Ook zijn overkappingen mogelijk. Er is geen mogelijkheid de aanwezige bebouwing uit te breiden. Mocht de functie beëindigd worden, dan kan de bestemming middels een wijzigingsbevoegdheid omgezet worden naar agrarische gronden ('Agrarisch - dijkenlandschap', 'Agrarisch - wegdorpenlandschap' of 'Agrarisch - wierdenlandschap').

Verkeer

Onder deze bestemming zijn de meeste openbare wegen in het plangebied gebracht. Het zijn wegen waar de doorgaande verkeersfunctie primair is. In enkele gevallen hebben wegen ook een cultuurhistorische betekenis en zijn ze om die reden bestemd. De voorschriften voorzien in bij de verkeersfunctie passende bouwwerken.

Verkeer - Fiets-/voetpad

De aanwezige fiets- en voetpaden zijn als dusdanig bestemd. Dit zijn wegen die niet voor het doorgaande verkeer gebruikt worden en daarom een andere bestemming hebben. De verkeersfunctie is binnen deze bestemming niet primair.

Water

Binnen het plangebied komen veel natuurlijke waterlopen voor. Gelet op hun cultuurhistorische en landschappelijke betekenis is een specifieke bestemming op zijn plaats, die deze waterlopen planologisch beschermt.

Water - Waterkering 1 en Waterkering 2

Voor de diverse waterkeringen in het plangebied zijn de bestemmingen "Water - Waterkering 1" en "Water - Waterkering 2". De primaire waterkeringen langs de Waddenzee hebben de bestemming "Water - Waterkering 1". De overige, niet-primaire waterkeringen die wel een belangrijke waterkerende functie hebben, zijn bestemd met "Water - Waterkering 2".

De omvang van de bestemmingen is afgestemd op gegevens van het waterschap Hunze en Aa's. Agrarisch en recreatief medegebruik zijn toegestaan, voor zover niet in strijd met de hoofdfunctie.

Wonen

Deze bestemming heeft betrekking op de bestaande woningen en bijgebouwen in het plangebied. Met "bestaande woningen" wordt bedoeld op de woningen die op het moment van vaststelling van dit bestemmingsplan aanwezig zijn. In beginsel is voor verbouw of herbouw de bestaande locatie uitgangspunt, tenzij vanuit milieu-optiek of een goede landschappelijke inpassing enige verschuiving gewenst is. Met nadere eisen kan dit gestuurd worden. Uiteraard blijft binnen de bestemming het wonen de hoofdfunctie.

Met dit bestemmingsplan worden geen nieuwe woningen mogelijk gemaakt. De reeds bestaande woningen in het buitengebied worden vastgelegd. Er is tot slot geen wijzigingsbevoegdheid opgenomen om nieuwe burgerwoningen te realiseren. Er worden dus zowel direct als indirect geen nieuwe woningen toegestaan.

De woonfunctie mag bij recht gecombineerd worden met een aan-huis-verbonden beroep en met ruimten ten behoeve van de huisvesting van zorg-behoevenden en/of mindervaliden. De gehanteerde maatvoering biedt voldoende ruimte hiervoor.

Binnen de woonbestemming zijn agrarische hobby-activiteiten toegestaan, echter géén agrarische bedrijfsmatige activiteiten (deze vinden plaats binnen de agrarische bedrijfsbestemming ¹¹).

Voorts is het via een afwijkingsregeling mogelijk om het pand mee te laten gebruiken voor logies met ontbijt.

Binnen de bebouwingsbepalingen is onderscheid gemaakt in hoofdgebouwen enerzijds en aan- en uitbouwen en bijgebouwen anderzijds. Uitgangspunt in de regeling is woningen in één bouwlaag en met kap. Voor woningen in het buitengebied is eenzelfde regeling opgenomen als voor bedrijfswoningen bij agrarische bedrijven, namelijk:

- de totale maximale oppervlakte van de woning, aan- en uitbouwen, bijgebouwen en overkappingen bedraagt 300 m²;
- de totale oppervlakte van aan- en uitbouwen en aangebouwde bijgebouwen en aangebouwde overkappingen mag niet meer bedragen dan de oppervlakte van het bestaande hoofdgebouw;
- de oppervlakte van losstaande bijgebouwen en overkappingen mag niet meer bedragen dan de totale oppervlakte van het hoofdgebouw.

De voorschriften bevatten bepalingen die erop gericht zijn een verspreide plaatsing van bijgebouwen tegen te gaan. Zo moeten vrijstaande bijgebouwen op maximaal 25 m van het hoofdgebouw geplaatst worden. In beginsel is slechts één woning per hoofdgebouw toegestaan.

Uitgangspunt is de kenmerkende waarden zoveel mogelijk in stand te houden. Bij de beoordeling van bouwplannen wordt daarop gelet. Het slopen van karakteristieke panden niet is toegestaan, tenzij na vergunning van de gemeente. Zoals eerder opgemerkt, gelden hiervoor specifieke criteria.

Wonen - voormalige boerderijpanden

Een specifieke bestemming is opgenomen voor voormalige boerderijen met een woonfunctie. Het betreft van origine agrarische panden, die in het vigerende plan nog agrarisch waren bestemd en thans voor wonen worden gebruikt. Met name voor het behoud van de ruimtelijke verschijningsvorm en de aanwezige cultuurhistorische waarden is een beschermende regeling in het plan opgenomen. In de planregels is rekening gehouden met de ken-

¹¹⁾ Bij het omslagpunt van hobby- naar bedrijfsmatige (neven-)activiteiten zal zowel worden gelet op de criteria uit de Handleiding agrarische bouwaanvragen, alsook aan de omstandigheid dat een nevenbedrijf ten minste moet voldoen aan de helft van de criteria voor die van volwaardig bedrijf.

merkende waarden van deze karakteristieke woonboerderijen. Conform de Omgevingsverordening Groningen wordt de bestaande hoofdvorm als uitgangspunt voor de regeling genomen.

Verder mogen ook van deze woonbestemming ruimten ten behoeve van de huisvesting van zorgbehoevenden of mindervaliden deel uit maken. Voorts is het via een ontheffingsregeling mogelijk om binnen voorwaarden het pand mee te laten gebruiken voor logies met ontbijt.

7. 5. Dubbelbestemmingen

Leiding - buisleiding/gas/hoogspanningsverbinding

Deze dubbelbestemming is gelegd op de bestaande hoofdgastransportleidingen en dergelijke. De regeling voorziet in de aanwezigheid van deze leidingen en in de bescherming ervan. De dubbelbestemming 'Leiding- Hoogspanningsverbinding' is specifiek bedoeld voor bovengrondse hoogspanningsverbindingen.

Waarde - Archeologie 1, 2 en 4

Binnen het plangebied komen meerdere terreinen voor waar sprake is van archeologische en cultuurlandschappelijke waarden. Door middel van een aanvullende bestemmingsregeling die is gebaseerd op de Archeologische Beleidsadvieskaart worden deze beschermd. De betreffende archeologische en cultuurhistorische waarden zijn respectievelijk bestemd tot 'Waarde - Archeologie 1, 2 en 4' (categorie 3 komt binnen het plangebied niet voor). De bestemming 'Waarde - Archeologie 1' is gelegd op de archeologische monumenten.

De bescherming vindt plaats op grond van de monumentenwet. Het bestemmingsplan bevat hiervoor slechts een beperkte (aanvullende) regeling. Binnen de bestemmingen 'Waarde Archeologie 2' en 'Waarde archeologie 4' is, aansluitend op wat in de basisbestemmingen is geregeld, rekening gehouden met de cultuurhistorische waarden van de betreffende gebieden. De bescherming van de cultuurhistorische/archeologische waarden is geregeld door middel van bouwregels en een omgevingsvergunningstelsel.

Voor gebieden die alleen een verwachtingswaarde kennen, wordt de bescherming vorm gegeven door het opnemen van een omgevingsvergunningstelsel bescherming geboden aan mogelijk aanwezige archeologische en/of cultuurhistorische waarden. geregeld, dat er activiteiten in het gebied plaatsvinden die onevenredige afbreuk (kunnen) doen aan de archeologische waarden die zich (mogelijk) in de bodem bevinden. In het omgevingsvergunningstelsel is de bodemingreep gekoppeld aan een diepte van meer dan 0,40 m bij een oppervlakte tot 200 m². Indien archeologische waarden worden aangetroffen, zal een erkend archeoloog worden geraadpleegd. De uitkomsten van het archeologisch onderzoek kunnen leiden tot aanvullende bepalingen in de omgevingsvergunning.

Waarde - Cultuurhistorie

In het plangebied komen enkele cultuurhistorisch waardevolle elementen voor. Dit is onder meer een aantal dijken en een waardevolle kolk. Deze

hebben de dubbelbestemming 'Waarde - Cultuurhistorie'. Voor het uitvoeren van bepaalde werkzaamheden die eventueel cultuurhistorische waarden kunnen aantasten, is een vergunning vereist. Ook is de dichtgeslibde Termunter Ae met deze dubbelbestemming vastgelegd. Hiermee zijn de cultuurhistorische waarden van deze elementen beschermd.

Waarde - Landschap

Voor de waardevolle inversieruggen in het plangebied, is de dubbelbestemming 'Waarde - Landschap' opgenomen.

7. 6. Algemene aanduidingen

geluidszone - industrie

De bestaande geluidszone is op de verbeelding aangegeven. De regels aangaande de geluidszone zijn in het bestemmingsplan vastgelegd.

gezoneerd terrein

Eén van de locaties van de NAM in het plangebied, telt qua geluidsproductie mee in de geluidszone voor de bedrijventerrein van Delfzijl. Hiervoor is de dubbelbestemming 'gezoneerd terrein' opgenomen. Dit houdt in dat de geluidsproductie mee telt in de totale geluidsruimte van de geluidszone, maar dat zoneringsplichtige inrichtingen zijn uitgesloten.

vrijwaringszone - dijk 1

Het bestemmingsplan gaat uit van een basisbestemming voor de primaire en zeeweringen ('Water - Waterkering 1 en 2') en een aanduiding ('vrijwaringszone - dijk 1 en 2') voor de binnenbeschermingszone. Daarin worden de gronden naast de basisbestemmingen tevens bestemd ter bescherming van de waterkering.

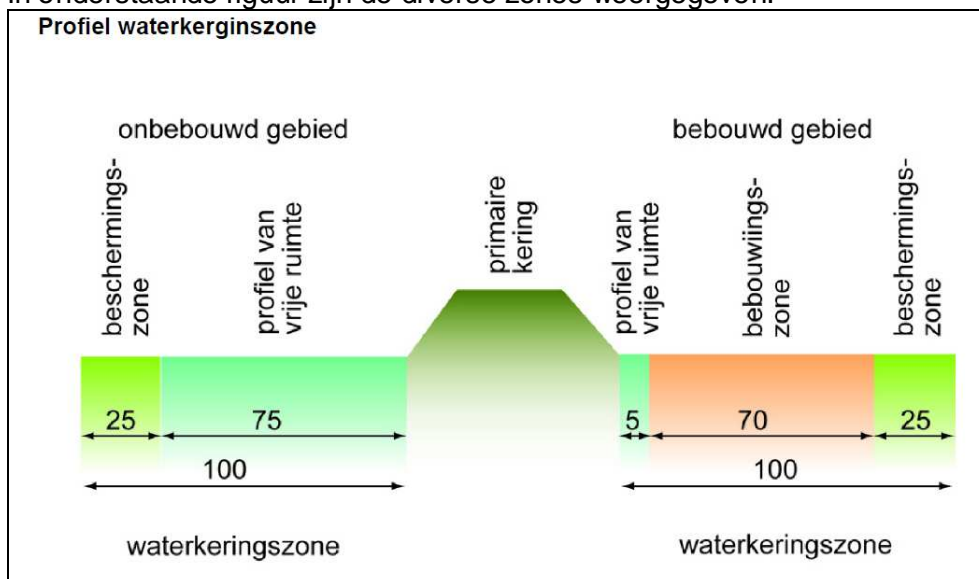
Langs de primaire zeewering bevindt zich op grond van de keur van het Waterschap Hunze en Aa's naast de kernzones (de feitelijke zeewering) beschermingszones. Binnen de beschermingszones geldt op grond van de keur verschillende verboden. Zo mogen er geen gebouwen worden gebouwd, die van invloed kunnen zijn op de waterkerende functie van de dijk. Ook mag een eventuele toekomstige verhoging en/of versterking van de dijk niet belemmerd worden.

Tussen waterschap, provincie en gemeenten en overige belanghebbenden vindt overleg over de aanpassing van deze zones plaats in verband met mogelijke dijkverhogingen. Voor dit bestemmingsplan is met name de binnenbeschermingszone rond de primaire waterkeringen relevant. Hiervoor is een vrijwaringszone van 100 meter opgenomen. Bebouwing is binnen deze zone niet toegestaan. Deze vrijwaringszone is opgedeeld in 3 verschillende deelgebieden:

- profiel van vrije ruimte: hier zijn, anders dan ten behoeve van de waterkering, geen gebouwen of bouwwerken toegestaan. In bebouwde gebieden is deze zone 5 meter en in onbebouwde gebieden, waaronder het buitengebied, 75 meter.
- bebouwingszone: dit gaat alleen op voor gebieden binnen de

- vrijwaringszone die bebouwd is. Dit is een zone van 70 meter (75 meter min de 5 meter van het profiel van vrije ruimte);
- beschermingszone: zowel in bebouwde als onbebouwde gebieden geldt een zone van 25 meter waar geen gebouwen of bouwwerken gerealiseerd mogen worden die van invloed kunnen zijn op de stabiliteit of de werking van de waterkering.

In onderstaande figuur zijn de diverse zones weergegeven.

Figuur 16. Waterkeringszones (bron: Provinciale Omgevingsverordening)

De beschermingszone is met een ontheffingsgebied in de dubbelbestemming "vrijwaringszone - dijk 1" opgenomen. Een afwijking wordt alleen verleend als aangetoond is dat de stabiliteit van de waterkering niet nadelig wordt beïnvloed. Het profiel van de vrije ruimte mag in zijn geheel niet bebouwd worden en daarom is hiervoor geen andere zone opgenomen.

De bescherming van de niet-primaire waterkeringen is afdoende geregeld in de keur.

windturbinepark

De windturbines in het windturbinepark zijn aangeduid met de aanduiding. Windturbines zijn alleen toegestaan binnen de aanduiding 'windturbinepark'. De maximale hoogte is vastgelegd op 85 meter. Dit is de bestaande hoogte van het windturbinepark.

vrijwaringszone - (energie-)infrastructuur

De door het Rijk in de Structuurvisie aangewezen buisleidingenstrook is in het bestemmingsplan opgenomen met de aanduiding 'vrijwaringszone - (energie-) infrastructuur'. Ook het landingspunt nabij Termunterzijl heeft deze aanduiding.

De structuurvisie is nog niet vastgesteld. Mocht het tracé wijzigen, dan kan deze met een wijzigingsbevoegdheid op de verbeelding aangepast worden.

8. UITVOERBAARHEID

8. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De gemeente hecht aan een breed maatschappelijke draagvlak voor het Bestemmingsplan Buitengebied-Zuid. Bij de voorbereiding is gebruik gemaakt van wat in verschillende kaders is afgesproken. Er wordt gelegenheid tot inspraak geboden ten aanzien van het voorontwerpbestemmingsplan. Eenieder kan zijn reactie schriftelijk dan wel mondeling ter kennis geven. Tevens wordt onder meer een inloopdag georganiseerd, waarin inwoners en (agrarische) ondernemers hun reactie kenbaar kunnen maken.

8. 2. Economische uitvoerbaarheid

Het weergeven van de financiële uitvoerbaarheid door middel van een cijfermatige opzet, is in het kader van een bestemmingsplan Buitengebied moeilijk te geven. Wel kan een meer kwalitatieve benadering van de economische uitvoerbaarheid worden gegeven. Immers, een bestemmingsplan Buitengebied is geen uitvoeringsinstrument, maar een beoordelingskader voor de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. In dat kader komen ook financiële middelen beschikbaar om activiteiten te ondersteunen.

Voor de financiële uitvoerbaarheid van maatregelen in het buitengebied, is de gemeentelijke financiële bemoeienis door de aanwezigheid van andere instrumenten niet of beperkt aanwezig ten aanzien van in elk geval de volgende situaties:

- binnen bestemmingen waar de landbouw prioriteit heeft, zijn de agrariërs verantwoordelijk voor de landbouwkundige uitvoering op bedrijfsniveau;
- binnen de bestemmingen waar de functie natuur voorop staat, vindt beheer, onderhoud en inrichting plaats door de natuurbeschermingsinstanties (Staatsbosbeheer en het Gronings Landschap);
- binnen bestemmingen waar sprake is van beheers- en reservaatgebieden, vindt uitvoering van het beleid plaats met behulp van middelen op grond van het Programma Beheer;
- recreatieve voorzieningen als vorm van medegebruik binnen natuurgebieden worden gerealiseerd door de terreinbeherende instanties;
- uitvoering van de EHS vindt voorts plaats met behulp van rijksmiddelen, voortvloeiend uit het beleid van de *Nota Ruimte*.

De conclusie is dat het voorliggend bestemmingsplan economisch uitvoerbaar is.

8. 3. Grondexploitatie

In een bestemmingsplan moet aangetoond worden hoe wordt omgegaan met kostenverhaal. Indien het bij het bestemmingsplan gaat om een 'bouwplan' volgens het Bro is een grondexploitatie-regeling zoals die is opgenomen in de Wro van toepassing. De gemeente heeft daarbij de verplichting de kosten die zij moet maken voor het plan te verhalen.

Dit moet zij doen aan de hand van een exploitatieplan, tenzij het kostenverhaal anderszins is verzekerd. Het opstellen van een exploitatieplan is niet aan de orde indien:

- er geen sprake is van de door de gemeente te maken kosten (bijvoorbeeld kosten t.b.v. bouwrijp maken, ontsluiting, riolering, etc.);
- er wel sprake is van dergelijke kosten maar deze kosten anderszins verzekerd zijn:
 - of via een privaatrechtelijke overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer (er is in dat geval een overeenkomst gesloten tussen gemeente en ontwikkelaar, waarbij afgesproken is dat de ontwikkelaar alle bij het plan voorkomende kosten voor zijn rekening neemt);
 - of via actieve grondpolitiek (de gemeente voert een actieve grondpolitiek voor de ontwikkeling van het plan. De door de gemeente gemaakte kosten worden verhaald in de verkoop van de grond (verkoopovereenkomst). De grond is in eigendom van de gemeente, kosten worden verdisconteerd in de uitgifteprijs).

In alle andere gevallen zal een exploitatieplan moeten worden opgesteld.

In het bestemmingsplan worden bouwplannen volgens het Bro mogelijk gemaakt, zoals bedrijfsgebouwen groter dan 1000 m². Deze bouwplannen bevinden zich op al bestaande percelen. De gemeente heeft hier geen kosten aan. Immers, de infrastructuur (wegen, riolering) liggen er al. Ook is het stellen van locatie-eisen niet aan de orde.

De enige kosten die de gemeente maakt, zijn plankosten. Deze moeten proportioneel in rekening gebracht worden. Echter, de uiteindelijke plankosten die verhaald kunnen worden zijn dermate laag dat het opstellen van een exploitatieplan niet uit kan. De gemeente acht het daarom niet noodzakelijk om een exploitatieplan op te stellen.

8. 4. Handhaafbaarheid, controle, toezicht

Een belangrijk onderdeel van de uitvoerbaarheid van het voorliggende bestemmingsplan is de mogelijkheid van de daadwerkelijke handhaving van de regels. In dit verband is als één van de aanleidingen tot dit plan beschreven: het stellen van regels die beleidsmatig gewenst zijn en feitelijk handhaafbaar. In het handhavingsbeleid van de gemeente wordt binnen Bouw- en milieutoezicht menskracht vrijgemaakt ten aanzien van de handhaving.

Over het aspect *handhaafbaarheid* kan worden opgemerkt dat er een sobere regeling is opgenomen, tegen de achtergrond van de volgende uitgangspunten:

- activiteiten, waarvoor een ander en beter beoordelingsinstrument beschikbaar is, zijn niet omgevingsvergunningsplichtig (bijvoorbeeld het wijzigen van het waterpeil);
- activiteiten die in de praktijk meestal worden vergund en waarbij het stellen van voorwaarden vaak niet nodig is, worden niet aan een vergunning gebonden (als de aanleg van kavelpaden van beperkte omvang);

- activiteiten die slechts een beperkte (negatieve) invloed hebben op de hoofdfuncties (als de aanleg van kleine oppervlakten beplanting of van kleine oppervlakten verharding) zijn niet vergunningsplichtig.

Voor de handhaafbaarheid van regelgeving is verder naar een duidelijke formulering van de voorschriften gestreefd, met duidelijke toetsingscriteria.

Wat betreft het bouwen/bouwactiviteiten vervult het gemeentelijk bouwtoezicht de toezichhoudende taak. Dat toezicht heeft onder meer betrekking op het opsporen en het eventueel aanpakken van clandestiene bouw en de controle op de naleving van vergunningsvoorschriften. Daarbij is er een nauwe samenwerking met het gemeentelijk organisatieonderdeel milieu. Dit is mede een gevolg van de steeds sterkere samenhang tussen ruimtelijke ordening en milieu. Het handhavingsbeleid van de gemeente is daar ook op gericht.

Over het aspect *handhaving* kan meer specifiek het volgende worden opgemerkt. Dit plan heeft als doel een sturend instrument te zijn voor de ruimtelijke en functionele inrichting van het buitengebied.

Op de verbeelding en in de regels is aangegeven voor welke doeleinden de gronden gebruikt mogen worden, wat daarop gebouwd mag worden en in welke omvang en vorm dat mag gebeuren. Bovendien bevat het plan ter bescherming van geconstateerde waarden voor een aantal werken en werkzaamheden een omgevingsvergunningstelsel. Maar ook indirect is een instrumentarium van op wetten en verordeningen gestoelde vergunningen van belang, zoals de omgevingsvergunning voor bouwen en kappen van bomen, en de horecavergunning. De overheidsactiviteit gericht op een juiste en adequate naleving van het plan, wordt als handhaving in de ruime zin beschouwd. Deze kan onderscheiden worden van handhaving in enge zin.

- a. Toepassing van het plan gebeurt door de gemeente zelf en omvat het beoordelen van de activiteiten in het plangebied aan de hand van verbeelding en regels (met name bouw-, aanleg-, gebruiks- en flexibiliteitsregels), het verrichten van feitelijke werkzaamheden, afspraken met derden voor de verwezenlijking van het ruimtelijk beleid en overige overeenkomsten.
- b. Naleving van het plan vraagt om planconform gedrag, door zowel de overheid als particulieren. Dit betreft onder meer het zich conformeren aan het vergunningvereiste, het handelen in overeenstemming met de verkregen vergunning en het zich houden aan gebruiksvoorschriften.
- c. Handhaving van het plan in enge zin is de activiteit (van de gemeente) gericht op het tegengaan van niet naleven van het plan en omvat het nemen van preventieve maatregelen, het motiveren van mensen, het toezicht houden op activiteiten, het signaleren van overtredingen en het corrigeren van overtredingen door middel van overreden, legaliseren, saneren en sanctioneren.

8.4.1. Toepassing van het plan

Wat betreft de toepassing van het plan in de vorm van het beoordelen van

activiteiten door de gemeente zelf, is het van belang zicht te hebben op de activiteiten die aan een bestemmingsplan getoetst dienen of kunnen worden:

- bouwactiviteiten;
- het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden (kappen van bomen, graven en ophogen van gronden, e.d.);
- grondgebruik (bedrijven, kampeerterreinen, agrarische en natuurgebieden).

Waar deze activiteiten in de voorschriften staan, worden deze aan het bestemmingsplan getoetst. Inhoud en intentie van het plan moeten leiden tot een zo zinvol mogelijke toetsing. De redactie van de voorschriften is daar ook op gericht.

8.4.2. Naleving van het plan

In relatie tot de naleving van het plan komt het er op aan dat vergunningen worden aangevraagd voor die activiteiten, waarvoor dat in wetten, verordeningen en het bestemmingsplan is voorgeschreven, en dat vervolgens ook wordt gehandeld overeenkomstig de verleende vergunning.

Vergunningen waar het dan voornamelijk om zal gaan zijn:

- Omgevingsvergunningen voor bouwactiviteiten (plus meldingen);
- Omgevingsvergunningen voor milieuactiviteiten;
 - omgevingsvergunningen voor werken en werkzaamheden;
- omgevingsvergunning voor het kappen van bomen;
- kampeervergunningen e.d.

Via de gemeentelijke voorlichting wordt regelmatig gepubliceerd over de afgifte van vergunningen.

De beoordeling daarvan vraagt er om dat in het plan duidelijk wordt aangegeven wat de beoordelingscriteria voor een bepaalde vergunning zullen zijn en hoe deze zullen toegepast. In dit plan is getracht dit zo duidelijk mogelijk aan te geven.

8.4.3. Handhaving in enge zin

Worden activiteiten zonder of in afwijking van een vergunning, dan wel in afwijking van gebruiksvoorschriften uitgevoerd, dan is de zogenaamde "Handhaving in enge zin" aan de orde. Dit is de activiteit gericht op het voorkomen c.q. tegengaan van het niet naleven van een bestemmingsplan. Deze vraagt in de eerste plaats om de constatering dat het plan niet is nageleefd, dus dat er of zonder vergunning of in afwijking van een vergunning activiteiten hebben plaatsgevonden. Om dit te kunnen constateren, is het zaak een goed ijkpunt te hebben.

Als ijkpunt met betrekking tot de naleving van het onderhavige plan fungeert aangaande bouwactiviteiten de situatie ten tijde van de eerste tervisielegging. Voor het gebruik van gronden geldt het moment van onherroe-

peijk worden van het plan.

De constatering of er in afwijking of zonder een vergunning activiteiten hebben plaatsgehad, vindt feitelijk plaats middels een regelmatige controle, waarbij de inventarisatie en de verleende vergunningen het referentiekader vormen.

9. OVERLEG EN INSPRAAK

Over het voorontwerp van het bestemmingsplan Buitengebied-Zuid is uitgebreid de gelegenheid geboden tot inspreken en het geven van zienswijzen. Daarnaast is overleg gevoerd met rijksinstanties, de provincie Groningen, de waterschappen en betrokken maatschappelijke organisaties.

Over de ingekomen reacties is een standpunt gevormd, dat in een Reactie-nota is verwoord. Voor zover daar wijzigingen uit voortvloeien naar het bestemmingsplan zijn deze in dit bestemmingsplan opgenomen.

===